

MÁTIYU

Yesu p:uu ndiye pyu yoo yi vy:o, pi ngmê u pi Mátiyu. Yesu u kuwó, pi yilî Mátiyu p:uu dnye ndiye. Yoo woni alanté a nuw:o nyédi, dpo, Yi yéli yi vy:o pini ngmê ngê ala puku dmi yiné d:êê ngê. Woni yoo alanté a nuw:o nyédi, dpo, Mátiyu ngê chóó d:êê ngê.

Yesu Kédisu u tii
Luukî 3:23-38

¹ Yesu Kédisu King Dépidi u tii nedê pini ngmê, ala u tii. Myenté yi Dépidi Epîlaham u tii nedê pini.

² Epîlaham tp:oo Yisak, Yisak tp:oo Njakóp.

Njakóp tp:oo yoo, Njuda mbwémi knî, yélini Yichip dnyen:aa ya.

³ Njuda tp:oo dê Pedes mbwémi Seda. Yi pye u pi Tema.

Pedes tp:oo Hesîdon, Hesîdon tp:oo Lamî.

⁴ Lamî tp:oo Aminatap, Aminatap tp:oo Nason.

Nason tp:oo Salîmon.

⁵ Salîmon u tii nedê pi ngmê chópu, u pi Mbówas, u pye Lahap.

Mbówas tp:oo Opédi, u pye u pi Luti.

Opédi tp:oo Njési,

⁶ Njési tp:oo King Dépidi.

Dépidi tp:oo Solomon, u pye pyópuni Dépidi ngê Yudaiya kwulo a pwââ.

⁷ Solomon tp:oo Lehopówam, Lehopówam tp:oo Apaicha.

Apaicha tp:oo Asa.

⁸ Asa tp:oo Njehosîpat.

Njehosîpat tp:oo Njódam, Njódam tp:oo Yusaiya.

⁹ Yusaiya tp:oo Njótam, Njótam tp:oo Ehas.

Ehas tp:oo Hesîkaiya.

¹⁰ Hesîkaiya tp:oo Manasa.

Manasa tp:oo Amon, Amon tp:oo Njósaiya.

¹¹ Njósaiya tp:oo yoo, Njekînaiya mbwémi knî. Yi dini ghi ngê Mbápilem tpémi y:oo Njedusalem a pw:oo ngópu, Yisîléli tpémi Mbápilem núw:o tumo.

¹² U kuwó dini ghi ngê Njekînaiya tp:oo Siyaltiyéli mî pyodo.

Siyaltiyéli tp:oo Sedapapel. Sedapapel u dye ghi ngê, Yisîléli tpémi Njedusalem mé diyé dniye, p:aa mêmî l:âmo ngópu.

¹³ Sedapapel tp:oo Apiyuda.

Apiyuda tp:oo Elayakim, Elayakim tp:oo Asó.

¹⁴ Asó tp:oo Sadóki, Sadóki tp:oo Akim.

Akim tp:oo Eliyuda.

¹⁵ Eliyuda tp:oo Eliyesa.

Eliyesa tp:oo Matan, Matan tp:oo Njakóp.

¹⁶ Njakóp tp:oo Njósép, pini n:ii Méli u moo.

Yi Méli Yesu u pye, pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, nmî kada pini ngê a pyódu ngê.

¹⁷ Pi dyêêdî y:a mé páádi mî loo, kn:ââ Epîlaham, nkoo Dépidi. Pi dyêêdî mé y:a mé páádi mî loo, kn:ââ Dépidi, nkoo Mbápilem tpémi y:oo Yisîléli tpémi Mbápilem u ngwo núw:o tumo. Pi dyêêdî mé y:a mé páádi mî loo, yed:oo Yesu Kédisu mî ta.

Yesu Kédisu u ngwo pyodo

Luukî 2:1-7

¹⁸ Yesu Kédisu alanté ta. U pye Méli, Njósép u yémî p:uu yidoo kwo. Ghêlí daangê yéé knopwo, u

lama yaa wo, apê, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê tp:ee a mênê ngmédê kââ. *

¹⁹ U moo Njósép, pi mb:aa. U yi u ngwo dêpwo kwo, Méli u pi yoo vy:o nî dyênê, u yi u ngwo doo kwo, Méli tumutumu nî kpîpî.

²⁰ Yi kópu p:uu dpodombiy:e doo nuw:o, mgîdí ngmê ngê nmî Lémi u enjel ngma a wâdívyîngo, kwo, Njósép, Dépidi u tii nédê pini. Kwo, Kópuni Méli ngê pyodo, p:uu kidimê nuw:o. Kwo, Méli dpî nya ngi, ngmâm ngê dpî pyódu ngi. Kwo, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê tp:ee u mênê yinê dê kââ.

²¹ Kwo, Tpémîni wa tpyé, u pi dpî ntaa ngi, Yesu, mu kópu u dîy:o u yoo yinê wa ngee té, yi yikî dmi u pwo wa ghay. (Yesu u nt:u kópu, yoo yi Mbwámê.) *

²² Kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê ngê a d:êê ngê, Chóó Lémi ngê yinté a ntiye ngê. Yi kópu ala,

²³ Kwodo ngmê mbwili ngê wa ghê, tp:ee ngmêwa tpyé, u pi Imanuwel.

(Imanuwel u nt:u kópu, Chóó Lémi nmî p:uu a t:a.) *

²⁴ Dini ghi n:ii ngê Njósép nyaa wo, kópuni enjel ngê u wóó k:oo u kwo mínê vyu, yi kópu d:uu ngê, Méli nyââ, u kpâm ngê pyódu ngê,

²⁵ ngmênê kópu nongo daangmê mdo ngópu, u dí mî tpamê wo. Njósép ngê tp:ee u pi nt:ângo, Yesu.

2

Mâawe ndîi knî y:oo Yesu u ngwo mî m:uu ngópu

* **1:18:** Luukí 1:27,35 * **1:21:** Luukí 1:31 * **1:23:** Is 7:14

¹ Yesu p:aani n:ii ta, u pi Petîlem, Njuda Wee u kwo p:aani ngmê. Yi dini ghi ngê Helodi king ngê doo ya. Kââdí kwéli dpo kee, mâawe ndîi knî ngmê y:i a ndê dniye, Njedusalem mî taa dniye. Pudu knî yi kakê mê chámêchámê yi tpóknî yi lama mb:aamb:aa ngê doo ya.

² Dini ghi n:ii ngê Njedusalem taa dniye, Nju tpémi yi kada pini knî ye póó dniye, yepê, Tpémini nmyi king ngê wa pyódu, ló y:i ta? Yepê, Dini ghi n:ii ngê a ta, u pudu nmî p:o kînmo módu. Yepê, Yi tpómu yidun:aa châpu, u l:êê dîy:o nmo lee dniye.

³ King Helodi ngê dini ghi n:ii ngê yi kópu nyongo, ghê u mênê ghipé wo, u nuw:onuw:o u kópu ngê pyodo. Njedusalem tpémi yi nuw:onuw:o u kópu ngê mye pyodo.

⁴ Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo a danê too, dêêpî pyu yoo myedê danê too, ye póó wo, yepê, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmîdi ngê, dini ghi n:ii ngê wa t:aa, ló p:aani wa t:aa?

⁵ Kwo, Petîlem wa t:aa, Njuda Wee u kwo. Kwo, Chóó Lémi u kópu dyuu puku yedê alanté a kwo,

⁶ Njuda Wee u kwo p:aani n:ii u pi tédê, Petîlem, dîyo u pi ndîi ngê wa pyódu, mu kópu u dîy:o dîyo yi p:aani pi ngmêwa t:aa, pini n:ii ngê a yoo Yisîléli tpémi adî y:enê dé.

⁷ Wod:oo Helodi ngê yi mâawe yoo tumutumu a danê too, yepê, Ló wéni ngê yi pudu mwiyé nmyinê m:uu ngópu? Dini ghi n:ii ngê u kakê mê u kwo chámê ngópu,

⁸ wod:oo Petîlem dy:ââ too, yepê, Yi tpémi mb:aamb:aa ngê dpîmo pyw:ee yó. Yepê, Dmy-

inên:aa pyw:ee knomomê, amêma a ka modo vyi yó, u nkwo wanî lê, an:uu châpu.

⁹⁻¹⁰ Wod:oo kada a y:ee ngópu. Puduni yi p:o a m:uu ngópu, maa p:uu yi pudu mê m:uu ngópu, dnye yâmuyâmu. Yi gha dmi d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê pyodo. Tpómu kwéli doo a ya, yi pudu y:i mî ghê wo, yi tpémi u ngwo a pyw:ee ngópu.

¹¹ Ngomo k:oo yi kee dniye, apê, U pye vyââ mu tóó. Yi yi mbodo dmi ngê k:ame u kwo ghê dniye, u ngwo châpu ngópu. Yi péé dmi kpêmî ngópu, tpile mb:aa knî u kwo ngmê y:ee ngópu, nkól ngmê, pîdánkingsens myomo, mêê pyolo. Yi tpile knî yi pywuu dmi pââ ndî dé.

¹² Dini ghi n:ii ngê yi p:o mêdnye diyédiyé, Chóó Lémi ngê wóó k:oo yepê, Helodi ka máádi nangê kwolo. Wod:oo kn:aa máádi m:uu kalê ngópu.

Njósép mupwoknî Yichip u ngwo lee dniye

¹³ Mââwe yoo yi lee dniye, Njósép ngê nmî Lémi u enjel wóó k:oo ngmê módu, kwo, A piidi. Kwo, Méli ghee yi k:ii mbêpê dmyeno, Yichip núw:o dé, y:i dmyinên:aa ya, u dî nga am:aa vyi. Kwo, Helodi ngê ye tpémi u nmy:uu kn:ââ daa kêmakêma a chapî. Kwo, Wa a pyw:ee knomomê, wa vy:a.

¹⁴ Wod:oo yi mgîdí vy:o Njósép a pii wo, Méli ghee yi k:ii kada a y:ee ngópu, Yichip díyo mî taa dniye.

¹⁵ Y:i dnyen:aa ya, u dî Helodi mî pwene. Nmî Lémi ngê chóó u kópu u ngwo a ntiye ngê, kópuni puku yedê alanté a tóó,

A tp:ee Yichip doon:aa ya, y:i u kwo nîmo mbwolo, u ngwo a loo.

Helodi ngê tp:ee yilî u ngwo vyâ

16 Helodi ghêlí daangê pwene, dini ghi n:iî ngê a w:ee ngê, apê, Wu pini knî y:oo até dê dóó nê, yi p:o maa diyé dmi, wod:oo d:ud:umbiy:e nod:e wo. Wéni n:iî mwiyé u kwo kêma ngópu, nuw:o kwólu, apê, Yi tpémi ngê m:ââ miyó doongê ndîi. U lede knî ye yepê, Petîlem dmyinê lêpî, tpémini kamî dê taa dmi, n:iî knî y:oo m:ââ miyó doongê ma ngópu, dp:uu vya tóó. Wod:oo lee dniye, yinté mî d:uu ngópu, Petîlem Wee u kwo tp:ee mââ kamî yintómu vya tumo.

17 Kópuni Njedîmaiya ngê yi wee p:uu wunê a d:êê ngê, yi lede knî y:oo yi ngwo ntiye ngópu. Yi kópu ala,

18 Laama Wee u kwo mbê ndîi ngê dê pyódu.

Lechel u too pee yoo yi tp:ee yoo yi l:êê dîy:o ka mbê té.

Ka mbê té. Doo u ntââ pi ngê yi nuw:o dmi daawa l:âmo,

mu kópu u dîy:o yi tp:ee yoo yi ghê dmi daa pyede.

Njósép mupwoknî Yisîléli u ngwo mê diyé dniye

19 Dini ghi n:iî ngê Helodi pwene, Njósép mupwoknî Yichip dneye ya. Njósép ngê u wóó k:oo nmî Lémi u enjel ngmê módu,

20 kwo, A piidi, Méli ghee yi k:iî nmyi wee u kwo mê diyé dmyeno, Yisîléli. Kwo, N:iî ngê u yi doo kwo, Ye tpémi nî vy:a, kêdê pw:onu.

21 Wod:oo Njósép a pii wo, Méli ghee yi k:iî kada a y:ee ngópu, yi wee u kwo mê diyé dniye.

22 Dini ghi n:iî ngê nyongo, apê, Helodi tp:oo Akeleyas Helodi ngê u mî u d:aa kêdê kââdî, Njuda tpémi yi king ngê dê pyódu, Njósép nkîngê mbê wo, u yi u ngwo dêpwo kwo, Y:i nmîn:aa ya. U wóó k:oo

nmî Lémi u enjel mē módu, kwo, Nkálili Wee u kwo dpî lee dmyeno, y:i dmyinên:aa ya.

²³ Wod:oo Nkálili Wee u kwo lee dniye, p:aa ngmê y:i dnyen:aa ya, u pi Nasalet. Kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê ngê wunê a d:êê ngê u ngwo ntiye ngê. Yí kópu ala,

Pi knî y:oo u pi wa ntaa ngmê, Nasalet pi.

3

*Njon Baptist ngê Yesu u maa u ngwo a yó
Mak 1:1-8; Luukî 3:1-18; Njon 1:19-28*

¹ Dini ghi n:ii ngê Yesu mââwe ngê pyodo, Nasalet doo ya. Yi ngwo Njon Baptist ngê u dpodo kn:ââ chópu. Njuda Wee u kwo w:amî mbêmê pi knî ye dpîmon:aa dêêpî.

² Yipu, Dini ghi n:ii nmo t:âât:ââ, Chóó Lémi ngê chóó u ngwo ada a y:enê nmo, yi dini ghi daa kêmakêma a dyimêdyimê. Yipu, Nmyi dono yilî kée tóó, Chóó Lémi ka diyé dmyeno.

³ Kópuni Yisaya ngê u puku yedê wunê a d:êê ngê, Njon ngê yi ngwo ntiye ngê. Yí kópu ala.

W:amî mbêmê pi ngma adî kââ, yewo,

Nmî Lémi u maa a yé yó,

maa mb:aa yidó yé yó. *

⁴ Chóó Lémi u komo kapî pyu Ilacha ngê kpídî gh:aagh:aa ntee dpîmo a t:emî, Njon ngê yinté kpídî myedpîmo t:emî, kámêl gh:aa kpídî. Pudumakó too pee u mbalêti ngê pyódu ngê, u paa vyîlo yidpîmo t:emî. Mty:aa ndâpu kpele numo u ch:ee dpîmo kuwo dê, mu kópu u dîy:o nté y:i dêpwo ya.

* **3:3:** Is 40:3

⁵ Njedusalem pi yilî Njon ka loo, Njuda Wee u kwo p:aa woni knî yi k:oo yoo a ndê dniye, Njon ka lee dniye, mbwaa ndîi Njódan u nkîgh:ê p:aani n:ii a pyede, yi p:aani tpémi Njon ka mye lee dniye, dnyen:aa ng:aang:aa.

⁶ Yi dono yilî yi yuu dmi Njon ka dnyimon:aa a y:emî dé, wod:oo mbwaa ndîi paa Njódan yiné dpîmo kmênêkmênê dé, mbápitísîm ye dpîmo yém, yi dono yilî u ngwo dpîmo ghêêghêê dé.

⁷ Njon ngê yoo kwéli dpîmo mbápitísîm kîgha, yi kêlî ghê Pádisi yoo, Sadyusi yoo yilî u kwo mye loo, u yi y:e doo kwo, Nye mbápitísîm kalê nmîne. Njon ngê yi gha dmi módu, yepê, Nmyo k:omodanê pyu yoo. Yepê, Lukwe díy:o nmyiné nmye, Mbápitísîm mbêmê Chóó Lémi ngê daawa kpada nmo. Yepê, Nmyi dono yilî mwiyé kée tóó.

⁸ Yepê, Dono kópu n:aamungî d:uu, kópu mb:aa yilî dmyinên:aa d:uud:uu, u ngwo anê w:ee, nê, Yi nuw:o dmi ndêndê ngê dê ngmêê t:oo. *

⁹ Yepê, Ala kópu namê tpapê, Epîlaham nmî kn:ââ, Chóó Lémi ngê daawa kée nmo, p:ee nmo ada a vyyuwo. Yepê, Yi kópu ló dini mwo a vyyu, ngmênê nmyi dono yilî yi l:êê díy:o ntênê wa kée nmyo. Yepê, Chóó Lémi u wêdêwêdê ndîi, u ntââ, ala chêêpî dyuu wa a ngî, pi ngê wa pyódu té, nmyi d:aa dmi y:oo wa a kââdí ngmê. Yepê, Vyîlo yi yéli ye ada a vyyuwo. *

¹⁰ Yepê, Ala ngwo Chóó Lémi maadî kîyedê kwo, u myângo wumê mumu. Yepê, Yi myângo vy:o yini n:ii nt:u mb:aamb:aa ngê daa kelekele, wa kpono, pââ ndiya wa kée.

* **3:8:** Dpodo 26:20 * **3:9:** Njon 8:33-40; Lóma 2:28-29; 4:12

11 Yepê, N:ii ngê u dono yilî wa kée té, yi pini mbwaa ngê wanî mbápitísîm kwolo, ngmênê pini n:ii a kuwó wunê kwo, yi pini ngê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê wa mbápitísîm kalê nmyo, ndyuw:e ngê wamye mbápitísîm kalê nmyo. Yepê, Pini n:ii a kuwó wunê kwo, u pi ndîi. Yepê, Nê têtê. Yepê, D:oo u ntââ, u nkîgh:ê daanî nî. Yepê, Nê tp:ee. *

12 Yepê, Pini n:ii wunê pwiyé knî, daa kêmakêma a taataa. Dini ghi n:ii ngê wa t:aa, nmyo yintómu daawa ngee nmyo, wa chámê nmyo. Yepê, N:ii yoo mb:aamb:aa dé, wa a ngî té, n:ii yoo dono dé, wa kée té, ndê ngê wa ma té, yi ndyuw:e chedê ngê daawa pyódu.

Njon ngê Yesu u ngwo mbápitísîm kwólu
Mak 1:9-11; Luukî 3:21-22

13 Yi dini ghi ngê Yesu ngê Nkálili Wee a kuwo ngê, Njódan mbwááni a núwo, Njon ka u ngwo loo, kwo, Mbápitísîm kalê nédi.

14 Ngmênê Njon ngê kwo, P:ee wuchi mbápitísîm kalê nê. Kwo, Lukwe dîy:o mápítísîm kîgha u pi a ka nye tpapê.

15 Yesu ngê kwo, Ala ngwo yenté mwiyé mbápitísîm kalê nédi. Kwo, Kópu yilî yintómu Chóó Lémi ngê nye a vyi too, doo u ntââ yi wépi dmi daanyi puwâ. Wod:oo Njon ngê mbápitísîm kwólu.

16 Yesu mbwaa lêê u mênê yedê pii wo, apê, Mbóó mêtê kpêmî. Myenté Chóó Lémi u Ghê Dmi vy:êmê k:ii ntee tpile ngê u pwo a ghêpê wo.

* **3:11:** Njon 1:33; Dpodo 1:5

17 Mbóó p:uu dnye ngmê ny:ee ngópu, yepê, Kî a tp:ee njini, u nuu ghi a nódó a tóó, dye ghi yintómu a nuu u kópu ye d:uud:uu too. *

4

Setan ngê Yesu u ngwo doo dódó

Mak 1:12-13; Luukî 4:1-13

¹ Yi dini ghi ngê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Yesu w:amî mbêmê núwo, apê, Setan ngê y:i pêdên:aa tókó ngê. *

² Y:i doon:aa ya, wu podoy:a wo podoy:a nté dêpwo pîpî, dómu ndîi u ngwo yi kele.

³ Wod:oo Setan u kwo loo, kwo, Mumdoon nyi Chóó Lémi Tp:oo, ye kî chêêpî knî ngma a ngini, nté ngê pyódu té, ma té.

⁴ Yesu ngê kwo, Puku yedê alanté a tóó,
Nté u mo doo u ntââ, pi u ngwo daa ya yédi.

Nté daa nté njini,
Chóó Lémi u kópu dyuu, yi nté njini.

⁵ U kuwó dini ghi ngê Yesu ka ngmênê u kwo, Setan ngê Njedusalem dê núw:o nê, M:aa u ngomo pw:ono y:i d:uu kaa nê.

⁶ Setan ngê kwo, Mumdoon nyi Chóó Lémi Tp:oo, mumdoon mî ngê amyedê ngee ngi, ye ala ngomo pw:ono a mbêka, mu kópu u díy:o puku yedê alanté a tóó,

Chóó Lémi ngê u enjel yoo wunê dyede té, a ngêêpî ngi.

Kwo, Ala kópu puku yedê mye tóó,
Enjel yoo yi kêê yedê anyi kwo,

* **3:17:** Mát 12:18; 17:5; Luukî 9:35 * **4:1:** Hipîlu 2:18; 4:15

nyi dê chêêpî u mênê daanyinê dêê dê.

⁷ Yesu ngê kwo, Doo u ntâa M:aa yinté daané tókó, mu kópu u díy:o puku yedê ala kópu mye tóó, Chóó Lémi nmî Yâpwo njini kidima a tókótókó.

⁸ U kuwó dini ghi ngê Setan ngê mbu mbêmê kmungo, dyámê pee yintómu y:i u kwo mîné kêma too, yi kópu mb:aa yilí y:i u kwo myemîné kêma too.

⁹ Setan ngê kwo, A dnye nye nyêmî knomomê, nyi mbodo dê y:e k:ame a ka nyinê wowo knomomê, ye kî tpile yintómu nga wanî kê.

¹⁰ Yesu ngê kwo, Setan. Kwo, A nkîgh:ê a yumwe. Kwo, Puku yedê alanté a tóó,

Chóó Lémi nmî Yâpwo njini chi chââchââ,
kn:aa pini u dnye nangmê ny:oo.

¹¹ Setan ngê Yesu yedê kuwo ngê, wod:oo enjel yoo a lee dniye, Yesu mî ngee ngópu. *

Yesu ngê u dpodo kn:ââ u ngwo chópu

Mak 1:14-15; Luukî 4:14-15

¹² U kuwó dini ghi ngê Njon ngê king Antipas Helodi ka u dono kópu yilí dpîmo kwódukwódu dé. Yi kwódu yé u l:êê díy:o Helodi ngê Njon mbwa k:oo kmungo. Dini ghi n:i ngê Yesu ngê yi kópu nyongo, Njuda Wee a kuwo ngê, Nkálili Wee u kwo loo.

¹³ Nasalet myedê kuwo ngê, Kîpêênnyêm doon:aa ya. Yi p:aani Nkálili Kpéni Lêê u nkîgh:ê a tóó. Yi p:aani Sepulun mbwémi Napítali yi yoo dê yi wee u kwo a tóó.

¹⁴ Kópuni Yisaya ngê wunê a d:êê ngê, Yesu ngê yi ngwo ntiye ngê, yi wee u kwo doon:aa ya. Yi kópu ala.

* **4:11:** Hipîlu 1:6,14

15 Sepulun mbwémi Napîtali yi yoo dê yi p:uu n:aa mbumu.

Ntii kêpa máádi u nkîgh:ê yi yoo dê yi wee a tóó, Njódan mbwááni ntii yi kèlí ghê.

Yi wee u pi mye Nkálili, yélini daa Nju tpémi yilí y:i a tóó.

16 Yélini y:i a pyede, mgîdí vy:o a wee, ngmênê dîyo nmî Mbwámê u wuu ndîi wa m:uu ngmê.

Yi yéli pwopwo u wee dnyimo a pyede, dîyo u wuu ndîi yi pwo wa kée.

17 Nyââ, yi dini ghi ngê Yesu ngê u dpodo kn:ââ y:i mî chópu, pi knî ye yipu, Chóó Lémi ngê u yoo y:enê kn:ââ daa kêmakêma a chapî. Yipu, Nmyi dono yilí kée tóó, Chóó Lémi ka diyé dmyeno.

Yesu ngê u mwiyémiwiyé p:uu ndiye pyu yoo u ngwo ngmidi too

Mak 1:16-20; Luukî 5:1-11; Njon 1:35-51

18 Dini ghi n:ii ngê Yesu Nkálili Kpéni Lêê u nkîgh:ê doo m:ii, te yâmuyâmu pyu miyó módu, Saimon mbwémi Andru, apê, Mu vuyuwó mo. (Yi Saimon u pi mye Pita.)

19 Yesu ngê ngongo ye ngmê kwólu, yepê, A ngm:êê nódó. Yepê, Te u vuyuwó ntee dpî lama a tóó, pi vuyuwó yinté dpî lama n:aa kîgha. Yepê, Pi yilí Chóó Lémi ka wanmo núw:o.

20 Yi ngwo dini ghi ngê yi pwoo a kuwo ngópu, Yesu ngm:êê ngópu.

21 Até yidnye lèpî, mwada y:i myenté Yesu ngê pi mbwémi mē miyó até yi m:uu doo, Njems mbwémi Njon, Sepédi tp:oo dê. Yi mî Sepédi u k:ii dinki k:oo dnye kwo, yi pwoo dnye l:âmol:âmo. Dini ghi n:ii

ngê Yesu ngê m:uu doo, yepê, A pwiyé cho. Yepê, A p:uu anyi kaa cho.

²² Wod:oo yi mî dinki k:oo a kuwo ngópu, Yesu u kuwó ghê knopwo.

Yesu p:aani p:aani u ngwo dpîmon:aa dêêpî, myedpîmon:aa pi pyipyi

Mak 1:39; 3:7-12; Luukî 6:17-19

²³ Yesu p:uu Nkálili Wee u kwo p:aani p:aani lee dniye, yoo yi ngêpê ngomo knî yi k:oo dnyimon:aa koko. Yesu y:i ye dpîmon:aa dêêpî, kópu mb:aa p:uu ye dpîmon:aa mbumu, yipu, Chóó Lémi ngê chóó u yoo yi y:enê kn:ââ daa kêmakêma a chapî. Pwopwokopwe yilî mye pyi ngê. Mbii dyêêdí daa ngmîdi yi p:uu doo ya, ngmênê Yesu ngê pyi too.

²⁴ Sidiya u wee yintómu knî yi kwo p:aani p:aani yi kópu yi ny:ee ngópu, wod:oo pi knî y:oo pwopwokopwe yilî u kwo a núw:o ngópu, mbii dyêêdí daa ngmîdi yedoo ya. N:ii knî y:oo kópu dyêêdí daa ngmîdi dnya a vyîmî, u kwo myedê núwo tumo, n:ii knî y:e yi kmêna dnye kwo, n:ii knî y:e nyuno pwopwo dpîmo kelekele, n:ii knî yi kpâlî dmi ntóó dé, u kwo myedê núw:o tumo, yi yéli yintómu Yesu ngê pyi ngê.

²⁵ Pi yintómu knî y:oo Yesu dnye yâmuyâmu, Nkálili Wee u kwo tpémi, P:aa Y:a knî yi Wee u kwo tpémi, Njedusalem tpémi, Njuda Wee u kwo tpémi, Pédiya Wee u kwo tpémi. Yi yéli daa wee ngmîdi yi kwo a ndê dniye, u ngwo dnye yâmuyâmu.

5

Yesu mbu mbêmé u ngwo doo dêêpî
Luukî 6:20-23

¹ Yesu ngê yoo yi módu, wod:oo mbu mbêmê kee wo, y:i mbwódo mî yaa wo. P:uu ndiye pyu knî y:oo a yina ngópu,

² wod:oo doo ndiye kîgha dé.

³ Yepê, Pinté knî y:oo u yi ntee a kwo,
Pi knî y:oo dny:oo ngêêpî nmo,
n:ii knî y:oo u yi yinté mye kwo,
Chóó Lémi ngê choo a ngêêpî nmo,
yi yéli yi gha dmi dny:oo pywelepywele,
Chóó Lémi ngê kóó k:oo wa kaa té.

⁴ Yepê, N:ii knî y:oo yi dono knî yi l:êê dîy:o tpée kópu dpî vyi ngmê,
mye mbê nyédi,
yi gha dmi dny:oo pywelepywele,
Chóó Lémi ngê yi dono yilî u kuwó wa kée té,
yi nuw:o dmi amê l:âmo té. *

⁵ Yepê, Yélini daa kadakada nyédi,
yi gha dmi dny:oo pywelepywele,
Chóó Lémi ngê kópuni u pi wunê a vyu, y:e wa d:uu,
kóó k:oo wa kaa té.

⁶ Yepê, N:ii knî ye kópu mb:aa d:uud:uu yi nté njini ngê a ya yédi,
yi yéli yi gha dmi dny:oo pywelepywele,
Chóó Lémi ngê pi mb:aa ngê wa pyódu té,
yi ntini ngê wa pile dmi.

⁷ Yepê, N:ii knî ye yoo dpî ch:anê dmi,
yi gha dmi dny:oo pywelepywele,
Chóó Lémi ka u nkwo wa ch:anê dmi. *

⁸ Yepê, N:ii knî y:oo yi nuw:o k:oo nuw:o ghi dono daa kîgha tumo,

* 5:4: Tpyuu 7:17 * 5:7: Njems 2:13

yi yéli yi gha dmi dny:oo pywelepywele,
Chóó Lémi ngê kóó k:oo wa kaa té,
nipi adnyin:aa ya kmaapî. *

⁹ Yepê, N:ii knî y:oo yoo wunê kââdîkââdî tumo,
yi gha dmi dny:oo pywelepywele,
mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê ye wa vyi,
yewo, Nmyo a tp:ee dmââdîma.

Yewo, Nê pi kââdîkââdî pyu, a nt:anê dmyi yaa
dmi.

¹⁰ Yepê, N:ii knî y:oo Chóó Lémi u l:êê dîy:o kópu
mb:aa adnyi d:uud:uu dé,
k:omo tpile mgîdî u yoo knî y:oo adnyi kpakak-
paka dé,

amyednyi vyee dé,
ngmênê yi gha dmi dny:oo pywelepywele,
Chóó Lémi ngê kóó k:oo wa kaa té. *

¹¹ Yepê, A l:êê dîy:o pi knî ye wanmyi diya dmi,
k:omodanê mbêmê kópu dono yilî nmyi p:uu ad-
nyin:aa tpaê, amyednyi vyee nmyo. *

¹² Yepê, Yi dono vy:o nmyi gha dmi dpî pywálí
dniye, dono ngê kîngî pyaa dmi, mu kópu u dîy:o
yi mgînî vyîmî u pywuu mb:aa wanmyimo ngee
ngmê, mbóó p:uu. Yepê, Yi kópu daa nmyi mo
nmye wa pyódu. Yepê, Yinté kópu knî yi kn:ââ
knî y:oo Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:e wunê
kîmyedê d:uu tumo. Yepê, Chóó Lémi ngê u komo
kapî pyu yoo yi dpodo ntee wa pwila, yinté wamye
pwila nmyo.

Ntii lam yi mgongo danêmbum
Mak 4:21-23; 9:50; Luukî 14:34-35

* **5:8:** 1 Njon 3:2-3 * **5:10:** 1 Pita 3:14 * **5:11:** 1 Pita 4:14; Njems
1:2

¹³ Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye mgongo ngmê kwólu, yepê, Ntii mb:aamb:aa. Yepê, Nté tpyópu u mênê ntii daanyi yé knomomê, ye u n:uu daadí ya, pwópwó ngê wa pyódu, nanê wa ma. Yepê, Wo yéli knî ye ntii ntee tpile ngê dmyinên:aa ya. Yepê, Ntii vy:êmî têdê nmyi tp:ee ngmanmyi dy:ââ knomomê, pye nkwodo ntii wa vy:êê knomomê, yini pwópwó, u n:uu daadí ya, ye lónté mb:aamb:aa ngê wa pyódu? Yepê, Doo u ntââ. Yepê, U dpodo daadí ya, wanmyi pii ngmê. Yepê, Ntii n:ii nmyi mênê a too, chedê ngê kîngê pyódu.

¹⁴ Yesu ngê mgongo ye m:uu kwólu, yepê, Nmyo yoo wo yéli yi pywápê ntee tpile dé. Yepê, P:aani n:ii mbu mbêmê anyi gh:ii knomomê, doo u ntââ pi daawa ngmo. *

¹⁵ Yepê, Lam myenté. Yepê, Dini ghi n:ii ngê mgîdí dpo ghay, n:ii ngê lam dpo vyyuwó, doo u ntââ tpile u pwo k:ame daawa kââ, mu kópu u dîy:o lukwe ngê mgîdí wa chaa? Yepê, Yi pini ngê lam dpo y:oo, ya nkwodo dpî kââ, yoo u ngwo dpî numo m:uu.

¹⁶ Yepê, Nmyo mye ntee dé. Yepê, Nmyo yoo yi lam dé, mb:aamb:aa ngê dmyinê dnyednye, kópu ngmê ngê kîngê dyênê nmyo. Yepê, Kópu mb:aa n:ii anmyin:aa d:uud:uu dé, pi knî y:oo dny:oo mumu dé, yi kópu knî yi l:êê dîy:o nmyi Mí dny:oo chaa kîgha, pini n:ii mbóó p:uu wunê too. *

Yesu ngê Mósisi u dêêpî kópu dyuu p:uu kópuni vyyu

¹⁷ Yesu ngê yepê, Alanté namê nuw:o, Nê ngê Mósisi u dêêpî kópu dyuu, Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo yi kópu dé yinê a chedêchedê té. Yepê, Kêle.

* **5:14:** Njon 8:12 * **5:16:** Epeso 5:8-9; 1 Pita 2:12

Yepê, Daa yi chedêchedê u l:êê dîy:o nê loo, ngmênê yi kópu dyuu yi ntiyentiye u l:êê dîy:o nê loo. *

18 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpaê, yepê, mbóó dyámê ntee chedê ngê ghêlí k:ii daawa pyaa knî, Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu ndêndê yinté chedê ngê myedaawa pyódu, mu ngmídi l:âmo myedaawa a ngêpa, u dí kópu yilí yintómu wamí pyaa dmi. *

19 Yepê, N:ii ngê dêêpî kópu dyuu adí cháachâa dé, u pyipe knî ye amyedín:aa tpaê dé, Chóó Lémi kóó k:oo yi pini u pi ndîi ngê wa pyódu. Yepê, Ngmênê n:ii ngê dêêpî kópu ngmê daadî cháachâa, u pyipe yoo u nt:anê wa yé té, k:omo tpile yi dêêpî kópu daa ndîi, ngmênê Chóó Lémi kóó k:oo yi pini u pi tédê ngê wa a pyódu. *

20 Yepê, Ndê kópu nmye m:uu n:aa tpaê. Yepê, Dêêpî pyu yoo Pádisi yoo dêêpî kópu dyuu yi too pee mbêmê a cháachâa tumo. Yepê, Dêêpî kópu dyuu ntênê daanmyi cháachâa dé, ye Chóó Lémi kóó k:oo daanmyi ghê dmi. *

Yesu u kópu, pi ka nod:enod:e p:uu

21 Yesu ngê yepê, Mósisi ngê nmî kn:âa knî ye ala kópu wunê mwó a vuu, yepê, Pi nangmê vy:a, n:ii ngê pi ngmêdê vya knomomê, dpî kóté kalé yó, u nkwo dpî vya yó.

22 Yepê, Mósisi ngê yi kópu ye a vuu, ngmênê ala kópu nmye n:aa tpaê, N:ii u mbwó ka dê nod:e knomomê, ye dono kópu ayi d:uu, kóté tédê dpî lee we. Yepê, N:ii ngê u mbwó ka dê vyi knomomê,

* 5:17: Lóma 3:31 * 5:18: Luukí 21:33 * 5:19: Njems 2:10

* 5:20: Mát 23:3; 2 Tim 3:5

Modo podo, ye dono kópu ndîi ayi d:uu, kóté ndîi tédê dpî lee we. Yepê, N:i:i ngê u mbwó p:uu wa vyi, Wu pini dono, Chóó Lémi kóó k:oo daawa ghê, yepê, yi pini Chóó Lémi ngê kóó k:oo p:ee daawa kââ, ndiya wa kéé. Yepê, Noko mb:aamb:aa ngê dmyinê ya. *

²³ Yepê, Dini ghi n:i:i ngê Chóó Lémi ka tpile ngmanyi y:oo, kópu ngmanyi nuw:o kwolo, kópuni u l:êê díy:o m̀wó nga a nod:enod:e yédi, *

²⁴ ye yi tpile y:i dpo kuwo ngi, m̀wó ka dpî lili, yi kópu dp:uu l:âmo nyoo, mb:aamb:aa noko moon:aa y:ee nyoo. Yepê, U kuwó dini ghi ngê modo dini, Chóó Lémi ka yi tpile moon:aa y:eni.

²⁵ Yepê, Dini ghi n:i:i ngê ngmanmyi kn:aadi ngmê, n:i:i ngê u yi adî kwo, Nî kóté kalé nmyo, dini ghi n:i:i ngê kóté tédê adî ñeñe nmyo, yi kópu maa p:uu d:ââ dpî l:âmo yó, yed:oo kóté y:enê pyu u ngîma mēdaanmy:uu ghê dmi, mbwa k:oo mēdaamî km:êê nmyo.

²⁶ Yepê, Mbwa k:oo wa km:êê nmyomomê, ye y:i anmyin:aa ya, u dî nmyi dono ntênê wanmyi pwila t:oo.

Pi u kuwó pyuwúpyuwú

²⁷ Yesu ngê yepê, Ala kópu nmyi lama ka tóó, wunê Mósisi ngê nmî kn:ââ knî ye mwo a vyu, yepê, Pi u kuwó nangmê pwiyé.

²⁸ Yepê, Mósisi ngê yi kópu ye a vyu, ngmênê ala kópu nmye n:aa tpapê, N:i:i ngê pyââ angmê m:uu, u nuw:o k:oo awo, Kí pyópu u maadî n:aa wowo, yepê, yi pini ngê yi pyópu dpî d:uu, pyââ ti u kópu u nuw:o k:oo yu d:uu.

* **5:22:** Njems 3:6; 1 Njon 3:15 * **5:23:** Mak 11:25

29 Yepê, Tpileni nmyi ngwolo knî y:oo wa m:uu ngmê, yi p:uu anmyi nuw:odono, u kuwó dini ghi ngê wanmyi d:uu ngmê, mu dini ghi ngê ndiya u nkwo anmy:uu ghêpê dmi. Yepê, Yi nuw:odono u kwee límîlímî ngê anmyi châpwo ngmê, yed:oo yi dono daanmyi d:uu ngmê. Yepê, Dono kópuni pi knî ye mb:aamb:aa dé, k:omo tpile yi p:eeni kópu daanmyi d:uu t:oo, ngmênê yi l:êê dîy:o ndiya daanmy:uu ghêpê dmi.

30 Yepê, Kópuni ngmanmyi d:uud:uu, yi kópu u l:êê dîy:o dono wanmyi d:uu ngmê, mu dini ghi ngê ndiya anmy:uu ghêpê dmi. Yepê, Yi kópu u kwee mwiyé anmyinê châpwo ngmê, yed:oo yi dono daanmyi d:uu ngmê. Yepê, Dono kópuni pi knî ye mb:aamb:aa dé, k:omo tpile yi p:eeni kópu daanmyi d:uu t:oo, ngmênê yi l:êê dîy:o ndiya daanmy:uu ghêpê dmi.

Kpîpî te u danêmbum

Mátiyu 19:9; Mak 10:11-12; Luukî 16:18

31 Yesu ngê yepê, Mósisi ngê nmî kn:ââ knî ye ala kópu wunê mwo a vyu, yepê, Mââ ngê u kpâm dí kpîpî knomomê, u kópu dyuu dpî d:êê ngê, u kwo dpî y:ee ngê, u ngwo dpî dy:ââ ngê.

32 Yepê, Mósisi ngê yi kópu ye a vyu, ngmênê ala kópu nmye n:aa tpaê, Pyópuni u tumu mââ daadí ya, u moo ngê kîngî kpîpî. Yepê, Yi pyópu u moo ngê módó wa kpîpî knomomê, kn:aa pini ngê wa nya knomomê, ye yi pini yi pyópu y:oo daa yeéyéé u kópu ayi d:uu ngmê, pyââ ti mââ ti u kópu ayi d:uu ngmê.

Yesu ngê kópuni vyu, ndê danê p:uu

Mátiyu 23:22; Njems 5:12

³³ Yesu ngê yepê, Mósisi ngê nmî kn:ââ knî ye ala kópu wunê mwo a vyu, yepê, Kópuni u l:êê dîy:o Chóó Lémi u pi ngê anmyi kpaa, yi kópu ntênê dmyinê d:uud:uu, u pi ngê módó myekidingê kpaa.

³⁴ Yepê, Mósisi ngê yi kópu ye a vyu, ngmênê ala kópu nmye n:aa tpapê, Dmyinê ndê danê, kpaa ngê kêê nangê t:oo. Yepê, Chóó Lémi u pi ngê nangê kp:aa, mbóó dyámê yi pi ngê myenangê kp:aa. *

³⁵ Yepê, Mbóó u pi ngê nangê kp:aa, mu kópu u dîy:o doo u ntââ mbóó p:uu kópu daangmanmyi d:uu ngmê, Chóó Lémi ngê yinê a y:enê. Yepê, Dyámê myenté, u pi ngê myenangê kp:aa, mu kópu u dîy:o doo u ntââ dyámê daanmyi ngmêê ngmê. Yepê, Chóó Lémi ngê yinê l:âmo ngê, yinê a y:enê. Yepê, Njedusalem u pi ngê myenangê kp:aa, mu kópu u dîy:o daa nmyi chóó nmyi p:aa, king ndêndê ngê yinê a y:enê.

³⁶ Yepê, Nmyi mbodo dmi ngê myenangmê kp:aa, mu kópu u dîy:o doo u ntââ nmyi chóó nmyi mbodo gh:aa dmi daanmyi ngmêê t:oo, n:ii kpêdêkpêdê dé, mbéédi ngê daanmyi pyódu t:oo, n:ii mbédimbédi dé, kpêdêkpêdê ngê daanmyi pyódu t:oo.

³⁷ Yepê, Dmyinê ndêdanê. Yepê, Kópuni p:uu nmye adnyi póó, nyââ knomomê, yipid:o, Nyââ. Yepê, Kêle knomomê, yipid:o, Kêle. Yepê, Anmyi kpaa knomomê, ye Setan u komo ayinmyi kapî.

Yesu ntââ vyîmî p:uu u ngwo ye doo danêmbum

Luukî 6:29-30

³⁸ Yesu ngê yepê, Mósisi ngê nmî kn:ââ knî ye ala kópu wunê mwo a vyu, yepê, Pi miyó adpî l:êê,

* **5:34:** Mát 23:22; Njems 5:12; Is 66:1; Dpodo 7:49

ngmê ngê woni ngwolo wa dyênê, ye yini ngwolo u nkwo dpî dyênê yó, myenté ngmê ngê woni nyóó ntémwi wa pwââ, yi pini nyóó yi ntémwi u nkwo dpî pwaa yó.

³⁹ Yepê, Mósisi ngê yi kópu ye a vyu, ngmênê ala kópu nmye n:aa tpaê, N:ii knî y:oo dono kópu nmye angmê d:uu ngmê, ntââ ye nangmê vy:u. Yepê, Pini n:ii ngê nmyi teknâpwo dê dêê knomomê, wopee u kwo my:oo y:ee yó, y:i myedo dêê ngê. *

⁴⁰ Yepê, Pi ngmê ngê u yi adî kwo, Mu pini u kpîdí u l:êê díy:o nî kóté kwolo, yi pini ngê u nkuwo kpîdí u kwo myoo y:ee ngê. *

⁴¹ Yepê, Lóma lede knî y:oo nmye dê vyi knomomê, Nmî tpile dnyinê tóó, wu p:aani nyinê kuwo nmédi, ye yi p:aani dp:uu lee dmyeno, u kada p:aani dpîmo kuwo tóó.

⁴² Yepê, N:ii ngê tpileni nmye dê dmy:ee knomomê, u kwo dpî y:ee yó. Yepê, Nmye wa vyi knomomê, A ngópu mwiyé adîn:aa ya, ye u kwo dpî y:ee yó, u kwo nangê w:ono.

Yesu u kópu, pi ka vyuwo p:uu

Luukî 6:27-28,32-36

⁴³ Yesu ngê yepê, N:ii knî y:oo a ndiye kîgha nmyoo, ala kópu a tpaê ngópu, nmyedpo, Nmyi yoo yi nuu ghi dmi nmyi nódo dny:oo ya, ngmênê n:ii yoo nmyi p:uu a d:uu nyédi, yi p:uu u nkwo dmyinê d:uu, nmye myedny:oo diya.

⁴⁴ Yepê, Yi kópu a tpaê ngópu, ngmênê ala kópu nmye n:aa tpaê, Yélini nmyi p:uu a d:uu nyédi,

* 5:39: Lóma 12:19 * 5:40: 1 Kódin 6:7

yi nuu ghi dmi nmyi nódo dny:oo ya, n:ii knî y:oo kópu dono nmyi p:uu a d:uud:uu tumo, yi dîy:o mēdmyinê ngêpê. *

⁴⁵ Yepê, Yinté kópu anmyi d:uud:uu dé, ye nmyi Mí Chóó Lémi nt:anê wanmyi yaa dmi, pini n:ii mbóó p:uu wunê tóó. Yepê, Yoo d:uudpî chámê, yoo mb:aa yoo dono yi pwo tpii nipi wunê gh:aygh:ay ngê, kââdî wunê pil:apil:a ngê. *

⁴⁶ Yepê, Yélini yi nódo nmyi nuu ghi dmi a tóó, yi yéli yi mo yi nuu ghi dmi nmyi nódo adí ya knomomê, nmyinê nmye kópu ndîi ayinmyi d:uud:uu? Yepê, Lukwe, nmyinê nmye Chóó Lémi ngê yi kópu mb:aamb:aa ngê nmye wa pwila? Yepê, Kêle, Tákisi ngêêpî pyu dono knî y:oo yi kópu dpî d:uu ngmê. Yepê, Ngmênê pi yintómu yi nuu ghi dmi nmyi nódo choo ya.

⁴⁷ Yepê, Kn:aa yéli knî ye daanmyi vyuwo knomomê, nmyi yoo knî ye yi mo anmyi vyuwo, ye yi kópu Chóó Lémi ka daa ndîi kópu. Yepê, Mgídí u yoo knî y:oo vyílo yi kópu ye d:uud:uu ngópu, yi chóó numo ka a vyuwo nyédi.

⁴⁸ Yepê, Ala kópu ndîi dmyinê d:uud:uu, nmyi Mí Chóó Lémi ntee pini ngê pyaa dmyeno. Yepê, Pi yintómu knî ye ntee wunê vyuwo, pi yintómu knî ye yinté myedmyinê vyuwo. *

6

Yesu yoo yi chaa kîgha p:uu u ngwo ye doo danêmbum

* 5:44: Dpodo 7:60; Lóma 12:14,20 * 5:45: Epeso 5:1 * 5:48: 1 Pita 1:16

¹ Yesu ngê yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, N:ii ngê kópu mb:aa yoo yi ngîma dpî d:uu, dpo, Pi knî y:oo chaa kalê nêne, yi pini ngê k:omodanê kópu yu d:uu, Chóó Lémi ngê d:uudpî chaa kwolo. Yepê, Nmyi chaa kîgha u l:êê dîy:o yinté kópu nangmê d:uu. *

² Yepê, Dini ghi n:ii ngê ngópuch:anê ngmanmyi yeedeyeede, pi knî yi ngópu yinté kópu nangmê d:uu, tumu dpî yeede yó. Yepê, K:omodanê pyu yoo yi nt:anê nangmê yââ. Yepê, K:omodanê pyu yoo tumutumu daa yeede nyédi, ngêpê ngomo k:oo a yeede nyédi, naa tédê yoo vy:o mye yeede nyédi, u yi y:e a kwo yédi, Pi knî y:oo m:uu nmîne, nmî pi dmi ndîi ngê pyódu téne. Yepê, Pi knî y:oo dpî chaa kalê t:oo, ngmênê Chóó Lémi ngê d:uudpî chaa kalê té, yi yeedeyeede u l:êê dîy:o kópu mb:aa y:e daangmêwa a d:uu.

³ Yepê, Dini ghi n:ii ngê ngópuch:anê yoo ngmanmyi ngêêpî, tumutumu dmyinê yeedeyeede dé. Yepê, Nmyi pyipe knî y:oo yi tuu kââ pee tp:oo kîngmê ny:ee ngmê. *

⁴ Yepê, Nmyi Mî u lama tumu kópu yilî yintómu u lama a pyede, yinê wa a chaa kalê nmyo, kópu mb:aa yilî nmye u ngwo wa d:uu. *

Yesu nmî Mî ka ngêpê p:uu u ngwo ye doo danêmbum

Luukî 11:2-4

⁵ Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê nmyimo ngêpê knomomê, k:omodanê pyu yoo yi nt:anê nangmê yââ. Yepê, Dye ghi yintómu ngêpê ngomo k:oo a

* **6:1:** Mát 23:5 * **6:3:** Mát 25:37-40 * **6:4:** Kîlosa 3:23-24

ghodoghodo nyédi, a ngêpê nyédi, yi ngêpê daadîi ngê dpî pyódu t:oo, u yi y:e a kwo yédi, Pi knî y:oo pîdny:oo chaa kîgha nmo. Yepê, Yi chaa kîgha u l:êê dîy:o kuwa myewumê ngêpê nyédi, yoo vy:o. Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpaépê, pi knî y:oo a chaa kîgha tumo, ngmênê Chóó Lémi ngê daawa chaa kalê té. *

⁶ Yepê, Yi nt:anê nangmê yââ. Yepê, Dini ghi n:ii ngê nmyimo ngêpê knomomê, nmyi ngomo k:oo ngomo k:oo dmyinê koko, keñe dmyina a kuwokuwo dé, tumutumu nmyi Mî ka y:i dmyinên:aa ngêpê. Yepê, Nmyi Mî u lama tumu kópu yilí yintómu a pyede, nmyi ngêpê u l:êê dîy:o kópu mb:aa yilí nmye wa d:uu.

⁷ Yepê, Dini ghi n:ii ngê nmyimo ngêpê knomomê, nmyi ngêpê daadîi ngê nangmê pyódu. Yepê, N:ii knî y:oo yâpwo ndéndê daa cháâcháâ ngópu, módó kópu yilí a tpaépê ngópu, yi kópu yilí daa ng:êêntómu dpî vyi t:oo, yi ngêpê daadîi ngê u ngwo dpî pyódu t:oo, yinê ye yi yâpwo ngê yi ngêpê daadîi dpó ny:ee té.

⁸ Yepê, Yi yéli yi nt:anê nangmê yââ, nmyi ngêpê daadîi ngê nangmê pyódu, mu kópu u dîy:o kópuni knî yi l:êê dîy:o u ntââ mbêmê dp:ee pyede, ghêlí k:ii u kwo dmy:oongê dmy:ee tumo, nmyi Mî u lama wunê kîyedê pyede. *

⁹ Yepê, Ala ngêpê yidmyina a ng:êênî, apii Munmîkó M:aa, nmî pwo nye tóó. Pi knî y:oo ntênê dny:oo cháâcháâ ngi.

¹⁰ Nmî y:enê kn:ââ lîmî k:ii a chépi,

* **6:5:** Mát 23:5; Luukí 18:9-14 * **6:8:** Mát 6:32

ngîma yéli y:oo ñuu u kópu ntee wunê d:uud:uu
t:oo,
dyámê mbêmê tpémi y:oo yinté myedny:oo
d:uud:uu dé.

11 Wonêwodiyédiyé u ntââ ntini nmo cha a kuwo.

12 Pi knî yi dono kópu ntee nmî kuwó nmî kéé too,
nmî dono kópu yinté ñguwó myoo kéé té,
mêdaanyi nuw:onuwo dé. *

13 Nmî tókótókó ndîî tédê nangê ñuw:oo nmo,
ngmênê Dono u Kn:ââ kwulo dpî dyé nmédi. *

14 Yepê, Dono kópuni pi knî y:oo nmye a d:uud:uu
tumo, nmyi kuwó wanmyi kéé t:oo, ye nmyi Mî
ngê nmyi dono kópu dé u kuwó u nkwo wa kéé té,
mêdaawa a ngî té. *

15 Yepê, Ngmênê dono kópuni pi knî y:oo nmye a
d:uud:uu tumo, nmyi nuw:oo ñedê adnyi ya, nmyi
kuwó daanmyi kéé t:oo, ye kópu n:ii dono nmyi
d:uu tumo, Chóó Lémi ngê mbodo kn:ââ vuywo
daawa kéé té, yi l:êê díy:oo ntââ nmye wa vy:u.

Yesu nté kpîpîkpîpî p:uu u ngwo ye doo danêmbum

16 Yesu ngê yepê, Wéni n:ii knî yi k:oo
dpodombiy:e nmye ngêpê nyédi, u l:êê díy:oo nté
nmye kpîpîkpîpî ngópu, yepê, k:omodanê pyu
yoo yi nt:anê nangmê yââ, ch:anêch:anê u pi ngê
kîdmyengê ya. Yepê, K:omodanê pyu yoo yi ngîma
ndídí dpî kaalî, mu kópu u díy:oo dpó, Yoo yi lama
ala kópu paa yaa we, Kî tpóknî y:oo nté kédê kpîpî
ngmê, u ngwo paa chaa kalê nmîne. Yepê, Ndé
kópu nmye ngmên:aa tpapê, pi knî y:oo dpî chaa

* **6:12:** Mát 18:21-35 * **6:13:** Luukí 22:40; Njon 17:15; 2 Tes 3:3;
2 Tim 4:18 * **6:14:** Mak 11:25-26

kalê t:oo, ngmênê Chóó Lémi ngê d:uudpî chaa kalê té.

¹⁷ Yepê, Dini ghi n:ii ngê nté nmyimo kpîpîkpîpî knomomê, ndîdî nmyi ngîma kîngî kelekele. Yepê, Nmyi kwódo ng:oo dmi dmyina a pyw:êmi dé, nmyi mbodo dmyinê dyimêdyimê dé,

¹⁸ mu kópu u díy:o pi knî y:oo daapêdê w:ee y:e, awo, Kî tpóknî y:oo nté dê kpîpî ngmê. Yepê, Nmyi Mî mu ngmidi u lama yi kópu wa yââ. Yepê, Nmyi Mî u lama tumu kópu yilî yintómu a pyede, nmyi ngêpê u l:êê díy:o kópu mb:aa yilî nmye wa d:uu.

Daa tpile ndapî yi p:uu nuw:o u danêmbum

Luukî 12:33-34; 11:34-36; 16:13

¹⁹ Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Dyámê mbêmê tpile yilî nmyi ngópu kîngmê ya. Yepê, Dyámê mbêmê tpile knî yi p:uu nmyi nuw:o dmi myekîngê kwo. Yepê, Yi tpile yilî kwétikwéti ngê dpî pyaa dmi, tpile we knî y:oo woni dpî ma t:oo, kpáápi knî y:oo myoo t:âmo t:oo. *

²⁰⁻²¹ Yepê, Nmyi tpile yilî kwéli a pyede, dye ghi yintómu nmyi nuw:o dmi y:i adî kwo. Yepê, Nmyi nuw:o dmi dyámê mbêmê kîngî kwo, ngmênê mbóó p:uu choo kwo. Yepê, Ngópuch:anê yoo dmyinê yeedeyeede dé, Chóó Lémi ngê mbóó p:uu ya mb:aa ngê nmye amímê wumo. Yepê, Doo u ntââ yi yáni mb:aa kpáápi knî y:oo daawa t:âmo ngmê, tpile we knî y:oo myedaawa dyênê ngmê, kwétikwéti ngê myedaawa pyódu. *

²² Yepê, Nmyi ngwolo dmi lam ntee tpile dé. Yepê, Mgîdî vy:o lam u wo maa p:uu ntee anyi m:ii,

* **6:19:** Njems 5:1-6; 1 Tim 6:9-10

* **6:20-21:** Luukî 18:22; Kílosa

nmyi ngwolo dmi mye yinté dé. Yepê, N:ii ngwolo dê mb:aamb:aa dê, maa d:uudpî kn:aadi, ngmênê n:ii ngwolo dê dono dê, maa dpî kn:aadi.

²³ Yepê, Dyámê mbêmê tpile knî yi p:uu nmyi ngwolo dmi adnyi kwo knomomê, ngópuch:anê yoo daanmyi yeedeyeede dé, ye Chóó Lémi ka máádi wanmyi kn:aadi ngmê, mgîdî vy:o anmyin:aa kwo.

²⁴ Yepê, Doo u ntââ pi ngmidi lémi miyó yi p:uu daadî dpodo. Yepê, Woni u kwo adî diya, woni u nuu u pi ngê adî ya, woni ka dnyinté adî ng:aa, woni u dnye mb:aamb:aa ngê adî nyêmî. Yepê, Doo u ntââ ndapî Chóó Lémi yi p:uu kwodonkwodo daanyi dpodo. Yepê, Chóó Lémi chââchââ ndîi kópu ngê nmye choo ya, ndapî kmênêkmênê tédê kópu ngê nmye choo ya.

Tpile p:uu nuw:o u danêmbum

Luukî 12:22-31

²⁵ Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Ala kópu mye ny:ee yó. Yepê, Ntini n:ii nmye pîpî ngmê, mb-wááni n:ii nmye ndanî ngmê, nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê kîngî pyaa knî, kpîdîni nmye t:emî ngmê, nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê myekîngî pyódu. Yepê, Nté kpîdî daa ndîi kópu dê, nmyi ghê dmi yi ndîi kópu. *

²⁶ Yepê, Nîmê knî yi p:uu dmyinê nuw:o. Yepê, Nté woo d:uudpî kaa ngmê, nté nt:u d:uudpî t:ee ngmê, p:o d:uuwodê nuw:o ngmê, ngomo k:oo d:uuwumê yé ngmê. Yepê, Kêle, nmyi Mî ngê yiné dpo mbono té, pini n:ii mbóó p:uu wunê tóó. Yepê,

* **6:25:** Pilipay 4:6; 1 Tim 6:6-8; Hipîlu 13:5; 1 Pita 5:7

Dp:ee ímê ntee tpile dé, nmyi Mí ngê mb:aamb:aa ngê wamyedê mbono nmyo. *

²⁷ Yepê, Dini ghi n:ii ngê anmya a pwopwo, k:omo tpile nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê adí pyodopyodo, ngmênê doo u ntâa nmyi ya daadîi ngê daanmya a pyépi.

²⁸ Yepê, Lukwe dîy:o kpîdí knî yi p:uu nmye nuw:o nyédi. Yepê, Yinênê knî yi p:uu ngî nuw:o mbê dmyeno. Yepê, Yi kpîdí p:uu daa dpodo nyédi, myedaa kpilê nyédi.

²⁹ Yepê, K:omo tpile Solomon u ndapî ndîi, u kpîdí mb:aa dé, ngmênê yinênê knî y:oo Solomon u kpîdí mêtê ch:ii tumo.

³⁰ Yepê, K:omo tpile chii mênê yi awêde a kwo, mâa m:ii ndê ngê dpî ma, ngmênê Chóó Lémi ngê nênê yi nkwodo dpî kâa, kpilê ye yiné wunê yémî. Yepê, Dp:ee yi ntee tpile dé, Chóó Lémi ngê mb:aamb:aa ngê wamyé kpîlê nmyo. Yepê, Lukwe dîy:o dnyinté u kwo nmye kêlîmî té.

³¹ Yepê, Nté mbwaa kpîdí knî yi pyw:êmî nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê kîngî ya.

³² Yepê, Yélini Chóó Lémi ka daa kêlîmî nyédi, vyîlo yi kópu knî yi p:uu yi nuw:o dmi a mbêpê té. Yepê, Nmyi Mí u lama ka tóó, yi tpile daadnyi ya knomomê, ye nmyi ya dono ngê wa pyódu.

³³ Yepê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo ndîi kópu ngê nmye choo ya, u nuu u kópu yidmyinê d:uud:uu dé, ye yi tpile dé nmye u ngwo wa a kê té. *

³⁴ Yepê, Kópuni yi yi dmi mâa m:ii nmye adí kwo, awêdewêde ngê yi kópu ngê nmyi nuw:o dmi kîngî dyênê. Yepê, Yi wéni knî yi k:oo nmyi Mí ngê adí

* 6:26: Luukí 12:6-7 * 6:33: Luukí 18:29-30

ngêêpî nmyo. Yepê, Lukwe, awêde u nuw:onuw:o u kópu dé nmyinê nmye doo u ntââ dé? Yepê, Mumdoos u yi nmye a kwo, nmyemo, Mââ m:ii yi kópu knî y:oo awêde mye dyênê nmîne? Yepê, Yinté nuw:o ngê kêê nangê t:oo.

7

Pi u pi dyede

Luukî 6:37-38,41-42

¹ Yesu ngê yepê, Pi u pi módó nangmê dyênê, nmyi pi dmi u nkwo daawa dyênê t:oo.

² Yepê, Pi u pi dyede ngê ntoo wili wanmyi yé ngmê, Chóó Lémi ngê yintoo wili nmye u nkwo amí yé. Yepê, Yoo límîlímî ngê wanmyi kée ngmê, ye Chóó Lémi ngê límîlímî ngê u nkwo wa kée nmyo.

³ Yi kópu p:uu mgongo ye ngmê kwólu, yepê, Kn:aa pini ngîma tpile kmono pee ngmadî ya knomomê, lukwe dîy:o ndîi kópu ngê nmye wa pyódu? Yepê, Nmyi lama daadî ya tpile kmono pee ndîi nmyi ngîma mye pyede.

⁴ Yepê, Lukwe dîy:o yi pini ka wanyi vyi ngmê, Tpile kmono pee ngîma nmo wupî. Yepê, Lukwe dîy:o nmyi lama daa tóo nmyi chóo nmyi ngîma tpile kmono pee ndîi mye pyede.

⁵ Yepê, Nmyo k:omodanê pyu yoo. Yepê, Tpile kmono pee ndîi nmyi ngîma mwiyé dpo ngî tóo, u kuwó dini ghi ngê yéli mb:aamb:aa ngê am:ii m:uu ngmê, nmyi mbwó ngîma tpile kmono pee u ngwo dpî wêê yó. Yepê, Nmyi chóo nmyi dyââpe mwiyé daanmyi pwaa t:oo, ye kn:aa yéli yi dyââpe nangê pwaa té.

⁶ Yesu ngê yepê, Ala kópu wunê kînmyedî vyi, Yoo límîlímî ngê ghêlî k:ii nangê kéé té, ngmênê amê pee ngê nuw:o mbêmê a p:uu dmyinê dpodo, yoo mwiyé dmyinê myeme dé, a p:uu u nkwo ye dmyinên:aa danê. Yepê, N:ii knî y:oo yi ngópu dmi nmye wa kpêmî t:oo, a kópu dyuu ye dpî vyi yó, ngmênê n:ii knî y:oo yi ngópu dmi nmye wa nkoko t:oo, a kópu dyuu ye nangê vyi. Yepê, Myenté, n:ii knî nmyi p:uu adnyi d:uu, kópu ye namungê vyi, mu kópu u dîy:o wadnyi kpakakpaka nmyo.

*Chóó Lémi ka tpile dmyinê u danêmbum
Luukî 11:9-13*

⁷ Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Kópuni u l:êê dîy:o anmyi ngêpê, yi kópu p:uu nmyi Mî ka dyaa dmyinê chedêchedê. Yepê, Kópuni u kwo anmyi dmyinê, nmye wa a kê, kópuni anmyi nmy:uu, anmyinê pyw:ee ngmê, keñeni p:uu anmyin:aa depedepe, nmye wa kpêmî. *

⁸ Yepê, Pini n:ii ngê u kwo wa dmyinê, yi pini ka wa y:oo, pini n:ii ngê adî nmy:uu, wa a pyw:oo, pini n:ii adî depedepe, keñe u kwo wa kpêmî. *

⁹ Yepê, Nmyi vy:o pini ngmê, tp:oo ngê nté pee u kwo wa dmyinê, ye chêêpî u kwo daawa y:oo, doo u ntâa daawa ma.

¹⁰ Yepê, Myenté, tp:oo ngê te mbyuu u kwo wa dmyinê, tpile pê u kwo daawa y:oo.

¹¹ Yepê, K:omo tpile dono nmyi mênê a tóó, ngmênê nmyi tp:ee dmââdíma ye tpile mb:aa vy:ee yémî tumo. Yepê, Pi ka vyuwo tédê nmyi Mî ngê a t:ee kîgha nmyoo. Yepê, Mbóó p:uu wunê tóó, dono

* **7:7:** Mak 11:24; Njon 14:13-14 * **7:8:** Njems 1:5; Njon 5:14-15

u mênê daa tóó. Yepê, N:ii ngê kópu mb:aa dé u kwo wa dmy:ee té, daawa dóó, ndêndê ngê u kwo wa a y:ee té. *

Dêêpî kópu yilî yi nt:u kópu

Luukî 6:31

¹² Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Kópuni yilî Mósisi ngê a d:êê too, Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo myedê d:êê tumo, ala yi nt:u kópu, ngî ny:ee yó. Yepê, Kópuni u yi nmye adnyi kwo, Pi knî y:oo nmo dny:oo d:uud:uu dé, yi kópu y:e mwiyé dmyinê d:uud:uu dé. *

Yesu maa miyó dê yi p:uu u ngwo ye doo danêmbum

Luukî 13:24

¹³⁻¹⁴ Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Máádini kwólu puu tédê a pyw:ee yó, yi máádi dpî kalê yó, ghê ndêndê u ngwo anmyinê pyw:ee ngmê. Yepê, Yi máádi u pyw:êmî dpodo ndîi, u kîgha mye dpodo ndîi, pi yilî knî y:oo yi máádi daa kîgha ngópu. Yepê, Máádini kwólu puu ndîi, yi máádi p:uu pi yilî dpî ghê, u kîgha daa dpodo ndîi, ngmênê u dí ndiya.

K:omodané pyu yoo yi p:uu danêmbum

Luukî 6:43-44; 3:9; 13:25-27

¹⁵ Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Yélini y:oo yi chóó yi nuw:o mbêmê Chóó Lémi u komo a kapî ngópu, yi yéli y:oo kîngê dóó nmyo. Yepê, Yi too pee mbêmê nmyinê nmye sipi ntee yéli ngê

* **7:11:** Njems 1:17 * **7:12:** Luukî 6:31; Lóma 13:8-10

ayidnyin:aa ya, ngmênê yi gha dono dé, yi nuw:o dmi chii w:ââ u nuw:o dé. *

16-18 Yepê, Kópuni adnyi d:uud:uu dé, yi kópu knî yi mbêmê u ngwo anmyi mya t:oo. Yepê, K:omo tpile mb:aamb:aa ngê nmye adnyi danêmbum, ngmênê yi l:êê ghi dono ngê adnyi ya. Yepê, Nté kîgha u mgongo nmye ngmên:aa kîgha. Yepê, Chikini n:ii nkwodo kîgha nj:iinj:ii yu kaa dmi, pwópwó yi yini nkwodo d:uudpî kaalî, myenté pwópwó n:ii nkwodo dpî kaa dmi, kîgha nj:iinj:ii nkwodo mêt:uudpî kaalî. Yepê, Chikini n:ii chóó dpî pyidu, lama daadî ya, mb:aamb:aa ó dono, nj:iinj:ii ó pwópwó. Yepê, Dini ghi n:ii ngê dpî dáâ, kîgha anyi d:uu, u ngwo anyiné w:ee, anye, Kî chikini mb:aamb:aa, kîgha nj:iinj:ii dé. Yepê, Myenté, L:êê yini nkwodo kéme kîgha daanyiné ngee, dpumo nkwodo t:aa kîgha myedaanyiné ngee. *

19 Yepê, Yini n:ii nkwodo nt:u mb:aa d:uudpî kaa knomomê, anyi kpono, pââ ndiya anyi kéé. *

20 Yepê, K:omodanê pyu knî y:oo kópuni adnyi d:uud:uu dé, y:e anmyiné w:ee t:oo.

21 Yepê, Pi yilî knî y:oo a ka adnyi tpaê, a ka wo, A Lémi, yepê, ngmênê Chóó Lémi kóó k:oo daawa ghê dmi. Yepê, N:ii knî y:oo M:aa u nuu u kópu dé ye d:uud:uu tumo, vyîlo yi yéli kóó k:oo wa ghê dmi. *

22 Yepê, Kuwókuwó wéni ngê pi yilî knî y:oo a ka wa vyi ngmê, a ka wo, Nmî Lémi, mî mbêmê ngópu dyuu pi knî ye kînnee a tpaê, mî mbêmê pi knî

* 7:15: Dpodo 20:29; 2 Pita 2:1 * 7:16-18: Njems 3:12 * 7:19:

Njon 15:6 * 7:21: Luukî 6:46; Njems 1:22,25

y:e yi kmêna yilî nmî ngm:ii kwólu, m̄i mbêmê kópu ndîi yilî my:oo d:uu ngê.

²³ Yepê, Ala kópu u nkwo ye wanî vyi, yenê, A nkîgh:ê a y:ee dmyeno, a lama dp:ee pyede. Yenê, K:omo tpile kópu mb:aa yilî nmyee a tpapê, ngmênê kópu dono yilî nmyee a d:uud:uu. *

Ngomo wuwó pyu dé yi mgongo danêmbum

Luukî 6:47-49

²⁴ Yesu ngê pi knî ye mgongo ngmê kwólu, yepê, N:ii ngê a kópu dyuu dpî ny:ee té, a d:uud:uu too, yi pini gha pi, u ngomo nuw:o mbêmê ngmêdpî wó, k:ââ u mgî mb:aamb:aa ngê dpo tpênê té, k:ââ kn:ââ mb:aamb:aa ngê dpî wiye té, ngomo wêdêwêdê kpetekpete yu wó.

²⁵ Yepê, K:omo tpile ló yópu ndîi ngmêdo pwópu, ngmênê yi ngomo d:uudpî tpaá.

²⁶ Yepê, N:ii ngê a kópu dyuu dpî ny:oo, daa cháâcháâ too, yi pini ngê u ngomo daa nuw:o mbêmê ngmêdpî wó, k:ââ u mgî dnyinté dpî ché té, k:ââ kn:ââ dnyinté dpî wiye té.

²⁷ Yepê, Yópu ndîi dini ghi n:ii ngê dpo pwópu, u ngomo límî k:ii dpî tpaá, dpî tpikimbiy:e.

Yesu u kópu p:uu yoo u ngwo dnye nyepê

Mak 1:22; Luukî 4:32

²⁸ Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê u danêmbum pi knî ye a kêlî ngê, kópuni ye vyi too, yi nyepênyepê u kópu ngê pyaa dniye,

²⁹ mu kópu u díy:o dêêpî pyu yoo ntee dnyimo dêêpî, daa yinté dpîmo dêêpî. Kópuni Yesu ngê ye dpîmo tpapê dé, daa ndiye pyu ndîi yoo yi pi dmi mbêmê dpîmo tpapê dé, chóó u pi mbêmê dpîmo

* 7:23: 2 Tim 2:19

tpapê dé. Noko yipu, U kópu yilí yintómu ndê kópu dé.

8

Yesu ngê pi ngmê pyi ngê, too pee mbii leprîsi u ngwo doo ya

Mak 1:40-45; Luukî 5:12-16

¹ Yesu p:uu mbu mbêmê yedê ghêpê dniye, pi yilí tp:oo témi tap knî y:oo dneye yâmuyâmu.

² Pi ngmê Yesu ka loo, too pee mbii leprîsi u ngwo doo ya, yu mbodo dê y:e k:ame u kwo ghê wo, u kwo nkêpê mbê wo, kwo, A Lémi. Kwo, U yi nga choo kwo knomomê, ye u ntââ kópuni ngê tupwótupwó ngê pyódu noo, wanyi chedê.

³ Yesu ngê kêê p:uu yó, kwo, U ya a nga ka kwo. Kwo, Nupwó dí chedê. Yi ngwo yi mbii ngê yi pini a kuwo ngê.

⁴ Yesu ngê yi pini ka kwo, Kópuni nga dí d:uu, pi ngmê ka kidingê vyi. Kwo, Njedusalem dpî lili, kpêê yiyé pyu ngê amî m:uu ngi. Kwo, Mósis ngê kópuni a d:êê ngê, yi kópu dp:uu d:uu ngi, nmê miyó dp:uu núw:o ngi, kpêê yiyé pyu ka dp:uu y:ee dé, wamî nk:êê dê, kópuni nga dí d:uu u ngwo pêdê w:ee y:e. *

Yesu ngê Lóma lede yoo yi kada pini u dpodo pyu u ngwo pyi ngê

Luukî 7:1-10

⁵ Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu Kîpêênnyêm mî taa dniye, Lóma lede yoo yi kada pini ngmê Yesu ka a loo, u kwo nkêpê mbê wo,

* **8:4:** Mát 9:30; Mak 7:36; Luukî 17:14

⁶ kwo, A lémi. Kwo, A dpodo pyu a p:aa pee ngmêkîyedê mbii, daa kêmakêma a pwopwo, u dîné daa ghîdî.

⁷ Yesu u kwo póó wo, kwo, Mumdoo ngomo k:oo anê lê, nmodo pyu an:uu pyi?

⁸ Yi pini ngê kwo, D:aa u ntââ. Kwo, doo u ntââ a ngomo k:oo daanyinê nî. Kwo, Ngmênê kópu yi vyi, a dpodo pyu u ngwo wumê pyiyépyiyé.

⁹ Kwo, Kópuni nye tpapê, ndêndê ngê a pyodopy-odo. Kwo, Kópuni a kada pini ngê a ka dpo vyi, dpî d:uu. Kwo, Kópuni a lede knî ye dpî vyi, dpî d:uu ngmê. Kwo, Kópuni a dpodo pyu ka dpî vyi, ntênê dpî d:uu. Kwo, A dpodo pyu u l:êê dîy:o pyiyépyiyé u pi vyi ngi, yed:oo u ngwo wumê pyiyépyiyé.

¹⁰ Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê yi kópu dyuu yi nyongo, u nyepênyepê u kópu ngê u kwo pyaa dniye. Pini n:ii knî y:oo dnye yâmuyâmu, ye diyé wo, yepê, Yisîléli tpémi yi vy:o kîntoo kêlîmî pyu d:ongmê módu. *

¹¹ Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, kn:aa dyámê kn:aa dyámê tpémi Chóó Lémi kóó k:oo wa ghê dmi, Epîlaham mupwo káámi yi k:ii nipi adnyin:aa yakmaapî, *

¹² ngmênê yélini yi kn:ââ Epîlaham, Chóó Lémi kóó k:oo p:ee paan:aa ghê dmi, ngmênê Chóó Lémi ngê yi yéli kuwa wa kée té, mgîdî vy:o adnyin:aa kwo, yi ngwo tpéé kópu amî vyi ngmê, adnyin:aa mbê, yi kpéngi ti dmi kekekele adnyin:aa paa. *

¹³ Wod:oo Yesu ngê Lóma lede yoo yi kada pini ka kwo, Ngomo k:oo mê dini. Kwo, Ngêlîmî u l:êê

* **8:10:** Mát 15:28 * **8:11:** Luukí 13:28-29 * **8:12:** Mát 25:30

díy:o, kópuni u mdoo a ka cha núw:o, yi kópu n:aa d:uud:uu. Yi kópu yi vvu, yi ngwo yi dpodo pyu u mbii chedê ngê mé pyodo.

*Yesu ngê Pita u mbywé pyââ u ngwo pyi ngê
Mak 1:29-34; Luukî 4:38-41*

¹⁴ Yesu Pita u p:aa pee loo, u ngomo k:oo yi kee wo. Pita u mbywé pyââ mbii têdê módu, apê, Ngmîtédmíno mu dpî. *

¹⁵ Yesu ngê kóo p:uu kêê yi yó, wod:oo yi mbii ngê a kuwo ngê, yi pyópu mé ghêêdî wo, Yesu ka nté mé y:ângo.

¹⁶ Dini ghi n:ii ngê ntumokwodo dini ghi yi yó, pi knî y:oo Yesu ka mbii pyu yilí núw:o ngópu, n:ii dé y:e yi kmêna dnye kwo, u kwo mye núw:o tumo. Yesu yi kmêna knî ye mbwolo, u ngwo ngm:ii kalê too, mbii pyu yintómu mye pyi too.

¹⁷ Kópuni Yisaya ngê wunê a d:êê ngê, Yesu ngê u ngwo ntiye ngê. Yi kópu ala.

Chóochóo nmî mbii yilí amî chedê té. *

*Pi ngê komo ngê kîngî vyi Yesu anî yâmuyâmu
Luukî 9:57-62*

¹⁸ Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê yoo yi módu, apê, Yilí ngê a ka até dê pyódu, p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Dinki k:oo wo dmyeno, kpé lêê mwada pee lee kmêle.

¹⁹ Kada ghêlî dêpangê y:ee ngópu, dêêpî pyu ngmê u kwo até yi loo, kwo, Máâwe. Kwo, Kwéli wanyi lê, ana a yâmuyâmu ngi.

²⁰ Yesu ngê kwo, Mumdoos anya a yâmuyâmu nê? Kwo, Chii w:ââ w:uu yi dpî tédê dmí a pyede, y:i a

* **8:14:** 1 Kódin 9:5 * **8:17:** Is 53:4

dpî nyédi, ímê knî yi ny:uu a pyede, y:i a dpî nyédi, ngmênê a ngomo daa kwo, a dpî tédê daa tóó, a ghê vyîmî tédê myedaa tóó. Kwo, Mumdoon nyi u ntââ, anya a yâmuyâmu nê? *

²¹ Pi m:uu, Yesu p:uu ndiye pyu ngmê, Yesu ka kwo, M:aa a ngópu mwiyé paa pw:oo we, an:uu kmênê, u ngwo ana a yâmuyâmu ngi.

²² Yesu ngê mgongo u kwo ngmê kwólu, kwo, N:ii yi ghê daa pyede, yinté kópu p:uu dny:oo nuw:o.

*Yesu ngê yópu ndî u ngwo chedê ngê
Mak 4:35-41; Luukî 8:22-25*

²³ Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, dinki k:oo yi wo dniye, kada yedê y:ee ngópu.

²⁴ Yópu ndî ngma a pwaa wo, vyuwó dinki k:oo dnyen:aa kn:êê, daa kêmakêma dinki pî vy:êê wo, ngmênê Yesu doo dpî.

²⁵ P:uu ndiye pyu knî y:oo u dpî ny:ââ ngópu, kwo, Nmî Lémi, ngee nmédi. Kwo, Awêde nmo pwopwo té.

²⁶ Yesu yedê pii wo, yepê, Lukwe díy:o nmye nkíngê té. Yepê, Nmyi kélímí lukwe ngê tédê ngê dê pyódu. Wod:oo ghêêmí ghê wo, vyuwó yópu ye yepê, Munto. Yi ngwo vyuwó yópu chedê ngê pyaa knopwo, dye ndî mê kââ.

²⁷ P:uu ndiye pyu yoo ngwéti dniye, noko yepê, Kí lónté pini, vyuwó yópu y:oo u dnye kédê ny:ee ngmê, kímýaa châpu ngmê.

*Nkedîsa pi dê yi danêmbum
Mak 5:1-20; Luukî 8:26-39*

* **8:20:** 2 Kódin 8:9

28 U kuwó dini ghi ngê Yesu p:uu Nkálili Kpéni Lêê mwada pee yimî tee dniye, Nkedîsa tpémi kwéli dnya a ya. Pi miyó dê y:oo maadí a pyódu tumo. Yi tpódu y:e yi kmêna dnye kwo, kpomo u mênê pi ntóó kwéli dnyimo yiyé dé, y:i a ndê knopwo. L:êê pyu ndîi ngê dpímo ya, pi knî y:oo yi máádi dèdnyimo kîgha, apu, Angmê vya nmo.

29 Dini ghi n:ii ngê Yesu m:uu ngópu, wod:oo dpodombiy:e u kwo mbwóó knopwo, kwo, Yâpwo ndîi tp:oo. Kwo, Lukwe nye ngmanyi md:o? Kwo, Nangê kpada nyo. Kwo, Kpadakpada u wo doongê dyimê wo. *

30 Mbwêmê w:uu ndîi yi nkîgh:ê ngmêdoo kwo, y:i dnye kmaapî.

31 Yi kmêna yoo Yesu ka nkêpê mbê dniye, kwo, Nye ngm:ii kîgha nmo, ye u ntââ kî mbwêmê w:uu vy:o wanyi dy:ââ nmo.

32 Yesu ngê yepê, Dmyinê lêpî. Wod:oo yi kmêna knî y:oo yi pini dê a kuwo dumo, mbwêmê knî yi p:uu mî kaa dniye. Yi mbwêmê w:uu yintómu paa ghi p:uu ghîpîla dniye, kpé lêê u kwo mî dyimê dniye, wod:oo vy:êê dniye.

33 Pini n:ii yoo mbwêmê w:uu ka dnye vyuwo, yi yéli mye mbêpê dniye, yi p:o lee dniye, pi knî ye mdoo úuw:o ngópu, kópuni yi pini dê y:e pyodo, pi knî ye myemînê nté tumo.

34 Wod:oo yi p:aani tpémi yintómu Yesu ka lee dniye. Dini ghi n:ii ngê m:uu ngópu, u kwo nkêpê mbê dniye, kwo, U ntââ ala wee anyinê kuwo.

9

* 8:29: Mak 1:24; Luukí 4:34,41; Kílosa 2:15

*Yesu ngê u knêyómu ya pyu u ngwo pyi ngê
Mak 2:1-12; Luukî 5:17-26*

¹ Yesu p:uu dinki k:oo mê wo dniye, kpé lêê mê ngmêê ngópu, yi p:o Kîpêênnyê mímê tee dniye,

² u knêyómu ya pyu y:i u kwo ngmê núw:o ngópu, u ngmîédmi mbêmê doo dpî. Dini ghi n:i ngê Yesu ngê m:uu too, a w:ee ngê, apê, N:i knî y:oo kî pini a ka da núw:o ngmê, ndêndê ngê a ka wunê kêlîmî té. Yesu ngê yi pini ka kwo, A tp:ee, mêdaanyi ch:anêch:anê, ñono yilî yintómu dí chedê, Chóó Lémi ngê mêdaawa kpada ngi. *

³ Dêêpî pyu n:i yoo y:i doo kwo, noko yepê, Kî pini ngmêê u kwo n:uu, u yi u ngwo a kwo, Chóó Lémi u d:aa nê kââdí.

⁴ Kópuni tumu dnye nuw:onuwo dé, Yesu ngê a w:ee too, yepê, Lukwe dîy:o yenté nmye nuw:o dono té?

⁵⁻⁶ Yepê, Nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, u ntââ ngê yinê a pyódu noo, u ntââ dyámê mbêmê pi ka wanî vyi, Ñono yilî dí chedê, Chóó Lémi ngê ñono yilî u kuwó dê kée té, mêdaawa a ngî té. Yepê, K:omo tpile a kópu ka módó daanmyi kêlîmî mbê dmi, ngmêê kópuni kî kpâlî ntóó ngê n:aa d:uud:uu, a kópu ka u ngwo nmye kêlîmî té. Wod:oo Yesu ngê yi kpâlî ntóó ka kwo, Gh:êêdé, ñngmîédmi a ngini, p:o lili. *

⁷ Wod:oo yi pini a pii wo, u p:o loo.

⁸ Pi knî y:oo yi m:uu ngópu, nkîngê mbê dniye, Chóó Lémi chaa kalê ngópu. Yinê ye Yesu pi ntee pini, ngmêê Chóó Lémi u pi mbêmê mbwudu ndî ngmêê chaa.

* **9:2:** Luukî 7:48-49 * **9:5-6:** Njon 5:8; 17:2

Yesu ngê Mátiyu u ngwo ngmidi ngê

Mak 2:13-17; Luukí 5:27-32

⁹ Yesu p:uu maa p:uu até yidnye lêpî, mwada y:i tákisi ngêêpî pyu ngmê m:uu ngópu, u pi Mátiyu. Yi pini ndapî ngêêpî ngomo ghi k:oo doo ya. Yesu ngê kwo, A ngm:êê nédi. Wod:oo ghêêdí wo, Yesu u kuwó ghê wo.

¹⁰ U kuwó dini ghi ngê u ngomo k:oo kee dniye, Yesu, p:uu ndiye pyu yoo, tákisi ngêêpî pyu yoo, kn:aadi te pyu yoo mye yi k:ii. Yi ngomo k:oo nipi dniye kmaapî.

¹¹ Pádisi yoo daa yi nuu u kópu ngê pyodo, Yesu p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Lukwe dîy:o nmyi kada pini tákisi ngêêpî pyu yoo kn:aadi te pyu yoo yi k:ii a kmaapî té. *

¹² Yesu ngê yi kópu yi nyongo, yepê, N:ii mb:aamb:aa dé, yi yéli ye kpeede d:uudpî nî. Yepê, Kpeede mbii pyu knî ye dpî lê.

¹³ Yepê, Chóó Lémi ngê wunê kópuni a vyu, u nt:u kópu dmyinên:aa a pyw:êmî. Yepê, Ala kópu a vyu, Tpile tp:oo nk:êênî a ka daa ndîi kópu, pi ka vyuwo yi ndîi kópu.

Yesu ngê yepê, Yélini yinê ye, Nmo mb:aamb:aa dé, daa yi yéli yi dîy:o al:ii nê loo, yepê, ngmênê kn:aadi te pyu yoo yi dîy:o nê loo. *

Nté kpîpîkpîpî u danêmbum

Mak 2:18-22; Luukí 5:33-39

¹⁴ Yi dini ghi ngê Njon Baptist p:uu ndiye pyu knî ngmê Yesu ka lee dniye, kwo, Wiki yintómu wo miyó knî yi k:oo nté nmo kpîpîkpîpî ngê, Chóó Lémi

* **9:11:** Luukí 15:2; 19:7 * **9:13:** Mát 12:7; 1 Tim 1:15

ka dpodombiy:e u ngwo nmo ngêpê nyédi. Kwo, Pádisi knî y:oo yinté mye d:uud:uu ngópu. Kwo, Lukwe díy:o m:uu ndiye pyu knî y:oo nté d:uudpî kpîpî ngmê, dye ghi yintómu a kmaapî nyédi? *

¹⁵ Yesu ngê yepê, Wéni n:ii ngê pi cha dpî yéé knî, pi ngê nté pi ka d:uudpî kwódu. Yepê, A p:uu ndiye pyu yoo yi k:ii nmî gha dmi mb:aamb:aa ngê a pyede, doo u ntââ nté ye daanî kwódu. Yepê, Wéni n:ii ngê pi dpî pw:onu, u yoo yi gha dmi dono ngê dpî pyódu, dye ghi knî ngmê ngê nté dpî kpîpî ngmê. Yepê, Dini ghi n:ii ngê a p:uu ndiye pyu yoo yi vy:o mēdaanî kwo, yi ngwo yi gha dmi yinté dono ngê wa pyódu. Yepê, Yi wéni ngê yi chóó nté wa kpîpî ngmê. *

¹⁶ Yepê, Kópu kamî ngma atéd:a núw:o, nmyi l:êê ghi mbwee dmi daa kópu kamî yi pee dé. Mgongo ye ngmê kwólu, yepê, N:ii u kpîdí mbwee dpo chópu, doo u ntââ kpîdí pee kamî daawa pwîla, kpîdí mbwee p:uu daawa t:oo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê ayi ghodo, kpîdí pee kamî déêkwédi ngê wa a pyódu, kpîdí mbwee d:ud:umbiy:e wa a chópu. Yepê, Kpîdí pee kamî, kpîdí pee mbwee daa numo yi pee dé, myenté l:êê ghi mbwee a kópu kamî daa numo yi pee dé. *

¹⁷ Yepê, Wain kamî nmye ngméd:a núw:o, doo u ntââ u yiyé tédê mbwee knî yi k:oo daanî yé, wa dyênê té, mbwódo amî d:ii. Yepê, U ntââ kamîni knî yi k:oo n:aa yiyé, daawa dyênê té. Yepê, Nmyi l:êê ghi mbwee dmi yi dye ghi machedê. Yepê, Nté kpîpîkpîpî mēdaa ndîi kópu. Yepê, Yi kópu u l:êê

* **9:14:** Luukí 18:12 * **9:15:** Njon 3:29 * **9:16:** 1 Kódin 10:21;
2 Kódin 6:16

díy:o a p:uu ndiye pyu knî ye nté daanî kwódu.

Yesu ngê Njayidus tp:oo módó u ngwo mède pyidu ngê

Mak 5:21-43; Luukî 8:40-56

¹⁸ Dini ghi n:ii ngê Yesu pi knî ye doo danêmbum, kada pini ngmê u kwo loo, yu mbodo dê y:e k:ame u kwo ghê wo, kwo, A tp:ee módó ala ngwo kédê pw:onu. Kwo, U ntââ wanyinê lê, ngêê dê u pwo any:uu yé dê, yed:oo ghê mê kelekele.

¹⁹ Wod:oo Yesu ghêêdí wo, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii yi pini u kuwó ghê dniye.

²⁰⁻²¹ Kada yedê y:ee ngópu, maa p:uu pyââ ngmê yi p:uu kele, doo yâmuyâmu dé. Yi pyópu kmene muwó, dye ghi yintómu yinté dpîmo ya, m:ââ y:a mê miyó ndîi, wêê p:uu dêpê vyâ. Alanté doo nuw:o, apê, Pi yilî yi l:êê díy:o doo u ntââ ngê a ka dê pyódu, Yesu u kada daan:uu ghê knomomê, ye daawa pyi nê. Apê, Ngmênê u nkîgh:ê nîmo wowo, u kpîdí p:uu kêê n:aa yiyé, yed:oo u ngwo n:aa pyiyépyiyé. Wod:oo Yesu u kuwó chono mí ghê wo, u kpîdí kwódo p:uu kêê yó. *

²² Wod:oo Yesu u kwo diyé wo, yi módu, kwo, A ch:am. Kwo, Nga mb:aamb:aa ngê mê pyaa we. Kwo, A ka che kêlîmî mb:anê, u ngwo chi pyiyé. Wod:oo yi pyópu yi ngwo mê pyiyé wo. *

²³ Dini ghi n:ii ngê kada pini u p:aa pee taa dniye, Yesu ngê apê, Yoo mu mbê té, yi dmââdí u l:êê díy:o nkéli mbywuu pââ mu wupî t:oo, wod:oo Yesu yi ngomo k:oo kee wo, mgongo ye ngmê kwólu, yepê, Munto mbê.

* **9:20-21:** Mát 14:36 * **9:22:** Mak 10:52; Luukî 17:19

24 Yepê, Ye dmââdí doo pwene, ngmênê a dpî. Yepê, Kuwa pwii dmyeno. Yesu dnye yumuyumu, ngmênê kuwa pw:ii too. *

25 Yi dmââdí u ngomo ghi k:oo mî kee wo, kwulo kele, mêtê pyidu ngê.

26 Yi wee u kwo p:aani p:aani pi yintómu knî yi nuwo yi kópu yaa wo.

Yesu ngê ngwolo kopwe miyó u ngwo pyi doo

27 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê yi p:aani pee yedê kuwo ngê, pi miyó u kuwó ghê wo. Yi pini dê yi ngwolo páádi knî kopwe dé. Yesu dpîmo yâmuyâmu, u kwo dpîmo a kââ, kópu, N:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, Dépidi ntee pini, u ntââ nga wanyi ch:anê knî?

28 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngomo k:oo mî kee wo, yi ngwolo kopwe dê y:i myemî kee knopwo. Yesu ye póó wo, yepê, Mumdoo dpî kêlîmî mbêmê, dpîné dpo nê u ntââ, n:aa pyipyi dp:o? Kwo, Nyââ, nmî Lémi.

29 Wod:oo Yesu ngê yi ngwolo páádi knî yi p:uu kêtê yó, yepê, Kópuni ka dpo kêlîmî mo, yi kópu pyaa we, *

30 wod:oo yi ngwo yélî mê m:uu ngópu. Yesu ngê yepê, Kópuni dpo dí d:uu, pi knî yi ngêédí nangên:aa nt:o. Yi kópu dnyinté ye daa kwódu ngê,

31 ngmênê u dnye daa ny:ee ngópu, p:aani p:aani lee knopwo, pi knî ye yuu mîné y:ee ngópu.

Yesu ngê pi ngmê u ngwo pyi ngê, dnye dêpwo kîgha

32 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu kuwa pwii dniye, pi knî y:oo pi ngmê u kwo núw:o ngópu, u kmêna u

* 9:24: Njon 11:11 * 9:29: Mát 8:13; 15:28

ngwo ngmêdoo kwo. Yi kmêna ngê yi pini u dnye l:âmo wunê a ngópu. *

³³ Dini ghi n:i ngê Yesu ngê yi pini ngê u kmêna ngm:i kwólu, wod:oo yi pini modoo danêmbum. Yélini yilí yi ngópu yi kópu pyodo, ghê yi mênê ghipé wo, yi nyepényepê u kópu ngê mye pyodo, noko yepê, Yisíléli Wee u kwo kînté kópu pi doongmê módu. ³⁴ Ngmênê Pádisi knî y:oo noko yepê, Setan ntee pini nmye yila, n:i kmêna knî yi kada pini. Noko yepê, Setan u wêdêwêdê mbêmê kmêna yoo yinê a ngm:i kîgha too. *

Yesu ka yoo u ngwo ch:anê dniye

³⁵ Yesu p:uu p:aani p:aani lee dniye, yoo yi ngêpê ngomo knî yi k:oo dnyimon:aa koko. Yesu y:i ye dpîmon:aa dêêpî, yipu, Chóó Lémi ngê chóó u yoo yi y:enê kn:ââ daa kêmakêma a chapî. Pwopwokopwe yilí mye pyi ngê. Mbii dyêêdî daa ngmidi yi p:uu doo ya, ngmênê Yesu ngê pyi too.

³⁶ Dini ghi n:i ngê yoo ndîi módu, u kwo ch:anê dniye, mu kópu u dîy:o apê, Na a ka sipi w:uu n:i yi y:ee:yee pyu daa tóó, pi ye daa vyyuwo. Apê, Chii w:ââ knî ye a nkîngê té, yi ngêêpî pyu daa tóó. *

³⁷ Wod:oo p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Chóó Lémi u yâpwo têdê nté al:i daa ghêdê, ngmênê nté mgîpî pyu mdoo daa tóó. *

³⁸ Yepê, Yâpwo têdê chóó ka dmyinê ngêpê, nté mgîpî u l:êê dîy:o pi knî nmye mupêdê kê ngê.

* **9:32:** Mát 12:22 * **9:34:** Mát 12:24; Mak 3:22; Luukí 11:15

* **9:36:** Mát 14:14; Mak 6:34 * **9:37:** Luukí 10:2; Njon 4:35

10

Yesu ngê u dyépi y:a mê miyó u ngwo ngmidi too
Mak 3:13-19; Luukî 6:12-16

¹ Yesu ngê p:uu ndiye pyu y:a mê miyó nipi a danê ngê, yepê, A pi ngê n:aa dyede nmyo, u ntââ ngê myinê pyépi nmyo, n:ii knî y:e yi kmêna a wee, yi kmêna anmyin:aa ngm:ii kîgha dé, n:ii knî y:e mbii dyêêdî daa ngmidi a t:a, anmyin:aa pyipyi dé.
 *

² Yesu u dyépi y:a mê miyó yi pi dmi ala, Saimon ngmê, pini n:ii u pi mye Pita. Saimon u mbwó Andru myomo, Njems mbwémi Njon pyolo podo, Sepédi tp:oo dê.

³ Pilipi Mbatolomyu limo wono, Tomas pii, Mátiyu wolo, pini n:ii dpîmo a tákisi ngêêpî. Njems tówo, Alîpayas tp:oo, Tádiyas yono.

⁴ Saimon mê ngmê, pini n:ii yoo woni knî yi k:ii u yi y:e doo kwo, Lóma lede yoo nmî ngm:ii kalê té, mu kópu u dîy:o u yi y:e dêpwo kwo, Lóma tpémi y:oo dny:oo y:enê nmo. Njudas Kédiyót pi mê myomo, pini n:ii Yesu u kwódo ngê ghê wo.

Yesu ngê u dyépi y:a mê miyó p:aani p:aani u ngwo dy:ââ too

Mak 6:7-13; Luukî 9:1-6

⁵ Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê u dyépi y:a mê miyó p:aani p:aani doo dyede dé, yi dpodo u dy:oo ye mwiyé a châpwo, yepê, Samédiya tpémi yi p:o p:o nangmê lê, kn:aa yéli ye myenangmê lê,

⁶ ngmêê Yisîléli tpémi ye p:aani p:aani dpî lee dmyeno. Yepê, Sipi w:uu woni knî y:oo yi y:enê pyu ntee dpó kuwo ngmê, u dnye daa nyêmi ngópu,

* **10:1:** Mak 6:7; Luukî 9:1

kn:aa kn:aa dpî lee dmi, Yisîléli tpémi mye yinté dé, yi kada pini ndêndê kêdê kuwo ngmê. Yepê, Yi yéli ye dmyinê lêpî. *

⁷ Yepê, Ye dmyinên:aa dêêpî, yipi, Dini ghi n:ii nmo t:âât:ââ, Chóó Lémi ngê chóó u ngwo ada a y:enê nmo, yi dini ghi daa kêmakêma a dyimêdyimê.

⁸ Yepê, Mbii pyu dpî pyi too, pini n:ii dê pw:oo knomomê, ghó moo t:ee yó, yélini yi p:uu too pee mbii leprîsi a t:a, dpî pyi too, n:ii knî y:e yi kmêna a wee, yi kmêna dpî ngm:ii kalê too. Yepê, Wêdêwêdêni nmye d:a kê, yi wêdêwêdê a ka dmy:oo pwila ngópu. Yepê, Kópuni anmyin:aa d:uud:uu dé, pi knî y:oo nmye kîngîn:aa pwila t:oo.

⁹ Yepê, Nmyi tpile nangmê núw:o, ndapî mye-nangmê núw:o.

¹⁰ Yepê, Nmyi péé nangmê núw:o, nmyi kiyé nangmê núw:o, nmyi nkuwo kpîdî myomoni nangmê núw:o, nmyi yi dópo dmi myomoni myenangmê núw:o. Yepê, Nté ndapî yi p:uu nuw:o ngê kêê nangê t:oo. Yepê, Yélini anmyin:aa ngêêpî dé, u nkwo adnyin:aa mbonombono nmyo, nmye adnyin:aa vyuwu. Yepê, Pi módó daa dpodo yédi, u dpodo u pywuu dpo ngee. *

¹¹ Yepê, P:aani p:aani pi miyó miyó dpî lee we. Yepê, P:aani n:ii pini n:ii dê d:uu taa knomomê, gha pi y:i ngmêdo pyw:ee y:e, p:uu dny:oo ya, u dí yi p:aani mîdny:oo a kuwokuwo.

¹² Pini n:ii dê n:ii u ngomo k:oo dpîmo koko knomomê, yi ngomo chóó ka ala kópu dny:oo tpapê, Mw:ââkó, Chóó Lémi ngê nyoo knî yi k:ii a ngee nmyine.

* **10:6:** Mát 15:24 * **10:10:** 1 Kódin 9:14; 1 Tim 5:18

¹³ Yepê, Yi ngomo chóó ngê yi pini dê yi wépi dê adî pwapî dê, ye kópuni mwiyé u kwo adpî tpaépê, yi kópu ye modo diyé we. Yepê, Yi ngomo chóó ngê u yi adî kwo, Chóó Lémi ngê a ngee nmîne, ye wa ngee té.

¹⁴ Yepê, Pini n:ii dê p:aani n:ii adpîn:aa taataa, n:ii mupwoknî ye amyedpîn:aa taataa, yi yéli y:oo yi yi dê y:e daachoo kwo knomomê, yepê, yi dnye dê daachoo nyêmî knomomê, ye yi pini dê y:oo yi yéli dny:oo a kuwokuwo, yi p:aani u tēpê yi yi yodo p:uu dny:oo vyavya. Yepê, Yi yéli y:oo ala kópu u ngwo wa a w:ee ngmê, awo, Yinê ye dp:oo Nju tpémi, dp:oo Chóó Lémi u yoo. *

¹⁵ Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpaépê, Wéni n:ii ngê Chóó Lémi ngê Sodom p:aani dê Kîmoda a pw:oo doo, dnyinté a kpada too. Yepê, P:aani n:ii tpémi y:oo adnya a mb:iimb:ii nmyo, kuwókuwó wéni ngê Chóó Lémi ngê dnyinté daawa kpada té. *

Yesu u dyépi knî ye u ngwo doo danêmbum, yi kpadakpada p:uu

Mak 13:9-13; Luukî 21:12-17

¹⁶ Yesu ngê u dyépi knî ye yepê, Dpodo tédê n:aa dyede nmyo. Yepê, Y:ee tímêlyu yi vy:o kêmkêm tp:oo w:uu ntee tpile ngê anmyi pyaa dmi. Yepê, Nuw:o mbêmê dmyinên:aa dpodo, yoo mb:aa ngê dmyinên:aa kwo. Yepê, Pi knî y:oo nmyi kpadakpada u nt:u kópu nmyi p:uu kîdangmê pyw:ee ngmê. *

* **10:14:** Dpodo 13:51; 18:6 * **10:15:** Gen 18:20-19:28; 2 Pita 2:6; Njuda 1:7 * **10:16:** Njon 10:12; Dpodo 20:29

17 Yepê, Mb:aamb:aa ngê nmye dmyina a vuywo. Yepê, Dye ghi knî ngmê ngê pi dono knî y:oo u yi y:e adî kwo, Nê u yoo nmî chedê. Yepê, Yi ngwo dono a l:êê dîy:o nmye adnyin:aa d:uud:uu. Yepê, Ngêpê ngomo knî yi y:enê pyu knî y:oo adnyin:aa mgîmîmgîmî nmyo, adnyin:aa kóté kîgha nmyo, u nkwo adnyin:aa kpakakpaka nmyo.

18 Yepê, A l:êê dîy:o king knî y:oo, kada pini knî y:oo amyidnyin:aa kóté kîgha nmyo. Yepê, A p:uu ye anmyin:aa danê, yélini daa Nju tpémi, a p:uu ye amyenmyin:aa danê. *

19 Yepê, Dini ghi n:ii ngê adnyin:aa mgîmîmgîmî nmyo, kópuni ye anmyin:aa tpapê dé, yi p:uu nuw:o ngê kêê nangê t:oo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê adnyin:aa kóté kîgha nmyo, kópuni ye anmyin:aa tpapê dé, yi ngwo anmyin:aa a pyw:émî dé.

20 Yepê, Daa nmyi chóó nmyi kópu ayinmyin:aa tpapê dé, ngmênê nmyi Mî u Ghê Dmi u komo ayinmyin:aa kapî. *

21 Yepê, Dini ghi n:ii ngê a yoo adnyi vyeé dé, pi knî y:oo yi chóó yi mbwó yoo wa ch:ee t:oo, mââ knî y:oo yinté yi tp:ee yoo amye ch:ee t:oo, pi knî y:oo yinté yi chóó yi pye mî yoo amye ch:ee t:oo, kada pini knî y:oo wamyé vya t:oo.

22 Yepê, A l:êê dîy:o pi yintómu knî ye wanmy:uu diya dmi, ngmênê yi dono vyímî tédê daanmyiné mb:ii nê, ye mu dini ghi ngê wanî ngee nmyo, a kêê k:oo anmy:uu ghê dmi. *

23 Yepê, P:aani n:ii adnyi vyeé nmyo, yi p:aani dmyina a kuwokuwo, kn:aa p:aani mêdmyiné

* 10:18: Dpodo 25:23
24:9,13; Njon 15:18-21

* 10:20: Njon 14:26

* 10:22: Mát

mbêpêmbêpê. Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpaê, Yisîléli tpémi yi vy:o p:aani p:aani nmyi dpodo ghêlî k:i daanmyinê kêlî ngmê, u ngwo nmye amênê diyé.

²⁴ Yepê, Ndiye pyu u pi ndîi, yélini p:uu a ndiye nyédi, yi pi dmi tédê, myenté kada pini u pi ndîi, u dpodo pyu yoo yi pi dmi tédê. *

²⁵ Yepê, N:i yoo yi kada pini u nt:anê dpî yaa dmi, yi yéli yi gha dmi mb:aamb:aa ngê dny:oo ya. Yepê, Setan u pi a pyimo t:ee ngópu, nmyi pi dmi dnyinté daawa dyênê ngmê.

*Yesu pi ka nkîngê p:uu u ngwo ye doo danêbum
Luukî 12:2-9*

²⁶ Yesu ngê yepê, Pi knî ye nkîngê ngê kêê nangên:aa t:oo. Yepê, Ala ndêndê kópu nmyi lama ka tóó, tumu kópu yintómu díyo wa a pywálî dmi, ngmee u kópu dyuu wamyedo pywálî dmi. *

²⁷ Yepê, Yi kópu u l:êê díy:o tumu kópuni mgîdí vy:o nmye n:aa tpaê té, díyo pi knî ye w:êênî dp:uu vyi tóó. Yepê, Tumu kópuni kwayi ngê nmye n:aa tpaê too, díyo naa tédê tââ dp:uu vyi tóó.

²⁸ Yepê, Pi knî ye namê nkîngê. Yepê, A l:êê díy:o wa vya nmyomomê, am:iî pw:oo dmi, ye ló kópu nmye m:uu wa d:uu ngmê. Yepê, Doo u ntââ, nmyi ghê ndêndê daawa vya ngmê. Yepê, Ye anmyi nkîngê knomomê, a wépi u ngwo anmyi pwaa ngmê, ye Chóó Lémi ngê nmyi wépi dmi u nkwo wa puwâ, ndiya wa kée nmyo. Yepê, Chóó Lémi p:ee vyîlo, u kwo yidmyinê nkîngê. *

* **10:24:** Njon 13:16 * **10:26:** Mak 4:22 * **10:28:** Njems 4:12

29 Yepê, Mtyîmwe daa ndîi ñmêni tp:oo, knî ngmêdê pw:oo knomomê, nmyinê nmye k:omo tpile, ngmênê Chóó Lémi ye wunê vyuwo yédi, doo u lama daangmêwa pw:onu.

30-31 Yepê, Nmye myewunê vyuwo yédi, dp:ee mtyîmwe ntee yéli, dnyinté nmye dêdê vyuwo. Yepê, Nmyo yintómu u lama nmye pyede, nmyi mbêmê mbêmê mbodo gh:aa ntémwi a kwo, u lama mye tóó, doo u lama daangmêwa a ghay. Yepê, D:ud:umbiy:e pi ka namê nkîngê. *

32 Yepê, Pini n:ii ngê pi knî ye daawa a wópu nê, yewo, Nyââ, ye pini p:uu n:aa dpodo, ye kuwókuwó wéni ngê M:aa ngîma yi pini u nkwo daanîmo wópu, a kêê k:oo wan:uu kââ.

33 Yepê, N:ii ngê pi knî yi ngîma wa a wópu nê, yewo, Ye pini p:uu dînê dpodo, ye kuwókuwó wéni ngê M:aa ngîma yi pini u nkwo wanîmo wópu, a kêê k:oo daan:uu kââ. *

Yesu yoo chámêchámê p:uu u ngwo doo danêmbum

Luukî 12:51-53; 14:26-27

34 Yesu ye póó wo, yepê, Nmyinê nmye yoo kâádîkâádî u l:êê dîy:o dyámê mbêmê nê loo, apii? Yepê, Ngmênê kêle, daa yoo kâádîkâádî u l:êê dîy:o nê loo, nê, Yoo n:uu chámê.

35 Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o yoo woni a yoo vy:o wa ghê dmi, woni knî y:oo a wépi wa pwaa ngmê. Yepê, Yi ngwo mââ u mí k:ii dnyinté noko adpî ya, pyââ u pye k:ii dnyinté noko adpî ya, u n:ââ k:ii dnyinté noko amyidu ya.

* 10:30-31: Mát 6:26 * 10:33: Mak 8:38; 2 Tim 2:12

36 Yepê, Daa kn:aa yéli yi mo ye wanmy:uu diya dmi, ngmênê nmyi chóó nmyi yoo knî ye wanmy:uu diya dmi.

37 Yepê, N:ii nódo u pye mî yi nuu ghi dê d:ud:umbiy:e nódo adpî ya, a nuu ghi nódo pee tp:oo adî ya, yi pini amî dîpî, a kêê k:oo daamî ghê. Yepê, N:ii nódo tp:oo módó tp:oo mââ yoo yi nuu ghi dmi ndêndê ngê nódo adî ya, a nuu ghi pee tp:oo nódo adî ya, yi pini amye dîpî, a kêê k:oo daamî ghê.

38 Yepê, N:ii ngê a l:êê dîy:o dono daawa a vy:u, a l:êê dîy:o myedaawa pw:onu, yepê, yi pini wa dîpî, a kêê k:oo daamî ghê. *

39 Yepê, Pini n:ii u ghê p:uu adî nuw:o, awo, Kíngê vya nê, u ngwo wa kede, a yoo vy:o daawa ghê, yepê, yi pini ndêndê ngê wa pw:onu, ndê ngê amî ma. Yepê, Pini n:ii a l:êê dîy:o wa pw:onu, yi pini amêdê pyidu, ghê kamî u ngwo wa a pyw:oo, mb:aamb:aa ngê adîn:aa ya.

Yesu u yoo knî ye vyuwo p:uu u ngwo ye doo danêmbum

Mak 9:37,41; Luukî 9:48; Njon 13:20

40 Yesu ngê yepê, N:ii nmye ada a vyuwo, ye a ka amyeda a vyuwo, amyedê chââchââ nê, n:ii ngê a dy:ââ noo amyedê chââchââ. *

41 Yepê, Dini ghi n:ii ngê M:aa ngê u komo kapî pyu knî ye yi pywuu dmi wa y:oo, yi ngwo n:ii yoo yí yéli ye mwiyé dnyimo a vyuwo, yi pywuu dmi yinté amyedê ngee ngmê. Yepê, Myenté, dini ghi

* **10:38:** Mát 16:24-25; Mak 8:34-35; Luukî 9:23-24; 17:33; Njon 12:25 * **10:40:** Mak 9:37; Luukî 10:16; Njon 13:20; Nkal 4:14

n:i ngê M:aa ngê a yoo mb:aa knî ye yi dpodo u pywuu dmi ye wa y:oo, yi ngwo n:i yoo ye mwiyé adnya a vwuwo, yi pywuu dmi yinté amyedê ngee ngmê.

⁴² Yepê, K:omo tpile nmyi pi dmi daa ndî dé, ngmênê n:i ngê a l:êê dîy:o wa ngee nmyo, kópu mb:aa yi pini ngê ngmanî d:uu. Yepê, Mbwaa knî nmye angma a kê, k:omo tpile daa tpile ndî nmye ayedê kê, ngmênê kópu mb:aa ndêndê ngê yi pini ngê ngmanî d:uu. *

11

Njon Baptist ngê pi miyó Yesu ka u ngwo dy:ââ doo

Luukî 7:18-35

¹ Dini ghi n:i ngê Yesu ngê u dyépi y:a mê miyó knî ye u dy:oo a kêlî ngê, wod:oo p:aani p:aani dy:ââ too. Yi kuwó kada myedê y:ângo, p:aani p:aani pi knî ye myedoon:aa dêêpî.

² Yi ngwo Njon Baptist mbwa k:oo doo kwo, kópuni Yesu Kédisu ngê doo d:uud:uu dé, yi pi dmi y:i nyongo, wod:oo p:uu ndiye pyu miyó dê ye mbwolo, nmî Lémi ka dy:ââ doo,

³ yepê, U kwo dpî póo cho, kwipi, Pini n:i nmo t:âât:ââ, mumdoo nyi vyîlo ó kn:aa pini yuno t:âât:ââ? Yi pini dê Yesu ka yi lee knopwo, yi kópu p:uu u kwo póo knopwo. *

⁴ Yesu ngê yepê, Kópuni dpî m:uu t:oo, kópuni dpî ny:ee t:oo, yi kópu yilî Njon ka dpumo nté tóo. Yepê, U kwo dp:uu vyi nyoo, kwipi, Kópuni yilî Yisaya ngê wunê a d:êê too, nê ngê ka ntiyentiye té.

* **10:42:** Mát 25:40 * **11:3:** Mát 3:11

⁵ Kwipi, Yélini dèdnyimo vvyuwo, yélí mēka y:enê ngmê. Kwipi, Yélini dèdnyimo m:ii, mēka paa té. Kwipi, Yélini yi p:uu too pee mbii doo ya, kîmaa pyi té. Kwipi, Yélini ngwene pwââ dé, dnye mēka nyêmî ngmê. Kwipi, Yélini pw:oo dniye, mēkîyedê pyidupyidu té. Kwipi, Ngópuch:anê knî y:oo Kópu Mb:aa a nyêmî ngmê. *

⁶ Kwipi, Pini n:ii ngê a wépi daawa a puwâ, mb:aamb:aa wa a pyw:oo.

⁷ Dini ghi n:ii ngê Njon ka mē diyé knopwo, Yesu pi knî ye Njon p:uu doo danêmbum, yepê, Dini ghi n:ii ngê Njon w:amî mbêmê modoo a dpodo, lukwe u pyinê y:i nmyi ngm:êê ngópu? Yepê, Mumdoos u yi nmye doo kwo, Nmîn:aa yópu u dnye nyêmî? Yepê, Kêle.

⁸ Yepê, Lukwe u pyinê y:i nmyi ngm:êê ngópu? Yepê, Pini n:ii u kpîdî mb:aa dé u pyinê nmyi ngm:êê ngópu? Yepê, Kêle. Yepê, Pini n:ii u kpîdî mb:aa dé, w:amî mbêmê daa dpodo yédi, yi pini king p:uu a ya yédi, ngomo mb:aa k:oo a kwo yédi.

⁹ Yepê, A ka vyi yó. Yepê, Lónté pini u pyinê y:i nmyi ngm:êê ngópu? Yepê, Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê, apii? Yepê, Nyââ, yi pini yi vyîlo, ngmênê Chóó Lémi u komo kapî pyu yintómu mēdê kuwo too, yi pwo pini ngê mē tóo.

¹⁰ Yepê, Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê ala kópu a ka a vvyu, u komo kapî pyu ngmê ngê yi ngwo a d:êê ngê, apê,

A kópu y:eey:ee pyu ngada wanî kââ,

ṁaa yinê amînê yé. *

* **11:5:** Is 35:5-6 * **11:10:** Mal 3:1; Mak 1:2; Njon 3:28

¹¹ Yesu ngê yepê, Njon ngê a maa a yó, yoo mbwee yi pwo pini ngê u ngwo pyodo, ngmênê n:i i yoo a yoo kamî vy:o wa ghê dmi, Njon amêdê kuwo ngmê, u pwo pini ngê amê pyaa dmi.

¹² Yepê, Dêêpî kópuni Mósisi ngê a d:êê too, kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo myedê d:êê tumo, dye ghi daadî nmyi kada pini knî y:oo yi kópu dyuu nmye dnya a tpaê dé, nmye myednya a tpiye dé. Yepê, Yi chóó yi dêêpî kópu dyuu nmye myednye tpaê dé, ngmênê yi dêêpî kópu dyuu yi châachââ nmye doo u nt:ââ ngê dpîmo pyodopyodo, u nkwo dnyimo kéké nmyo, nmyi yoo kuwa dnyimo kapî nmyo. Yepê, Ngmênê Njon Baptist ngê kópu kamî kn:ââ ngmê chópu. Yepê, Ala ngwo nmyenîmo, Nmyi dono a kuwo tóó, Chóó Lémi kóó k:oo ghê dmyeno. Yepê, Pi knî y:oo yi dono u nkwo wunê kuwokuwo tumo, a kadakada nyédi, apu, Chóó Lémi kóó k:oo nmî kee dmi.

¹³ Yepê, Chóó Lémi u puku yedê ghi yintómu nmî dye ghi p:uu kópu ka pyede. Yepê, Njon Baptist ngê yi kópu yilí yi ntiyentiye kn:ââ yinê a chópu.

¹⁴⁻¹⁵ Yepê, Nmyinê nmye n:i i ngê Chóó Lémi u komo ló dini dpîmo a kapî, Ilacha, yi pini mwiyé wa a diyé, kópu ndî angmê d:uu, Chóó Lémi u Pi Ndêndê u maa yinê wa yé, yed:oo u ngwo wa t:aa. Yepê, Dp:ee ngópu dé, ala kópu ny:ee yó, p:uu dmyiné nuw:o. Yepê, Njon Ilacha ntee pini ngê kédê pyódu, a maa wunê kédê yé. *

¹⁶ Yepê, Lukwe díy:o nmyi kada pini knî y:oo Njon u wépi pwaa ngópu, a wépi myaa pwaa ngmê.

* **11:14-15:** Mát 17:10-13; Mal 4:5

Yepê, Nganê pyu yoo. Yepê, Yi p:uu n:aa mgongo. Yepê, Tp:ee ngmê ngê u mbwó knî ye wa vyi,

¹⁷ yewo, Tpile we a nté koo, u kwo wa nganê mbê dmi. Yepê, Ala kópu u nkwo ye wa vyi, yewo, Pi ntóó kmênêkmênê a nté koo, yi kópu u wépi u kwo amye pwaa ngmê. Yepê, Nganê pyu yoo.

¹⁸ Yepê, Nmyi kada pini yoo mye yinté yéli, nganê pyu yoo. Yepê, K:omo tpile Njon Baptist ngê nté dpîmo kpîpîkpîpî, wain myedêdpîmo ndanî, Chóó Lémi u kópu dyuu ye dpîmo tpapê, ngmênê u wépi pwaa ngópu, ala kópu p:uu vyi ngópu, apê, Kmêna u ngwo ngma kwo, kêdê ghéti. *

¹⁹ Yepê, K:omo tpile nté dîni kpîpîkpîpî ngê, wain n:aa ndanî ngê, ngmênê a wépi myaa pwaa ngmê, ala kópu a p:uu dpî vyi ngmê, dpo, Nkéli núknwe nmye yila, mye nkéli mbwaa ndanî pyu ndîi. Dpo, Tákisi ngêêpî pyu yoo pi dono yoo yi pyipe. Yepê, Njon u wépi kêdê pwaa ngmê, a wépi kîmyaa pwaa ngmê. Yepê, Ló kópu u yi y:e m:uu a kwo. Yepê, Ngmênê n:ii Chóó Lémi u nuw:o mbêmê a dpodo yédi, u dpodo nt:u dpî kaalî, pi knî y:oo u ngwo pêdê w:ee y:e, yi pini Chóó Lémi u dpodo pyu ngmê. *

Yesu wépi dnyangê pyu yoo yi kpadakpada p:uu u ngwo doo danêmbum

Luukî 10:13-15

²⁰ N:ii knî y:oo Yesu u wépi pwaa ngópu, yi ngwo Yesu yi p:uu doo danê, mu kópu u dîy:o k:omo tpile mbwudu yi ngópu yilî dpîmo chap, ngmênê u wépi pwaa ngópu, yi dono yilî daa kée tumo.

* **11:18:** Mát 3:4 * **11:19:** Mát 9:14; Luukî 15:1-2

21 Yesu ngê pi knî ye yepê, Kódasin tpémi dny:oo nkîngê, Mbetîsáida tpémi myedny:oo nkîngê. Yepê, K:omo tpile mbwudu yi ngópu yilî nî chópu, ngmênê yi dono doongê kée tumo. Yepê, Taiya p:aani dê Saidon tpémi yi ngópu yintoo mbwudu w:aangmê chópu, ye k:omo tpile daa Nju tpémi, ngmênê yi dono yilî límîlímî ngê pî kée tumo, yi mbodo dmi pêdê ny:ii ngópu, tpéé kópu myepî vyi ngópu.

22 Yepê, Kuwókuwó wéni ngê Chóó Lémi ngê dnyinté wa kpada té, ngmênê Kódasin p:aani dê Mbetîsáida tpémi dnyinté daawa kpada té.

23 Yepê, Kîpêênnyêm tpémi myedny:oo nkîngê. Yepê, Yi chóó yi pi dmi mbóó p:uu a kmîmî t:oo, ngmênê yi kpadakpada tédê wa lee dmi. Yepê, Kópu ndîi n:ii Kîpêênnyêm tpémi yi ngópu nî d:uu too, Sodom tpémi yi ngópu w:aangmê d:uu ngê, ye yi dono yilî límîlímî ngê pî kée tumo, Chóó Lémi ngê yi p:aa daapêdê pw:oo ngê, awêde pê tóó. *

24 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpaépê, Wéni n:ii ngê Chóó Lémi ngê Sodom a pw:oo ngê, dnyinté a kpada too. Yepê, Kuwókuwó wéni ngê Kîpêênnyêm tpémi dnyinté daawa kpada té. *

*Yesu ngê u Mî u ngwo doo chaa kîgha
Luukî 10:21-22*

25 Yi dini ghi ngê Yesu ngê u Mî ka kwo, M:aa. Kwo, Nyi mbóó dyámê yi kada pini ndêndê. Kwo, Nîné chaa kîgha ngi, mu kópu u díy:o kópuni dyuu a ka nyiné kpo, nyi ngmo too. Kwo, Ndiye pyu ndîi

* 11:23: Gen 19:24-28; Njuda 1:7 * 11:24: Mát 10:15; Luukî 10:12

knî y:oo dêpê w:ee tumo, ngmênê yélini yi pi dmi daa ndîi, y:ooda w:ee t:oo. *

²⁶ Kwo, Ñyóó nuw:o u pono nye vyápê.

²⁷ Yesu ngê pi knî ye yepê, Kópu yilî n:ii n:aa tpaépê too, M:aa ngê yinê a ka dpo vyi té. Yepê, Pi ngmê u lama daa tóó, Nê lónté pini, M:aa u lama u mo a tóó. Yepê, Pi ngmê u lama daa tóó, M:aa lónté pini, a mo a lama a tóó. Yepê, N:ii ka M:aa mb:aamb:aa ngê anê kêma, yi pini u lama M:aa ndêndê ngê adî ya. *

²⁸ Yepê, Dêêpî kópu yilî yi chââchââ dpodo ndîi ngê nmye dê pyaa knomomê, ye a yoo vy:o ghê dmyeno, vyilêvyilê ngê n:aa pyépi nmyo.

²⁹ Yepê, A yoo vy:o ghê dmyeno, a p:uu dmyinê ndiye, a dnye ny:ee yó, mu kópu u dîy:o nê pi ka vyuwo pyu, d:aa lémilémi pyu. Yepê, Ya mb:aa u ngwo anmyinê pyw:ee ngmê.

³⁰ Yepê, A kópu dyuu nyémî dpodo ndîi ngê nmye daawa pyódu, a p:uu dpodo vyilêvyilê ngê nmye adî ya. *

12

Yesu ngê lîme wo p:uu kópuni vyyu

Mak 2:23-28; Luukî 6:1-5

¹ Yi wiki knî yi k:oo lîme wo ngmê ngê Yesu p:uu ndiye pyu knî yi k:ii witi yâpwo tédê dnyen:aa paa. P:uu ndiye pyu knî ye dómu kele, wod:oo witi w:uu mtyé dnya a ngêêpî dé, yi kêê yedê dnye vyyuw:avyuw:a dé, too dnye wupî dé, w:uu u nkwo dnye pîpî dé. Daa dpodo ndîi yidnye dódó, ngmênê

* **11:25:** 1 Kódin 1:26-29

* **11:27:** Mát 28:18; Njon 1:18; 3:35

* **11:30:** 1 Njon 5:3

Pádisi knî y:oo yi m:uu tumo, noko yepê, Lukwe dîy:o nmî lîme wo ngê a dpodo té. *

² Pádisi knî y:oo Yesu ka kwo, Lukwe dîy:o m:uu ndiye pyu yoo nmî lîme wo ngê a dpodo té?

³ Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê Dépidi u yoo knî yi k:ii mudnya a dómudómu, kópuni yi ngwo a d:uu ngópu, angênté, yi kópu dp:eengê kp:aa ngópu? *

⁴ Yepê, Dini ghi n:ii ngê Dépidi ngê Sóól a kuwo ngê, u yoo knî yi k:ii mbêpê dniye, nté daa núw:o ngópu. Yepê, Dómu ngê pî ngee too, wod:oo Dépidi Chóó Lémi u wónu ngomo k:oo kee wo, yâpwo mbîdédi knî ngma a ngêêdî, u lede knî yi k:ii ma tumo. Yepê, Yinté mbîdédi kpêê yiyé pyu knî y:oo y:oo dnyimo pîpî dé, doo u ntââ kn:aa pini ngê daapî ma too. Yepê, Ngmênê Dépidi ka pi ngê yey ngê kêê dêpê tângo, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, king ngê a pyódu ngê. Yepê, My:aanté, yepê, Chóó Lémi ngê myedê ngmidi noo, né u Pi Ndêndê. Yepê, U l:êê dîy:o né u ntââ, lîme wo u dêêpî kópu dyuu nmye n:aa tpapê.

⁵ Yepê, Myenté, Chóó Lémi u ngomo u dêêpî kópu ndîi, lîme wo u dêêpî kópu tédê. Yepê, Nmyi lama ka tóó, lîme wo ngê kpêê yiyé pyu yoo Chóó Lémi u ngomo k:oo a dpodo nyédi. *

⁶ Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, Pini n:ii nmyi vy:o a kwo, u pi ndîi, Chóó Lémi u ngomo u pi tédê.

⁷ Yepê, Chóó Lémi u kópu n:ii puku yedê a tóó, p:uu dmyinê nuw:o,

Tpile tp:oo nk:êênî a ka daa ndîi kópu,

* **12:1:** Deut 23:25 * **12:3:** 1 Sam 21:1-6 * **12:5:** Num 28:9-10

pi ka vyyuwo yi ndîi kópu.

Yepê, Yi kópu wonmyinê w:ee ngópu, ye yoo módó daap:ee kéké tumo.

⁸ Yepê, Chóó Lémi ngê a ngmidi noo, nê u Pi Ndêndê. Yepê, U:l:êê dîy:o nê u ntââ, lîme wo u dêêpî kópu dyuu nmye n:aa tpaê.

Yesu ngê kóó ntóó u ngwo pyi ngê

Mak 3:1-6; Luukî 6:6-11; 14:1-6

⁹ Yesu p:uu y:oo yi kêlî ghi a kuwo ngópu, mwada yi ngêpê ngomo ngmê k:oo mî kee dniye.

¹⁰ Yi ngomo k:oo pi ngmêdoo kwo, kóó ntóó. Pádisi yoo y:i myednye kwo, u yi y:e doo kwo, Yesu ngê kn:aadi te kópu nmî ngópu ngmê d:uu ngê, ye u ngwo p:oo ndyíko. Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu ka póó dniye, kwo, Nmî dêêpî kópu dyuu angénté a kwo? Kwo, Lîme wo ngê pi ngmanyi pyi, ó doo u ntââ?

¹¹ Yesu u nkwo ye póó wo, yepê, Nmyi vy:o pini ngmê u sipi lîme wo ngê mgí pââ ndîi k:oo wa a ghîi knomomê, doo u ntââ chóó mēdaawa a kee, yepê, lukwe, lîme wo u l:êê dîy:o yi pini ngê yi sipi yi mgini k:oo wa a kuwo? Yepê, Kêle, daawa a kuwo, lîmîlîmî ngê amêdê pêêdî.

¹² Yepê, Kî kóó ntóó daa sipi ye kwo, pi ye kwo. Yepê, Nmî dêêpî kópu dyuu alanté ka kwo, u ntââ lîme wo ngê pi wanyi ngee.

¹³ Wod:oo Yesu ngê yi pini ka kwo, Ngêê kpêd:e ngi. Wod:oo yi pini ngê kóó kpêd:e ngê, yed:oo mb:aamb:aa ngê mē pyodo, woni ntee doo kwo, yinté mē pyodo.

¹⁴ Wod:oo Pádisi yoo pwii dniye, Yesu u vye u dy:oo noko mîné chápwo ngópu.

Yesu Chóó Lémi u dpodo pyu mb:aa

15 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê u vyee u pi nyongo, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii yi p:aani a kuwo ngópu, kn:aa mê lee dniye. Pi yilî knî y:oo myednye yâmuyâmu. Yesu ka mbii pyu yilî n:ii núw:o tumo, yintómu pyi too.

16 Yi yéli ye kwódu ngê, yepê, Kópuni nmye dí d:uu, pi knî ye yuu nangên:aa y:oo.

17 Yi kópu ye kwódu ngê, Chóó Lémi u kópu n:ii Yisaya ngê wunê a d:êê ngê, u ngwo ntiye ngê. Yi kópu ala.

18 Ala a dpodo pyu mb:aa,
pini n:ii nê ngmidi ngê.
U nuu ghi a nódo ka tóó,
a gha mb:aamb:aa ngê yinê a pyépi.
A ghê dmi u mênê wanî yé,
yélini a yoo vy:o daa wee,
yewo, Mb:aamb:aa ngê n:aa pyépi nmyo,
yoo mb:aa yi vy:o wanî kaa nmyo. *

19 Kwopwepe pyu ngê daadîn:aa ya,
yoo vy:o myedaadîn:aa kââkââ. *

20 Yoo kwolo ngmê dé daawa chedê té,
ngmênê wa wáti té,
n:ii dé yi kêlîmî tédê dé,
amî kaa té,
u dí, u yoo yintómu kamî ngê amî pyódu té.

21 Pi dyêédî yintómu knî y:oo
yi nuw:o dmi p:uu wa kaa ngmê.

*Yesu u pyimo Setan u pi u ngwo t:ee ngópu
Mak 3:20-30; Luukî 11:14-23*

* 12:18: Mát 3:17; Is 42:1-4 * 12:19: 2 Tim 2:24

22 Pi knî y:oo Yesu ka pi ngmê úuw:o ngópu. Yi pini ngê u kmêna ngmêdoo kwo, u l:êê díy:o dnye dêpwo kîgha, yélí myedêpwo y:enê. Yesu ngê yi kmêna ngm:ii kwólu, yi pini ngê dnye u ngwo mê kwólu, yélí mê módu. *

23 Yélini y:i doo kwo yi nyepênyepê u kópu ngê pyodo, noko yepê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, Dépidi ntee pini, apê kî vyílo. *

24 Dini ghi n:ii ngê Pádisi knî y:oo ny:ee ngópu, pi knî ye yepê, Daa Dépidi ntee pini nmye yila, Setan ntee pini nmye yila, n:ii kmêna knî yi kada pini. Yepê, Setan u wêdêwêdê mbêmê kmêna yoo yinê a ngm:ii kîgha too.

25 Kópuni dnye nuw:onuw:o dé, yi kópu yilí Yesu ngê yi gha vy:o m:uu too, mgongo ye u ngwo ngmê kwólu, yepê, Yélini wee ngmidi u kwo a pyede, yoo wa chaa knomomê, numo p:uu adnyi l:êê knomomê, ye yi chóochóó yi wee wa dyênê ngmê. Yepê, Myenté, p:aa ngmê ó mupwoknî ngmê, numo p:uu adnyi l:êê knomomê, ye yi chóochóó yi pi dmi wamyé dyênê ngmê.

26 Yepê, Setan u yoo mye yinté. Yepê, Numo p:uu adnyi l:êê knomomê, ye angênté adnyi ya. Yepê, Dmye kn:aadi ngmê, daa Setan u wêdêwêdê mbêmê kmêna n:aa ngm:ii kîgha too.

27 Yepê, Nmye ngîní póó. Yepê, Nmyi vy:o yéli y:oo n:uu u wêdêwêdê mbêmê kmêna a ngm:ii kîgha tumo? Yepê, Ala kópu nmye tpapê ngmê, N:ii ngê kmêna a ngm:ii kîgha too, yi pini ngê yi kada pini Setan u wêdêwêdê mbêmê a ngm:ii kîgha too. Yepê, Nmyi vy:o yéli y:oo yi kópu nmye wa wópu ngmê,

* 12:22: Tpyuu 20:2 * 12:23: Njon 7:31

nmyewo, K:omodanê kópu yila. Nmyewo, Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê kmêna nmo ngm:ii kîgha too.

²⁸ Yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi u wêdêwêdê mbêmê kmêna ntênê n:aa ngm:ii kîgha too. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o ala kópu nmyi lama choo ya, Chóó Lémi ngê u yoo daa kêmakêma chóó adî y:enê. Yepê, U yoo kuwa kîngî kaa nmyo.

²⁹ Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê, Tpileni l:âmo dy:ââ ngê dpî t:âmo té, u ngomo k:oo dpî km:êê té, doo u ntââ u ngomo k:oo daanyi kee, mêdaanyimo ngî té. Yepê, Ngmênê n:ii u wêdêwêdê ndîi, yi pini u ntââ, yi l:âmo dy:ââ dpî mgîmî, kóó yu dpî kudu té, u ngomo k:oo dpî kee, tpileni mwiyé a t:âmo too, tpile chóó knî ye yi tpile moo y:ee té. Yepê, Setan l:âmo dy:ââ ntee pini, u wêdêwêdê ndîi. Yepê, Ala yéli yinê mgîmî ngê, n:ii knî y:e yi kmêna a wee. Yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi a ménê a tóó, u wêdêwêdê mbêmê Setan kóó yu dî kudu té, yélini y:e yi kmêna a wee, dpî pyi té, yi kmêna n:aa ngm:ii kîgha too. *

³⁰ Yepê, N:ii daa a pee pini, a p:uu a d:uu yédi. Yepê, A p:uu ndiye pyu knî yi k:ii nmo vuyuwó té. Yepê, N:ii ngê daa ngêêpî nmo, te nmo dpî ngm:ii kalê té.

³¹ Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, k:omo tpile pí knî y:oo ló dono kópu yilí a d:uud:uu t:oo, ló kópu dono Chóó Lémi p:uu ngmêdpî vyi ngmê, ngmênê Chóó Lémi ka yi yéli wa diyé dmi, ye Chóó Lémi ngê yi dono kópu yilí u kuwó wa kée té, ntââ ye mêdaawa a vy:u. Yepê, Ngmênê n:ii Chóó Lémi u Ghê Dmi u dpodo p:uu adî peede tpapê, Chóó Lémi

* 12:29: 1 Njon 4:4

ka yi pini daawa diyé, Chóó Lémi ngê ntââ u kwo wa a vy:u. *

³² Yepê, K:omo tpile nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, n:i:ii ngê daawa mya nê, a p:uu adî peede tpapê, u kuwó dini ghi ngê yi pini ngê yi dono kópu u kuwó amê kée knomomê, u ntââ Chóó Lémi ngê yi pini u dono u kuwó wa kée, mêdaawa a ngî, ngmênê n:i:ii Chóó Lémi u Ghê Dmi u dpodo p:uu adî peede tpapê, yi pini Chóó Lémi ka daawa diyé, Chóó Lémi ngê u dono yilî u kuwó daawa kée té.

Nté kîgha u mgongo danêmbum

Luukî 6:43-45

³³ Yesu ngê Pádisi knî ye yepê, Chikini n:i:ii chóó dpî pyidu, lama daadî ya, mb:aamb:aa ó dono, nj:iinj:ii ó pwópwó. Yepê, Dini ghi n:i:ii ngê dpî dââ, kîgha anyi d:uu, u ngwo anyinê w:ee, anye, Kî chikini mb:aamb:aa, kîgha nj:iinj:ii dé. Yepê, Ngmênê kîgha pwópwó ngê adnyi ya knomomê, anye, Kî chikini dono, kîgha pwópwó dé.

³⁴ Yepê, Nmyo yoo dono, kópu mb:aa nmyi mênê daa tóó, doo u ntââ kópu mb:aa daangmanmyi vyi ngmê. Yepê, Kópuni ngê pi u gha dpo nt:ono, yi kópu vyîlo ye tpapê ngê.

³⁵ Yepê, N:i:ii mb:aamb:aa, kópu mb:aa knî y:oo u gha dpo nt:ee ngmê, kópu mb:aa ye tpapê too. Yepê, N:i:ii dono, kópu dono knî y:oo u gha dpo nt:ee ngmê, kópu dono ye tpapê too.

³⁶ Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, N:i:ii knî y:oo kópu dono daa yi nuw:o mbêmê a tpapê tumo, kuwókuwó wéni ngê Chóó Lémi ngê

* **12:31:** Hipîlu 6:4-6

vyîlo yi kópu knî yi l:êê dîy:o wa kóté kalê té, yi l:êê dîy:o ye adî póó.

³⁷ Yepê, Kópuni yilî nmye tpaépê tumo, Chóó Lémi ngê yi l:êê dîy:o wa kóté kalê nmyo. Yepê, Yi l:êê dîy:o woni wa kpada té, woni daawa kpada té.

*Pádisi knî y:oo Yesu u ngwo dnya a tókótókó
Mak 8:11-12; Luukî 11:24-32*

³⁸ Pádisi yoo dêêpî pyu yoo yélini yi doo kwo, u yi y:e doo kwo, Yesu nmo tókó. Alanté dnye nuw:o, apê, Pini n:ii nmo t:âât:ââ kî pini wo vyîlo, ye Chóó Lémi ngê u l:êê dîy:o kópu ndîi ngmêpaa d:uu. Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu ka kwo, Mââwe, u yi nmo a kwo, Mbwudu nmî ngópu ngmê chépi. *

³⁹ Yesu ngê yepê, Nmyo yoo dono, Chóó Lémi dnyinté nmyi lama a tóó. Yepê, Yinté kópu nmyi ngópu daangmanî d:uu, ngmênê dîyo kópu ndîi mu ngmîdi wanmyi m:uu ngmê. Yepê, Kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu Njóna ngê a pyodo, yinté kópu dîyo a nga ngmêwa pyódu.

⁴⁰ Yepê, Njóna ngê te ndîi u mênê wo pyile ntee chedê ngê, pini n:ii Chóó Lémi u Pi Ndêndê, yinté wo pyile têpê u mênê wamye chedê. *

⁴¹ Yepê, Kuwókuwó wéni ngê, dini ghi n:ii ngê pi yintómu wa a pii dmi, Ninipe tpémi y:oo wa m:uu nmyo, nmyi pi dmi wa dyênê ngmê, wamye ndyíko nmyo, mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê Njóna u kópu dyuu ny:ee tumo, yi dono kópu yintómu yi kuwó kéé tumo. Yepê, K:omo tpile Njóna dyámé mbêmê pi, ngmênê Ninipe tpémi y:oo u dnye ny:ee

* **12:38:** Njon 6:30; 1 Kódin 1:22 * **12:40:** Njóna 1:17

ngópu. Yepê, Nê Njóna u pwo pini, lukwe dîy:o a dnye dp:ee nyêmî ngmê. *

⁴² Yepê, Myenté, yepê, kuwókuwó wéni ngê Sipa tpémi yi kwín ngê wamye ndyîko nmyo, mu kópu u dîy:o kuughê a ndê wo, Solomon u gha kópu dyuu doon:aa ng:aang:aa dé. Yepê, K:omo tpile Solomon dyámê mbêmê pi, ngmênê Sipa tpémi yi kwín ngê châpu ngê. Yepê, Nê Solomon u pwo pini. Yepê, Lukwe dîy:o dp:ee chââchââ nê.

⁴³ Yepê, Dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o yéli y:oo pi ka u kmêna dpî ngm:ii kalê ngmê, yepê, yi kmêna wee dono u kwo wumê paambwi yédi, u yââyââ tédê ka wumê vuywo yédi, dpo, Yi n:uu yââ. Yepê, U yââyââ tédê d:uuwodê pyw:ee knomomê,

⁴⁴ ye u nuw:o k:oo dpo, Kwéli nê ndê wo, y:i mênê diyédiyé. Yepê, Dini ghi n:ii ngê dpo diyé, dpo, Ngomoni k:oo nê pwii wo, kamî ngê aténgê maa pyódu, tpile dono k:oo daa tóó, u y:enê pyu daa tóó.

⁴⁵ Yepê, Wod:oo dpî lê, u pyipe mé pyudu dpî nya, n:ii knî yi l:êê ghi dmi d:ud:umbiy:e dono. Yepê, Yi kmêna wááli knî yi ngomo k:oo a kwo nyédi. Yepê, Yi pini u ya d:ud:umbiy:e dono ngê dpî pyódu, wunê ntee dpîmo a ya, mēdaa yinté. Yepê, Nmyo mye yinté dé. Yepê, Mbwudu nmyi ngópu ngmanî chaa knomomê, ye nmyi too pee mbêmê nmyi l:êê ghi dmi wanmyi ngmêê t:oo, ngmênê nmyi gha dmi daanmyi ngmêê t:oo. Yepê, U kuwó dini ghi ngê, dononi nmyi mênê a tóó, d:ud:umbiy:e ndîî ngê wa pyódu. *

* **12:41:** Njóna 3:5 * **12:45:** 2 Pita 2:20

Yesu u pye ghee knî y:oo Yesu u ngwo dnye nmy:uu

Mak 3:31-35; Luukî 8:19-21

⁴⁶ Dini ghi n:ii ngê Yesu pi knî ye ngomo k:oo doo danêmbum, u pye ghee knî yi ngwo taa dniye. Pi yilî ngê ye pyodo, doo u ntââ yi ngomo k:oo daapî kee dniye. Kuwa dnya a kwo, pi knî ye yepê, U kwo vyi yó, U yi nmo a kwo, U kwo nmo danêmbum té.

⁴⁷ Wod:oo pi ngmê ngê kwo, M_{ye} ghee knî kuwa ka wee, nga danêmbum u yi y:e a kwo.

⁴⁸ Yesu ngê kwo, N:uu ngmê a pye? Kwo, N:uu dé ye a mbwó yoo?

⁴⁹ Wod:oo p:uu ndiye pyu yoo yi p:uu kóopyââ kââ, yepê, K:omo tpile niye ghee knî kuwa a wee, ngmêné a yoo njini ala ngomo k:oo a kwo.

⁵⁰ Yepê, N:ii knî y:oo M:aa u nuu u kópu knî ye d:uud:uu tumo, yi yéli yi niye ghee knî.

13

Witi nt:ene u mgongo danêmbum

Mak 4:1-9; Luukî 8:4-8

¹ Yi wéni ngê Yesu ngomo k:oo a pwii wo, Nkálili Kpéni Lêê u nkîgh:ê doon:aa ya.

² Pi dêpwo a ya, Yesu ka lee dniye. Yesu ka pi yilî ngê pyodo, apê, A pwo wa wó, wod:oo dinki k:oo wo wo, k:oo doon:aa ya, y:i doon:aa ndiye kîgha dé. Pi yilî yi kpéni lêê u nkîgh:ê dnyen:aa kwo, Yesu y:i dnyen:aa ng:aang:aa.

³ Ye doo mgongo danêmbum, kópu yilî yi nuwo y:i doon:aa kîgha.

Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê,

⁴ Pi ngmê witi w:uu nt:ene tédê loo, tépê mwiyé chó, witi w:uu y:i u nkwo doo dimi dé. Yepê, Witi

w:uu woni dé maa p:uu mî dyimê dniye, ímê knî y:oo mî ma tumo.

⁵ Yepê, Witi w:uu woni dé t:aanî mbêmê mî dyimê dniye, têpê mdoo kwéli dêpwo ya. Yepê, Yi witi w:uu dé límîlímî ngê pii dniye,

⁶ ngmênê dini ghi n:iî ngê kââdî ndîi yi kee wo, wod:oo pw:oo dniye, mu kópu u dîy:o yi km:êê dmi têpê mênê yimi daa ghêpê dniye.

⁷ Yepê, Witi w:uu woni dé tpyé vy:o mî dyimê dniye, y:i mî pii dniye, tpyé ngê ma too.

⁸ Yepê, Witi w:uu woni dé têpê ghi mb:aa mbêmê mî dyimê dniye, y:i mî pii dniye, yi nt:u dmi mb:aamb:aa ngê kaa dniye, yepê, knî ngmê yi nkwodo w:uu yonoy:a kele, yepê, knî mu yi nkwodo wonoy:a kele, yepê, knî m:uu yi nkwodo pyoloy:a kele.

⁹ Yepê, Kópuni nmye dî vyi, yi kópu mb:aamb:aa ngê dmyinê nuw:onuw:o.

Kópuni u dîy:o Yesu ye doo mgongo

Mak 4:10-12; Luukî 8:9-10

¹⁰ U kuwó dini ghi ngê Yesu p:uu ndiye pyu yoo Yesu ka lee dniye, u kwo póo dniye, kwo, Dini ghi n:iî ngê pi knî ye nye danêmbum, lukwe dîy:o ye nye mgongo?

¹¹ Yesu ngê yepê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo, tumu kópu ngê doo ya. Yepê, Yi tumu kópu yilí nmye wanî tpapê dé, ngmênê kn:aa yéli ye nt:u p:uu daana a dêêdêê, ye anî mgongo. *

¹² Yepê, N:iî ngê ngópu dê dpî kpêmî dê, Chóó Lémi u kópu dyuu mb:aamb:aa ngê dpî ny:oo, yi pini ngê Chóó Lémi u kópu knî m:uu dpo w:ee.

* **13:11:** 1 Kódin 4:1

Yepê, N:ii ngê ngópu dê d:uudpî kpêmî dê, yi pini u mênê Chóó Lémi u kópu dyuu d:uudpî kee dmi, yi pini ngê l:âmo dpo ngee té.

¹³ Yepê, Ye n:aa mgongo yédi, mu kópu u díy:o k:omo tpile dpî m:uu ngmê, d:uudpî mya ngmê, dpî ny:ee ngmê, myed:uuwodê w:ee ngmê.

¹⁴ Yepê, Chóó Lémi u kópu n:ii Yisaya ngê wunê a d:êê ngê, wu yéli y:oo ala ngwo ka ntiyentiye ngmê. Yepê, Chóó Lémi ngê Yisaya ka kwo, Pi knî ye ala kópu dpî vyi ngi, yipi,

U nyêmî ngê anmyi nyêmî,
mêdaanmya a wopwe,

U mumu ngê anmyi mumu,
mêdaanmyi y:enê.

¹⁵ Kwo, Yi kópu kî yéli ye dpî vyi ngi, mu kópu u díy:o,

yi ngwolo dmi my:oo a tóó,
nkê kpeme a pyede,
yi mbodo podo dé.

Wo daa yinté,
u mumu ngê pê mumu ngmê,
u nyêmî ngê pê nyêmî ngmê,
u wopwe ngê pêdê wopwe ngmê,
a ka pêdê diyé dmi,
pîdí pyi té.

¹⁶ Yepê, Ngmênê dp:ee wunté yéli. Yepê, Chóó Lémi ngê nmyi ngwolo dmi a pywâlî too, ntênê dmyi mya nê. Yepê, Chóó Lémi ngê nmyi ngópu dmi a kpêmî too, a kópu dyuu u ngwo nmye nyêmî tumo.

¹⁷ Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, Yélini y:oo Chóó Lémi u komo wunê dnyimo a kapî, yoo mb:aa mye yi k:ii, u yi y:e doo kwo, Nê u kópu yilí

nmî ny:ee té, my:oo m:uu té, ngmênê daa m:uu tumo, myedaa ny:ee tumo, wunê a pw:oo dniye. *

Witi nt:ene u mgongo u nt:u kópu

Mak 4:13-25; Luukî 8:11-15

¹⁸ Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Witi nt:ene u mgongo danêmbum n:iî dî kwolo, u nt:u kópu alanté.

¹⁹ Yepê, Witi w:uu woni knî maa p:uu ntee dpî dyimê dmi, ñmê knî y:oo ntee dpî ma t:oo, yepê, pi woni knî yinté dé, a kópu dyuu dpî ny:ee t:oo, d:uudwôdê w:ee t:oo, yi gha vy:o d:uudpî yé t:oo, pi dono ngê yi kópu dpî t:âmo té.

²⁰⁻²¹ Yepê, Witi w:uu woni knî t:aanî mbêmê ntee dpî dyimê dmi, w:uu dpî pii dmi, límî k:iî ngê moo pw:oo dmi, yepê, pi woni knî yinté dé, dini ghi n:iî ngê a kópu dyuu dpî ny:ee ngmê, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê dpî pyódu, ngmênê yi kópu daa dye ghi daadî yi gha vy:o a ya yédi. Yepê, Dini ghi n:iî ngê kn:aa yéli y:oo a kópu dyuu u l:êê díy:o a yoo adnyi kpakakpaka dé, yepê, yi yéli y:oo límî k:iî wa kpîpî nê. *

²² Yepê, Witi woo woni knî tpyé ngê ntee dpî ma té, yepê, pi woni knî yinté dé, a kópu dyuu dpî ny:ee ngmê, ngmênê dyámê u tpile knî y:oo a kópu dyuu yinté dpî ma ngmê. Yepê, Yi yéli nté ndapî, tpile yilí yi p:uu a nuw:o nyédi, a p:uu daa nuw:o nyédi, yi gha vy:o a kópu dyuu nt:u d:uudpî kaalî. *

²³ Yepê, Witi woo woni knî têpê mb:aa mbêmê yi nt:u dmi mb:aamb:aa ngê ntee dpî kaalî, yepê, pi woni knî yinté dé, a kópu ngê yi gha dmi dpî ntówo

* **13:17:** 1 Pita 1:10-12 * **13:20-21:** Kîlosa 2:7 * **13:22:** Luukî 12:16-21; 1 Tim 6:9-10,17

té, yi gha vy:o nt:u yinté mb:aamb:aa ngê dpî kaalî, woni knî yi mênê yonoy:a dé, woni knî yi mênê wonoy:a dé, woni knî yi mênê pyoloy:a dé.

Witi yâpwo tédê u dyede u mgongo danêmbum

²⁴ Yesu ngê pi knî ye yepê, Chóó Lémi u yoo ndêndê ntee adî kaakaa, yi kópu p:uu nmye n:aa mgongo. Yepê, Pi ngmê ngê u witi yâpwo tédê ngmê yó, têpê mwiyé chó, witi w:uu y:i u nkwo doo dimi dé.

²⁵ Yepê, Mgîdî vy:o dini ghi n:ii ngê pi yintómu doo dpî, pi dono ngma a loo, yi witi yâpwo tédê kn:aa yini w:uu mê yilî dyîngo, wod:oo p:o mê diyé wo.

²⁶ Yepê, Yi yini witi nipi pii dniye, nipi mye kaa dniye, yi nt:u dmi kwodonkwodo mê kele.

²⁷ Yepê, Dpodo pyu knî y:oo yâpwo tédê chóó ka kwo, Mââwe. Kwo, Nyâpwo tédê witi u mo nyi ntówo. Kwo, Kî yini w:uu anyedê pwiyé dmi?

²⁸ Yepê, Pi dono ngmê ngê yinê ntówo too. Yepê, U yi u ngwo a kwo, Nê ka dpodo ndî ngê paa pyaa we. U kwo póó dniye, Kwo, U yi nga a kwo wu yini wanmîmo y:ee té?

²⁹ Yepê, Kêle, nangê y:ee té. Yepê, Dini ghi n:ii ngê wu yini woo nmyinê paapaa t:oo, witi woo yi p:uu wa kaa dmi, amyenmyinê pêêdî t:oo.

³⁰ Yepê, Mudny:oo kwo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê witi kpê wa kyopwo, a dpodo pyu knî ye wanî vyi, yenê, Wu yini woo mwiyé dpo châpwo tóó, dmi dpî kê tóó, ndiya dpî kée tóó. Yenê, Witi woo kuwó dpo châpwo tóó, w:uu péé a ngomo k:oo dpo núw:o tóó.

*

* **13:30:** Mát 3:12; Tpyuu 14:14-20

*Kwee u mgongo danêmbum**Mak 4:30-32; Luukî 13:18-19*

³¹⁻³² Yesu ngê pi knî ye mgongo m:uu kwólu, yepê, Kwee ntee dpî k:aa, Chóó Lémi u yoo yinté yilî ngê amî pyódu. Yepê, K:omo tpile kwee pii tp:oo daa ndîi ngê wunê kwo yédi, ngmênê dini ghi n:ii ngê yi nkwoodo dpî kee, dpî tîpîtîpî mb:anê, pywápê ye ya yédi.

*Yis u mgongo danêmbum**Luukî 13:20-21*

³³ Yesu ngê pi knî ye mgongo m:uu kwólu, yepê, Mbîdédi nk:êênî tédê pyââ ngê yis knî tp:oo dpo ngî, k:omo tpile kpo ndîi u mênê dpî yé, ngmênê u kuwó dini ghi ngê kpo yintómu dpî mbó.

Yesu pi knî ye u ngwo dpîmo mgongo, yi kópu u kn:ââ

Mak 4:33-34

³⁴ Yi kópu knî yi p:uu Yesu pi knî ye doo mgongo. Kópu módó ye daangmê vvu. Dye ghi yintómu ye dpîmo mgongo.

³⁵ Kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê ngê wunê a d:êê ngê, Yesu ngê u ngwo ntiye ngê. Yi kópu ala.

Pi knî ye anî mgongo.

Kópuni ye anî vyi té, ngmee u kópu dé,

Chóó Lémi ngê dini ghi n:ii ngê dyámê pê mwo a l:âmo ngê,

yi ngwo a ngmo too.

Yâpwo tédê dyede u mgongo u kakêmé chámêchámê

³⁶ Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê yoo a kuwo ngê, ngomo k:oo mê kee wo. P:uu ndiye pyu yoo u kuwó

ghê dniye, kwo, Yâpwo têdê dyede p:uu mgongoni ye chi kwolo, u nt:u lukwe?

³⁷ Yesu ngê yepê, A chóó nê yâpwo têdê chóó,

³⁸ a yâpwo têdê u nt:u kópu, dyámê pê. Yepê, Witi woo dé yi nt:u kópu, yélini a yoo vy:o a wee, wu yini woo dé yi nt:u kópu, mgîdí u yoo. *

³⁹ Yepê, Pi dono, n:ii ngê wu yini w:uu mî ntówo too, u pi Setan. Yepê, Wéni n:ii ngê witi kpê dpî kyopwo, u nt:u kópu kuwókuwó wéni. Yepê, Dpodo pyu yoo yi nt:u kópu enjel yoo.

⁴⁰ Dpodo pyu knî y:oo wu yini woo dmi ndiya ntee dpî kée t:oo, kuwókuwó wéni ngê yinté kópu angmê pyódu. *

⁴¹ Yepê, A enjel yoo dyámê wope wope yinté wanê dy:ââ té, yoo dono wa a ngî t:oo, ndiya wa kée t:oo. Yepê, N:ii knî y:oo u yi adî kwo, Nê u yoo nmî dyênê, yi yéli amyedê ngî t:oo, ndiya amye kée t:oo.

⁴² Yi adnyin:aa mbê, yi kpéngi ti dmi kelekele adnyin:aa paa.

⁴³ Yepê, Yi ngwo a yoo M:aa kóó k:oo wanî kââ. Yepê, Kââdí ntee a pil:apil:a yédi, mgîdí u mênê daa ya yédi, a yoo mye yinté, dyââpe yi p:uu daadîn:aa ya. *

Kópu mb:aa u pyw:êmî u mgongo danêmbum dé

⁴⁴ Yesu ngê yepê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo, yi kópu ndiî kópu. Yepê, Dyámê mbêmê kópu yilí yintómu têdê kópu dé. Yepê, Yi kópu p:uu n:aa mgongo. Yepê, Pi ngmê, kn:aa pini u têpê ghi mbêmê doon:aa dpodo, nkól y:i ngmêmîné

* **13:38:** Mát 25:31-46; 1 Kódin 3:9

* **13:40:** Tpyuu 14:17-20

* **13:43:** Tpyuu 14:14-16

pyw:ângo. Yepê, U lama doo ya, nkól u pywuu pââ ndîi, yi têtê ghi u mênê knî m:uu ka kwo. Yepê, U gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê pyodo, apê, A tpile yilî yintómu mwo p:aa dé, pi knî ye y:ee too, u kwo pwila tumo, yi ndapî ngê yi têtê ghi u ngwo mî pwila ngê, nkól mê yilî y:i a pyw:ângo, u ndapî ndîi ngê u ngwo pyodo.

⁴⁵ Yepê, Yinté kópu m:uu ala. Yepê, Pi ngmê, moodo kpapê pi knî ye dpîmon:aa pywupwi dé, ndáápi knî y:oo u nkwo u kwo dnyimo pywupwi dé.

⁴⁶ Yepê, Dini ghi n:ii ngê moodo kpapê pââ ndîi ngma a pyw:ângo, u gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê pyodo, apê, A tpile yilî yintómu mwo p:aa dé, pi knî ye y:ee too, u kwo pwila tumo, yi ndapî ngê yi moodo kpapê pââ ndîi u ngwo pwila ngê.

Pwoo u dyimê pywuu

⁴⁷ Yesu ngê yepê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo p:uu dyimê pywuu nmye ngmênîné kuwo. Yepê, Vyuwó têtê pwoo k:oo te dyêêdî daa ngmidi dpo ghî.

⁴⁸ Yepê, Pi knî y:oo te mb:aa a myeme tumo, n:ii mb:aamb:aa dé nee k:oo dpî ché t:oo, n:ii dono dé dpî kée t:oo.

⁴⁹ Yepê, Kuwókuwó wéni ngê mye yinté kópu ayi pyódu, enjel knî y:oo yoo yinté amî mya ngmê, n:ii mb:aamb:aa dé Chóó Lémi kóó k:oo wa kaa t:oo,

⁵⁰ n:ii dono dé ndiya wa kée t:oo. Yepê, Y:i adnyin:aa mbê, yi kpéngi ti dmi kelekele adnyin:aa paa.

Yesu ngê kópu mbwee kópu kamî yi p:uu kópuni vyu

51 Yesu p:uu ndiye pyu knî ye póo wo, yepê, Yi kópu yilî dmyinê w:ee t:oo? Kwo, Nyââ.

52 Yepê, N:ii u lama Chóó Lémi u kópu dyuu mbwee mb:aamb:aa ngê a kwo, a yoo vy:o myoo ghê, a p:uu a ndiye yédi, yi pini u ndiye tédê miyó. Yepê, Yoo yi wátiwáti tédê kópu mbwee dpo ngî té, pi knî ye dpî vyi té, kópu kamî myedo ngî té, pi knî ye myoo vyi té. Yepê, Kópu dyuu mb:aa yila, tpileni u pywuu ndîi, mye yinté kópu dyuu.

*Yesu u ngwo mb:ii ngópu, Nasalet
Mak 6:1-6; Luukî 4:16-30*

53 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê pi knî ye mgongo a kélî ngê, yi p:aani a kuwo ngê,

54 p:aani n:ii a kaa wo y:i mê diyé wo, Nasalet. Y:i pi knî ye ngêpê ngomo k:oo doon:aa dêêpî. Dêêpî kópuni ye vyi too, yi nyepênyepê u kópu ngê pyaa dniye, noko yepê, Kî kópu yilî anyi wunê ng:êênî té? Noko yepê, Mumdoos mbwudu yilî mye chapî ngê?

55 Noko yepê, Kî daa pi ngmê. Noko yepê, Ngomo wuwó pyu tp:oo, u pye u pi Méli, Njems Njósép Saimon Njudas yi mbwó.

56 Noko yepê, U tîdê yoo yintómu al:ii ka pyede. Noko yepê, Yi kópu yilî anyi m:iiwunê ng:êênî?

57 Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu mb:ii ngópu. Yesu ngê yepê, Chóó Lémi u komo kapî pyu kn:aa p:aani dp:uu châpu ngmê, ngmênê u p:o tpémi y:oo d:uudpî châpu ngmê, ngmênêni knî y:oo myed:uudpî châpu ngmê.

58 Yesu ngê mbwudu yilî y:i daa chópu, mu kópu u dîy:o u kwo dêdnye kélîmî.

14

Antipas Helodi ngê Njon Baptist u ngwo vyâ Mak 6:14-29; Luukî 9:7-9

¹ Yi dini ghi ngê Nkálili tpémi yi king ngê Yesu u pi yi nyongo. Yi king u pi Antipas Helodi.

² Dini ghi n:i ngê Yesu p:uu kópu dyuu yi nyongo, u dpodo pyu knî ye yepê, Na a ka Njon Baptist méyedê pyidu. Yepê, Yi kópu u l:êê díy:o mbwudu yilí a chapí ngê. Yi kópu ye vyu, mu kópu u díy:o Njon Baptist mbwámê mwiyé a chápwo, u nuw:onuw:o u kópu ngê u ngwo pyodo. Yi danêmbum ala.

³⁻⁴ Mwiyé mwiyé, Antipas Helodi ngê u mbwó Pilipi u kpâm t:âmo ngê, yi pyópu u pi Helodiyas. Yi kópu Njon ngê Antipas ka dpímo kwódukwódu. Yi kwódu yé u l:êê díy:o Antipas ngê Njon mbwa k:oo kmungo.

⁵ U yi u ngwo doo kwo, Njon ní vy:a, ngmênê ghêlî daa vyâ. Apê, Wanî vya knomomê, ye Nju tpémi y:oo u nkwo wa vya nê. Apê, Yiné ye pi mb:aa, Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê.

⁶ Antipas Helodi u taataa u wo dini ghi n:i ngê dyimê wo, chóó u l:êê díy:o naa ndîi ngmê kpo, mâawe ndîi yoo a danê ngê. Yi nááli tédê Helodiyas tp:oo módó yi ngópu doo ndens. Yi dmââdí kwodo mb:aa, mâawe yoo a pwaa too,

⁷ wod:oo Antipas u kwo kpaawo, kwo, Lukwe u yi nga ngma a kwo? Kwo, Ntémwi u pi a ka nye tpaépê, yi ntémwi nga nínê kuwo.

⁸ Yi dmââdí u pye ngê yi dmââdí ka kópuni vyu, Antipas ka u nkwo vyu, kwo, Njon Baptist mbodo ala ngwo nmoko yedê a ka a ki.

⁹ Wod:oo king u gha dono ngê pyodo, ngmênê doo u ntââ wépi daapî puwâ, mu kópu u díy:o yi kópu pi yilí yi ngîma vyu, mye kpaá wo.

¹⁰ Yi kópu u l:êê díy:o lede ngmê dy:ââ ngê, kwo, Njon Baptist mbwámê nyinê chepwe, mbodo dpo núw:e. Wod:oo yi lede mbwa k:oo loo, Njon Baptist mbwámê mîné châpwo,

¹¹ mbodo nmoko yedê a kââ, núwo, yi kwodo ka mî y:ângo, wod:oo yi kwodo ngê u pye ka u nkwo mî y:ângo.

¹² Njon p:uu ndiye pyu yoo lee dniye, Njon ntóó mîné ngî ngópu, mî kmênê ngópu, u kuwó dini ghi ngê Yesu ka mdoo u nkwo núw:o ngópu.

Yesu ngê pi limo yono yono y:a u ngwo mbono ngê

Mak 6:30-44; Luukî 9:10-17; Njon 6:1-14

¹³ Antipas Helodi ngê Yesu p:uu kópuni vyu, yi kópu Yesu ngê dini ghi n:ii ngê nyongo, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii yi p:aani a kuwo ngópu, dinki k:oo wo dniye, pi kwéli dêpwo a ya, yi mo y:i mî tee dniye. Dini ghi n:ii ngê pi knî y:oo ny:ee ngópu, apê, Yesu p:uu y:oo kada kêdê y:ee ngmê, wod:oo pi yilí y:oo yi p:aa a kuwo tumo, kada a y:ee ngópu, yéllí maa kalê ngópu, Yesu u kada mwiyé mî taa dniye.

¹⁴ Dini ghi n:ii ngê Yesu dinki k:oo a ghay wo, yoo ndîi yi módu, u kwo ch:anê dniye, pwopwokopwe n:ii yi vy:o dneye kwo, pyi too.

¹⁵ Kââdí dini ghi n:ii ngê daa kêmakêma doo wupwo, p:uu ndiye pyu yoo u kwo lee dniye, kwo, Kââdí daa kêmakêma a wupwo, daa p:o nmo pyede. Kwo, Kî yéli dy:ââ té, p:aani p:aani dny:oon:aa nté pywupwi.

16 Yesu ngê yepê, Lukwe dîy:o wanî dy:ââ té. Yepê, Nmyi chóó nté pee knî ye ngmê y:ee yó.

17 Kwo, Doo u ntââ. Kwo, Yi ntoo ntini nmî ngópu daa tóó. Kwo, Mbîdédi tp:oo limi, te miyó nmî ngópu ka pyede, mê ntini daamo a tóó.

18 Yesu ngê yepê, A ka a núw:o tóó.

19 Pi knî ye yepê, Mbiye mbêmê mbwódo yaa dmyeno, wod:oo mbwódo yaa dniye. Yesu ngê mbîdédi limi knî a ngî too, te dê myedê ngî doo, mbóó p:uu vyyu wo, Chóó Lémi yi l:êê dîy:o kwuno ngê, mbîdédi pwaa too, te dê mye pwaa doo, p:uu ndiye pyu knî ye y:ee too, pi knî ye u nkwo y:ee tumo.

20 Pi yintómu doo kmaapî, yi ghê dmi a kee wo. Nté kmono n:iî mî kê wo, Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo péé y:a mê miyó mê ntówo ngópu.

21 Yélini y:i doo kmaapî yintómu limo yono yono y:a. Mââ yoo yedê kp:aa tumo, ngmênê pyââ yoo, tp:ee dmââdîma yi k:iî, dêpê kp:aa tumo.

*Yesu kpé lêê u kwo u ngwo doo paa
Mak 6:45-52; Njon 6:15-21*

22 Kmaapî u kuwó dini ghi ngê Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Dinki k:oo wo dmyeno, mwada kpéni pee a kada dmyinê kwo.

23 Yi kuwó yoo yi p:o p:o dy:ââ too, u mo doo ya, mbu mbêmê kee wo, y:i doon:aa ngêpê. Mgîdí y:i u ngwo a ghay wo.

24 Yi ngwo dinki kpé lêê núknînúknî u kwo doon:aa mbêpê. Yópu yi kêpa doo a wupe, vyyuwó vy:o dnya a vyile.

25 Mw:aamw:aa Yesu ngê yi kêlî ghi a kuwo ngê, kpé mbêmê paa kn:ââ chópu, p:uu ndiye pyu knî ye doo lêpî.

26 Dini ghi n:ii ngê p:uu ndiye pyu knî y:oo m:uu ngópu, apê, Kpé mbêmê lukwe kîyedê pwiyé knî? Apê, Kmêna? Apê, Mbwee? Ghê yi mênê ghipé wo, nkîngê ngê y:ay:a pwiyé dniye.

27 Yesu ngê yepê, Namê nkîngê, Ala nê.

28 Pita ngê kwo, Mundoo nyi nmî Lémi knomomê, ye u ntââ nga wanî lê?

29 Yesu ngê kwo, A pwiyé. Wod:oo Pita dinki k:oo ghay wo, u yi u ngwo doo kwo, Kpé mbêmê nî paa, Yesu ka u ngwo nî lê.

30 Ngmênê dini ghi n:ii ngê vyuwó ndîi yi m:uu too, nkîngê mbê wo, kpé lêê u mênê doo a wupwo, Yesu ka ka wo, kwo, A Lémi, anyi ngee nédi.

31 Yi ngwo Yesu kwulo kele, dpodombiy:e mgîmî ngê, kwo, Ngêlîmî têtê. Kwo, Lukwe dîy:o dnyinté a ka nyiné kêlîmî.

32 Wod:oo dinki k:oo mê wo knopwo, yópu machedê ngê mê pyodo.

33 Yélini dinki k:oo dnye kwo Yesu ka yi yi mbodo dmi ngê k:ame ghê dniye, kwo, Nyi Chóó Lémi Tp:oo, ndêndê ngê nmî pwo nye tóó.

*Yesu ngê pwopwokopwe u ngwo doo pyipyi dé,
Nkenesadet*

Mak 6:53-56

34 Dini ghi n:ii ngê kpé lêê ngmêê ngópu, Nkenesadet mî tee dniye, dinki lyoko a kuwo ngópu,

35 wod:oo pi knî y:oo Yesu yi mya ngópu, pi knî ngmê p:aani p:aani dy:ââ tumo, yepê, Mbii pyu

yintómu Yesu ka a pwiyé dniye. Wod:oo mbii pyu yilí Yesu ka dnaya a ñéñé dé,

³⁶ Yesu ka dnye nkêpê, kópu, K:omo tpile mbii pyu woni knî yi pwo ngêê dê daanyi yé dê, ngmênê u ntâa ngmîdí kwódo p:uu kêê a yiyé ngmê, yed:oo a pyiyépyiyé té. N:ii knî y:oo Yesu u kpîdí kwódo p:uu kêê a t:ee ngópu, yintómu pyiyé dniye.

15

Nju tpémi yi chóó yi dêêpî kópu dyuu

Mak 7:1-13

¹ Pádisi knî ngmê, dêêpî pyu ngmê knî yi k:ii Njedusalem a ndê dniye, Nkálili Wee u kwo Yesu ka lee dniye,

² kwo, Lukwe dîy:o m:uu ndiye pyu knî y:oo nmî kn:âa yoo yi dêêpî kópu dyuu daa châachâa tumo. Kwo, Dini ghi n:ii ngê kmaapî têtê dpî yaa dmi, yi kêê dmi mwiyé d:uudpî ghêê t:oo.

³ Yesu ngê yepê, Chóó Lémi ngê yi dêêpî kópu dêpê vyu, pi knî y:oo yi chóó y:oo néti ngópu. Yepê, Kópu u nkwo nmye ngmêngîní póó. Yepê, Lukwe dîy:o Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu woni nmyi kéé tumo, nmyi chóó nmyi dêêpî kópu dyuu nmyiné ngî tumo.

⁴ Yepê, Mósisi ngê Chóó Lémi u kópu alanté a d:êê ngê, apê, Nmyi pye mî dmyiné châachâa dé. Yepê, Ala kópu mye d:êê ngê, apê, N:ii ngê kópu dono u pye mí yi p:uu dê vyi knomomê, yi pini dpî vya yó.

⁵ Yepê, Mósisi ngê yi kópu d:êê ngê, ngmênê nmyi kópu u mo. Yepê, Dyimé pywuu nmye ngmênîné kuwo. Yepê, Pi ngmê u pye mî ye wa a tpêpwo knomomê, mbodo l:âmo límî k:ii wa ngêpa, yewo,

Tpileni dpo pîd:a kê, Chóó Lémi ka wanî y:oo, yewo, yi tpile dpo mêdaanî kê. Yepê, K:omo tpile yi pini u nuw:o dîyo mb:aamb:aa ngê moo pyódu, u yi u ngwo adî kwo, Niye M:aa ye yi tpile nî y:oo, yepê, ngmênê yi pini ka yi kópu nmye kwódukwódu ngópu, u kwo nmye tpapê ngópu, kwonmyimo, Ye tpile m̄ye m̄i ye daanyi y:oo, mu kópu u d̄y:o ñyóó nyi v̄yu, Chóó Lémi u n̄eni. Yepê, Pi kn̄i ye yi pye m̄i cháâcháâ, t̄êdê kópu ngê nmyi pyódu ngópu.

⁶ Yepê, Chóó Lémi u kópu dyuu yinté nmyi k̄éé ngópu, nmyi chóó nmyi kópu dyuu nmyinê nḡi ngópu.

⁷ Yepê, Nmyi komo kn̄i y:oo Chóó Lémi módó nmye chaa k̄igha ngópu, ngmênê nmyi nuw:o dmi dono dé. Yepê, Dini ghi n:ii ngê Yisaya wunê nmyi p:uu doo a d:êê, nd̄êndê ngê d̄êpê kn:aadi ngê. Yepê, Chóó Lémi u kópu dyuu alanté a d:êê ngê, apê,

⁸ Kí yéli y:oo yi komo ngê wunê chaa k̄igha noo, ngmênê yi gha dmi kuughê a ka wunê pyede.

⁹ Apê, Daa nd̄êndê ngê wunê chaa k̄igha noo, mu kópu u d̄y:o yi chóó yi nuw:o ngê pi kn̄i ye a komo dp̄i kaa ngmê,

yi chóó yi d̄êêp̄i kópu ngê pi kn̄i ye a d̄êêp̄i nyédi.

Kópuni u lêê d̄y:o Chóó Lémi ka pi tupwótupwó ngê dp̄i pyódu

Mak 7:14-23

¹⁰ Yesu ngê yoo a danê ngê, yepê, Kópu nmye ngmên:aa tpapê, dp̄i ny:ee yó, myedo w:ee yó.

¹¹ Yepê, Tpileni pi u mênê dp̄i gh̄i, doo u ntââ yi tpile ngê yi pini Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê daawa pyódu. Yepê, Kêle. Yepê, Kópuni pi u

kwo dpo pwii, yi kópu ngê yi pini Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê yiné dpî pyódu. *

¹² Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê yoo a kuwo ngê, p:uu ndiye pyu yoo u kwo lee dniye, kwo, Lama daa tóó, kópuni pi knî ye chi vyi, Pádisi knî ye daa yi nuu u kópu ngê dê pyódu.

¹³ Wod:oo Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê, M:aa u myângo vy:o yini n:ii M:aa ngê daa ntówo, díyo wa kp:anê té.

¹⁴ Yepê, Pádisi yoo yi p:uu nuw:o ngê kêê nangê t:oo. Yepê, K:omo kada pini yoo, my:oo a pyede. Yepê, Ngwolokopwe kwulo pini n:ii a ya yédi, yi pini ngwolokopwe ngê adí ya knomomê, ye maa wa kn:aadi ngmê, dnyinté ghê amî dyimê knî. *

¹⁵ Pita ngê kwo, Mgongoni pi knî ye chi kwolo, u kakémê nmo chámê ngi.

¹⁶ Yesu ngê yepê, Nmyo wu yéli yi pénta dé?

¹⁷ Yepê, Mumdoo yi kópu myedmy:oo w:ee ngópu? Yepê, Ntini n:ii pi u mênê dpî ghî, doo u ntââ yi ntini ngê yi pini Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê daawa pyódu, yepê, mu kópu u díy:o doo u nuw:o mênê dpî lê, ngmênê km:oo mênê dpî lê, yepê, u kuwó dini ghi ngê yi ntini moon:aa yé.

¹⁸ Yepê, Kópuni pi u kwo wunê pyuwópyuwó yédi, yi kópu ngê yi pini Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê yiné dpî pyódu,

¹⁹ yepê, mu kópu u díy:o pini n:ii u nuw:o u mênê nuw:o ghi dono a pyuwópyuwó nyédi, yepê, u kuwó dini ghi ngê yi pini ngê kópu dono yilî dpî d:uu, yepê, pi dpî vy:a, pi u kuwó dpî pwiyé, a pyââ

* **15:11:** Mát 12:34 * **15:14:** Mát 23:16,24; Luukí 6:39; Lóma 2:19

ti yédi, a kpaa yédi, k:omodanê mbêmê pi u pi a dyede too, kóté tédê módó myoo ndyíko té. *

²⁰ Yepê, Yi kópu knî y:oo Chóó Lémi ka pi tupwótupwó ngê yinê dpî pyódu ngmê, ngmênê n:ii ngê Pádisi yoo yi kópu dyuu daa châachââ ngê, kóó dê mwiyé d:uudpî ghêê dê, kmaapî tédê u ngwo dpî yââ, yi kópu ngê Chóó Lémi ka pi tupwótupwó ngê d:uudpî pyódu.

Pyââ ngmê u danêmbum, Yesu ka ndêndê ngê dpîmo kêlîmî

Mak 7:24-30

²¹ Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, Nju tpémi yi dyámê pee a kuwo ngópu, Ntii Pââ Ndîu u kéténi mî lee dniye, Taiya p:aani dê Saidon yi wee dê yi kwo mî taa dniye.

²² Kenan pyââ ngmê ye a loo. Yi pyópu daa Nju pyââ, ngmênê Yesu ka kwo, A lémi, Dépidi ntee pini, u ntââ nga wanî ch:anê. Kwo, A tp:ee módó ngê u kmêna ngma a kwo, u dono yilî wunê vyîmî ngê.

²³ Ngmênê Yesu ngê kópu u kwo daa vvu. U kuwó dini ghi ngê p:uu ndiye pyu knî y:oo kwo, Mwada y:i dy:ââ ngi. Kwo, Mb:uu kîyedê yâmuyâmu nmo.

²⁴ Yesu ngê yepê, Yisîléli tpémi y:oo yi Lémi ndêndê u maa kédê kn:aadi ngmê. Yepê, Yi diyédiyé kîgha u l:êê dîy:o M:aa ngê al:ii a dy:ââ noo, daa kn:aa yéli yi l:êê dîy:o nê loo.

²⁵ Wod:oo yi pyópu Yesu ka yu mbodo dê y:e k:ame u kwo ghê wo, kwo, A lémi, ngee nédi.

²⁶ Yesu ngê kwo, Tp:ee u nté n:êê ntee daanyinê ngî, w:ââ ka daanyi y:oo, kwo, yinté kn:aa

* **15:19:** Nkal 5:19-21

yéli daangmanî ngee, kwo, Nju tpémi mwiyé n:aa ngêêpî té.

²⁷ Yi pyópu ngê kwo, Nyââ, a lémi. Kwo, Ndê kópu. Kwo, Ngmênê kmaapî tédê w:ââ knî y:oo nté kmono ntee a pîpî tumo, kwo, kópuni u pi nga dí vyi, mye yinté, kwo, yi kópu nga daa ndî kópu, nga myedaa dpodo ndî.

²⁸ Wod:oo Yesu ngê yi pyópu ka kwo, Ntênê a ka cha kélîmî mb:anê. Kwo, Kópuni u yi nga a kwo, yinté pyaa we. Vyîlo yi dini ghi ngê tp:oo módó u mbii machedê ngê a pyodo.

Yesu ngê pi yilî u ngwo pyi ngê

Mak 7:31-37

²⁹ U kuwó dini ghi ngê Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, yi p:aani mêdê kuwo ngópu, P:aa Y:a Knî yi wee knî yi kwo máádi mî kalê ngópu, Nkálili Kpéni Lêê u nkîgh:ê mî taa dniye. Mbu ngmê mbêmê kee dniye, y:i mbwódo mî yaa dniye.

³⁰ Pi yilî tp:oo témi tap y:i ye a loo. Ngópuch:anê yilî Yesu ka núw:o tumo, knî ngmê yi yu kwolo ngmê dé, knî ngmê yi kêê kwolo ngmê dé, knî ngmê yi ngwolo kopwe dé, knî ngmê knî y:oo dnye dédnye kîgha. Mbii pyu mé yilî u kwo myedê núw:o tumo. Yi ngópuch:anê yoo yintómu Yesu u kêma ngmêngmênté dnyen:aa kapí dé, yintómu pyi too.

³¹ Yélini y:oo yi ngópuch:anê yoo núw:o tumo, yi nyepênyepê u kópu ngê pyodo, apê, Yélini dédnyimo danêmbum, mêka danêmbum té, apê, yélini yi kêê kwolo ngmê dé, kêdê wáti té, apê, yélini dédnyimo m:ii, mêka m:ii té, apê, yélini dédnyimo vwuwo, yélini mêka y:enê ngmê. Noko yepê, Yisîléli tpémi yi

yâpwo ngê mbwudu yilî kêdê chaa. Wod:oo dneye chaa kîgha.

Yesu ngê pi podo yono yono y:a u ngwo mbono ngê

Mak 8:1-10

³² U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê p:uu ndiye pyu yoo a danê ngê, yepê, Kí yéli a ka atédê ch:anê dmi, mu kópu u dîy:o wo pyile a p:uu kêdê chedê ngmê, yi nté kîmyaa chedê ngmê. Yepê, U ya a nga daa kwo, Dómudómu nî dy:ââ té, mu kópu u dîy:o maa p:uu yi gha l:âmo dmi awêde wunê ngêpangêpa.

³³ P:uu ndiye pyu knî y:oo kwo, Daa p:o nmo pyede. Kwo, Yintoo yéli yi ntââ ntini ló y:i anmo pyw:oo?

³⁴ Yesu ngê yepê, Mbîdédi nmyi ngópu yémi a kwo? Kwo, Pyudu. Kwo, Te tp:oo knî myooka tóo.

³⁵ Yesu ngê yi yéli ye yepê, Mbwódo yaa dmyeno, wod:oo mbwódo yaa dniye.

³⁶ U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê mbîdédi pyudu knî a ngî too, te tp:oo knî myedê ngî too, Chóó Lémi yi l:êê dîy:o kwuno ngê, pwaa too, p:uu ndiye pyu knî ye y:ee too, pi knî ye u nkwo y:ee tumo.

³⁷ Pi yintómu doo kmaapî, yi ghê dmi a kee wo. Nté kmono n:iî mî kê wo, Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo péé pyudu mê ntówo ngópu.

³⁸ Yélini y:i doo kmaapî, yintómu podo yono yono y:a. Mâa yoo yedê kp:aa tumo, ngmênê pyââ yoo, tp:ee dmââdîma yi k:iî, dêpê kp:aa tumo.

³⁹ U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê yi yéli yi p:o yi p:o mê dy:ââ too, p:uu ndiye pyu knî yi k:iî dinki k:oo wo dniye, Makadan Wee u kwo mî tee dniye.

16

*Kada pini knî y:oo Yesu u ngwo dnya a tókótókó
Mak 8:11-13; Luukî 12:54-56; 11:29-32*

¹ Wo ngmê ngê Pádisi yoo Sadyusi yoo Yesu ka knî ngma a loo. U yi y:e doo kwo, Yesu nmo tókó. Alanté dnye nuw:o, apê, Pini n:ii nmo t:âât:ââ kî pini wo vyîlo, ye Chóó Lémi ngê u l:êê dîy:o mbwudu ngmêpaa chaa. Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu ka kwo, Máâwe, u yi nmo a kwo, Mbwudu nmî ngópu ngmê chépi. *

² Yesu ngê yepê, Kââdí dini ghi n:ii ngê dpî ghî, ala kópu nmye tpapê ngópu, nye, Mbu vyuwo kpêm kédê d:ii, máâ kââdí y:ay:a wa pwiyé.

³ Yepê, Dini ghi n:ii ngê nkalî nmye mumu ngópu, ala kópu nmye tpapê ngópu, nye, Nkalî ngmêka kwo, daa kêmakêma tpii wunê ghayghay. Yepê, Lukwe dîy:o my:oo nmye pyede. Yepê, Kópuni mbóó p:uu nmye mumu tumo, mb:aamb:aa ngê nmyinê wopwe tumo, ngmênê kópuni n:aa d:uud:uu too, lukwe dîy:o dênmyinê wopwe t:oo. Yepê, Lukwe dîy:o dp:ee myeme nê.

⁴ Yepê, Nmyo yoo dono, Chóó Lémi dnyinté nmyi lama a tóó. Yepê, Yinté kópu nmyi ngópu daangmanî d:uu, ngmênê dîyo kópu ndîi mu ngmidi wanmyi m:uu ngmê. Yepê, Kópuni Njóna ngê a pyodo, yinté kópu dîyo a nga ngmêwa pyódu. Wod:oo yi yéli a kuwo ngê. *

*Yesu yis p:uu u ngwo doo mgongo
Mak 8:14-21*

* **16:1:** Mát 12:38; Njon 6:30 * **16:4:** Mát 12:39-40; Luukî 11:29

⁵ Yesu, p:uu ndiye pyu yoo yi k:ii, dinki k:oo wo dniye, kpé lêê mwada pee dneye lêpî. Dini ghi n:ii ngê mî tee dniye, Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo mbîdédi yimî nuw:o kalê ngópu, noko yepê, Mbîdédi pi doo núwo.

⁶ Yesu ngê yepê, Nmye dmyina a vyyuwo. Yepê, Pádisi yoo Sadyusi yoo yi yis ngê kîngî dyênê nmyo.

⁷ Wod:oo yi kópu p:uu noko dneye danê, noko yepê, Wu kópu kêdê vyi, mu kópu u dîy:o mbîdédi nmî ngópu daa kwo.

⁸ Kópuni dneye tpapê dé, Yesu ngê a w:ee too, yepê, Lukwe dîy:o ala kópu nmye tpapê ngmê, Mbîdédi nmî ngópu daa kwo. Yepê, Lukwe dîy:o dnyinté a ka nmye kêlîmî té.

⁹ Yepê, Dini ghi n:ii ngê pi yilî nî mbono ngê, yepê, mumdoo yi kópu dmyongê w:ee ngópu? Yepê, Dini ghi n:ii ngê mbîdédi limi knî munî pwaa too, pi limo yono yono y:a u ngwo munî mbono too, yepê, nté kmono péé yémi nmyi ntówo ngópu?

¹⁰ Yepê, Dini ghi n:ii ngê mbîdédi pyudu knî mummy:aa pwaa too, pi podo yono yono y:a u ngwo muy:aa mbono too, yepê, nté kmono péé yémi nmyi ntówo ngópu?

¹¹ Yepê, Lukwe dîy:o dmyongê w:ee ngópu. Yepê, Dómu ngê daawa ngee nmo. Yepê, Daa mbîdédi p:uu nmye n:aa mgongo. Yepê, Nmye dmyina a vyyuwo. Yepê, Pádisi yoo Sadyusi yoo yi yis ngê kîngî dyênê nmyo.

¹² Yi ngwo p:uu ndiye pyu knî y:oo yi mgongo mîné w:ee ngópu, apê, Daa mbîdédi nk:êênî u yis p:uu nmo a mgongo. Apê, Pádisi yoo Sadyusi yoo yi kópu dyuu p:uu nmo a mgongo.

Pita ngê Yesu p:uu kópuni vyyu
Mak 8:27-30; Luukî 9:18-21

¹³ Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, kada a y:ee ngópu, Sisadiya Pilipay wee u kwo lee dniye, wod:oo Yesu p:uu ndiye pyu knî ye póó wo, yepê, Pi knî ye yinê ye nê n:uu?

¹⁴ Kwo, Ngmê knî y:oo alanté a tpaépê ngmê, Nyi Njon Baptist. Kwo, Ngmê knî y:oo alanté a tpaépê ngmê, apu, Nyi Ilacha. Kwo, Ngmê knî y:oo alanté a tpaépê ngmê, apu, Nyi Njedîmaiya. Kwo, Ngmê knî y:oo alanté a tpaépê ngmê, apu, Ni:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo wunê dnyimo a kapî, ngmêkêda pyidu, nyi vyîlo.

¹⁵ Yesu u nkwo ye póó wo, yepê, Nmyinê nmye nê n:uu?

¹⁶ Pita ngê kwo, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê, nmî Mbwámê ngê a pyódu ngê, nyi vyîlo. Kwo, Yâpwni ghê a t:a, nyi Tp:oo.

¹⁷ Yesu ngê kwo, Saimon, Njóna tp:oo. Kwo, M:aa ngê ndêndê ngê da ngee ngi. Kwo, Yi kópu daa nyóó nyinê w:ee ngê, daa pi ngê nga yinê mye vyyu, kwo, M:aa ngê yinê nga da vyi.

¹⁸ Kwo, Kópu nga ngmên:aa tpaépê. Kwo, Chêépî kpiyé pââ ndîi ntee a kwo, nyi yinté tpile. Kwo, T:ââ ngê d:uuwodê y:oo, myed:uudpî ghêdê kwolo. Kwo, Yinté a yoo kamî yi kn:ââ ngê dí pyódu ngi. Kwo, Kópuni u l:êê díy:o waní dy:ââ nmyo, yi kópu anmyin:aa d:uud:uu. Kwo, Setan u yoo knî y:oo nmyi maa dmi daawa nkoko ngmê, wa dêê dmi, yi pwo wanmyi lee dmi. *

* **16:18:** Njon 1:42; 1 Kódin 3:11; Nkal 2:6-9; Epeso 2:20

19 Kwo, A yoo yi tpii kââ dmi ngêê yedê wanî yé, a ngomo u kii típî ngêê yedê amy:aa yé. Kwo, M:aa u pono mb:aamb:aa ngê anyin:aa vyápê. Kwo, Kópuni dyámê mbêmê pi knî ye anyinê kwódu, M:aa ngê ye amyedê kwódu. Kwo, Kópuni dyámê mbêmê pi knî ye daanyi kwódu, M:aa ngê ye myedaawa a kwódu.

20 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Pi knî ye nangê vyi, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, n:ii nmo t:âât:ââ, yi pini wunê kî ta.

Yesu p:uu ndiye pyu knî ye u pwopwo p:uu u ngwo ye doo danê

Mak 8:30-9:1; Luukî 9:22-27

21 Yi ngwo dini ghi ngê Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye u pwopwo p:uu danê u kn:ââ chópu. Yepê, Dpodoni M:aa ngê a ka a kpo, doo u ntââ u wépi daanî puwâ. Yepê, Dîyo Njedusalem wanmî lee dmi, y:i nmî kada pini knî y:oo wamî mb:ii nê. Yepê, Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî y:oo wa mb:ii nê, déêpî pyu knî y:oo wamye mb:ii nê. Yepê, Dono kópu yilí a nga wa d:uu ngmê, wa vya nê, wo pyoloni ngê amênê pyidu.

22 Wod:oo Pita ngê Yesu u mo kuwa núwo, kwo, A Lémi. Kwo, Ye kópu kidimê tpaépê. Kwo, Chóó Lémi ka wanyinê ch:anê. Kwo, Yinté nga daawa pyódu.

23 Ngmênê Yesu yi diyé wo, Pita ka kwo, A nkîgh:ê a yumwe. Kwo, Nyi Setan ntee pini. Kwo, Kn:aa máádi p:uu anyi kapî nê. Kwo, Daa Chóó Lémi u komo y:ee kapî, ye pi knî yi komo y:ee kapî.

24 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, N:ii ngê u yi adî kwo, Nê u yoo vy:o

nî ghê, yi pini ngê choo a yâmuyâmu nê, u gha d:ud:umbiy:e a ka dpo kê ngê, chóó u kópu knî yi p:uu mékîngî nuw:o, k:omo tpile a l:êê dîy:o dê pw:oo knomomê, ngmênê dpo ngm:êê nêne. *

²⁵ Yepê, Pini n:ii u ghê p:uu adî nuw:o, awo, Kîngê vya nê, u ngwo wa kede, a yoo vy:o daawa ghê, yepê, yi pini ndêndê ngê wa pw:onu, ndê ngê amî ma. Yepê, Pini n:ii a l:êê dîy:o wa pw:onu, yi pini amêdê pyidu, ghê kamî u ngwo wa a pyw:oo, mb:aamb:aa ngê adîn:aa ya.

²⁶ Yepê, Pini n:ii chóó u tpile knî yi p:uu adî nuw:o, u l:êê dîy:o Chóó Lémi wa mb:ii, yi pini dini ghi n:ii ngê wa pw:onu, yed:oo dono wa a pyw:oo. Yepê, K:omo tpile dyámê u tpile yintómu yi pini u ngópu adî ya knomomê, ngmênê doo u ntâa ghê kamî u ngwo daawa pwila, dono wa a pyw:oo.

²⁷ Yepê, A kuwó a l:êê dîy:o adnyi kpadakpada nmyo, ngmênê mu dini ghi ngê a enjel knî yi k:ii anmo diyé dmi. Yepê, Yi dini ghi ngê a pi ndîi ngê adî ya, M:aa u pi ntoo, a pi yintoo ngê wa pyódu. Yepê, Yoo yi ngwo an:uu chámê. Yepê, A yoo mb:aa a kêê k:oo wanî kaa té, yoo dono wanî kpada té. *

²⁸ Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpaê, yepê, Pi knî nmyi vy:o ngma a kwo, ghêlî daawa pw:oo dmi, noko yewo, Chóó Lémi u Pi Ndêndê u pi ndîi ngê kêdê pyódu, u yoo y:enê kn:âa wunê kêdê chaa.

17

Yesu u dyépi pyile knî ye u mo u nâmo u ngwo mîné ghê wo

Mak 9:2-13; Luukî 9:28-36

* **16:24:** Luukî 14:27 * **16:27:** Lóma 2:6; Tpyuu 22:12

¹ Wo wéni mî loo, u kuwó dini ghi ngê Yesu ngê u dyépi pyile njini mbu mbêmê núwo, yi pi dmi Pita, Njems mbwémi Njon.

² U dyépi pyile knî yi ngópu, Yesu u mo u nâmo ye mîné ghê wo, kââdí ntee a pil:apil:a yédi, kwódo ng:oo dmi yinté ye a pyodo. U kpîdí d:ud:umbiy:e kpaapîkpaapî ngê pyodo, myedoo a wuu mbele. *

³ Yi dini ghi ngê yi pini pyile knî y:oo Ilacha pini dê Mósisi Yesu u k:i:i danêmbum tédê m:uu tumo.

⁴ Pita ngê Yesu ka kwo, A lémi. Kwo, U p:o chi yé, cha núw:o nmo. Kwo, U yi nga choo kwo knomomê, ye ngomo pee pyile nîné t:emî, kwo, nêni ngmê, Mósisi u nêni ngmê, Ilacha u nêni ngmê.

⁵ Pita ngê danêmbum ghêlî dépê kêlî ngê, wod:oo nkalî too pee kpaapîkpaapî yi pwo ngmê yó. Yi nkalî too pee u mênê dnye ngmê ny:ee ngópu, yepê, Kî a tp:ee njini, u nuu ghi a nódo a tóó, dye ghi yintómu a nuu u kópu ye d:uud:uu too. Yepê, U kwo ntênê dmyinê ng:aa.

⁶ Dini ghi n:i:i ngê u dyépi pyile knî y:oo yi dnyeni yi ny:ee ngópu, nkîngê ngê y:ay:a pwiyé dniye, kwódokwódbiy:e têpê mbêmê dyimê dniye.

⁷ Wod:oo Yesu ye a loo, kêê yi p:uu yó, yepê, Namê nkîngê, a pii dmyeno.

⁸ Yi vuu dniye, apê, Pi u chii daa kwo. Apê, Yesu u mo mu kwo.

⁹ Mbu paa dini ghi n:i:i ngê dnya a wupwo, Yesu ngê yepê, Kópuni dmyi m:uu ngmê, pi ka ghêlî nangê vyi. Yepê, Kpêênî mwiyé anê pyidu, pi knî ye u ngwo dpî vyi yó.

¹⁰ Wod:oo yi tpóknî Yesu ka póó dniye, kwo, Lukwe díy:o dêêpî pyu knî y:oo ala kópu a tpapê

* 17:2: 2 Pita 1:16-18

ngmê, apu, Ilacha mwiyé wa t:aa, pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, yi pini díyo kuwó ada a kwo? *

¹¹ Yesu ngê yepê, Nyââ. Yepê, Ilacha u taataa mwiyé, tpile yintómu yi l:âmol:âmo u l:êê díy:o.

¹² Yepê, Ngmênê ala kópu ny:ee yó. Yepê, Ilacha ntee pini wunê kî ta, a maa yinê a yó, ngmênê kada pini knî y:oo daa mya ngópu, kópuni dono yi nuw:o ngê ye vvu, yi kópu u ngwo d:uu ngópu. Yepê, Myenté, yinté kópu a nga amyeyi d:uu ngmê. Yepê, K:omo tpile nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, ngmênê daa myeme noo. *

¹³ Ilacha p:uu kópuni ye mwiyé a vvu, yi ngwo mîné w:ee ngópu, apê, Kî Njon Baptist p:uu nmo danêmbum. *

Yesu ngê tp:ee ngmê pyi ngê, nyuno pwopwo u ngwo doo ya.

Mak 9:14-29; Luukî 9:37-43a

¹⁴ Yesu, u dyépi pyile knî yi k:ii, dini ghi n:ii ngê yoo vy:o mêtê diyé dniye, pi ngmê Yesu ka a loo, yu mbodo dê y:e k:ame u kwo ghê wo,

¹⁵ kwo, A lémi. Kwo, U ntââ a tp:ee nga wa ch:anê? Kwo, Nyuno pwopwo u ngwo a t:a, a mgîní vyîmî ndîi yédi. Kwo, Dye ghi knî ngmê ngê ndiya dpî d:ii, dye ghi knî ngmê ngê mbwaa paa dpî d:ii.

¹⁶ Kwo, M:uu ndiye pyu knî ye kîd:a núw:o, ngmênê a ka doo pyi ngópu.

¹⁷ Yesu ngê yepê, Nmyo yoo dono, lukwe díy:o Chóó Lémi ka dp:ee kélímî té? Yepê, M:ââ yémi nmyi vy:o anî kwo, u dî Chóó Lémi ka mb:aamb:aa

* **17:10:** Mal 4:5 * **17:12:** Mát 11:14 * **17:13:** Luukî 1:17

ngê anmyin:aa kêlîmî? Yepê, Yi tpémi a ka a núw:o yó.

18 Yi tpémi ngê kmênani dpîmo kwo, Yesu ngê ngm:ii kwólu, yi tpémi yi ngwo mê pyiyé wo.

19 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu ndiye pyu knî yi k:ii yi mo dnyen:aa ya, u kwo póo dniye, kwo, Lukwe dîy:o dp:oo u ntââ dé, yi kmêna dp:oo ngm:ii kwólu?
*

20 Yesu ngê yepê, Mu kópu u dîy:o nmyi kêlîmî têdê. Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpaê, yepê, Chipa w:uu u mênê w:uu n:ii a kwo, yi tpile daa ndîi tp:oo, apii? Yepê, Nmyi kêlîmî wo yintoo, ye kí mbwini ka pîdmyi vyi ngmê, Kada a yéni, mwada yi nyi ghé, yepê, yi kópu ntênê paa d:uu, mwada yi paan:aa ghê. Yepê, Kópu ngmê doo u ntââ ngê nmye daapê tóo. *

21 (-)

Yesu p:uu ndiye pyu knî ye u pwopwo p:uu u ngwo ye modoo danê

Mak 9:30-32; Luukî 9:43b-45

22 Dini ghi n:ii ngê Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, Nkálili Wee u kwo mê diyé dniye, Yesu ngê p:uu ndiye pyu yoo nipi a danê too, yepê, K:omo tpile nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, ngmênê yoo dono yi kêê k:oo wanî ghê.

23 Yepê, Yi yéli y:oo wa vya nê, ngmênê wo pyoloni ngê amênê pyidu. Yi ngwo p:uu ndiye pyu yoo yi nuw:o dmi d:ud:umbiy:e dono ngê pyodo.

Chóó Lémi u ngomo u l:êê dîy:o tákisi pywupwi

* 17:19: Mát 10:1 * 17:20: Mát 21:21; Mak 11:23; 1 Kódin 13:2

24 Dini ghi n:ii ngê Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, Kîpêênnyêm mî taa dniye, n:ii knî y:oo Chóó Lémi u ngomo u l:êê dîy:o tákisi dnyimo a ngêêpî, yi yéli Pita ka knî ngmê loo, u kwo póó dniye, kwo, Nmyi kada pini ngê Chóó Lémi u ngomo u l:êê dîy:o tákisi a pywupwi ngê, apii?

25 Pita ngê yepê, Nyââ. Wod:oo Pita ngomo k:oo mî kee wo. U yi u ngwo doo kwo, Yesu ka n:uu póó, ngmênê ghêlî u kwo daa póó wo, Yesu u kwo mwiyé póó wo, kwo, Saimon. Kwo, Nuwo lónté a tóó? Kwo, Dyámê mbêmê king knî ye tákisi ló yéli y:oo a pywupwi ngópu? Kwo, Yi tp:ee knî y:oo, ó kn:aa yéli y:oo?

26 Pita ngê kwo, Kn:aa yéli y:oo y:oo a pywupwi ngópu. Yesu ngê kwo, Ndê kópu. Kwo, Yi chóó yi tp:ee knî y:oo tákisi ye daa pywupwi ngópu. Kwo, Nê king ndêndê tp:oo, u l:êê dîy:o u ngomo tákisi daaní pwila. Kwo, A yoo kamî mye yi king ndêndê tp:oo yoo, u l:êê dîy:o tákisi myedaawa pwila ngmê.

27 Kwo, Ngmênê u ya a nga daa kwo, Wu tákisi ngêêpî pyu knî y:oo mb:ii nmîne. Kwo, Chi lèpî, kpé lèê u nkîghê chin:aa kpîpî. Kwo, Mwiyé mwiyé téni n:ii che dóó knomomê, ndapî u kwo ngmênnyiné pyw:êmî, kwo, nyi tákisi u ntââ ndapî. Kwo, Nyi tákisi u ngwo dp:uu pwila ngi.

18

*Yoo yi kada wowo u danêmbum
Mak 9:33-37; Luukî 9:46-48*

¹ Yi dini ghi ngê Yesu ka p:uu ndiye pyu yoo a lee dnyiye, u kwo póó dnyiye, kwo, Nyoo kamî yi vy:o, n:uu kada pini ngê angmê pyódu? *

² Yesu tp:ee ngmê ka mbwolo, yi ngîma kââ,

³ yepê, Ala tpémi u lama lémi lémi daa tóó. Yepê, Lukwe dîy:o nmyo ngmêngmênté nmyi nuw:o dmi alanté a tóó, nmyimo, Yoo yi kada nmî ghê dmi. Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpaépê. Yepê, Nmyi nuw:o dmi daanmyi ngmêê knomomê, ala tpémi u nt:anê daanmyi yaa knomomê, ye M:aa kóó k:oo daanmy:uu ghê dmi. *

⁴ Yepê, N:iî ngê lémi lémi ngê kêê d:uuwodê t:oo, ala tpémi ntee tpémi ngê adî ya, yepê, yi pini kada pini ngê vyîlo ayi pyódu. *

⁵ Yepê, Pini n:iî alanté tpémi ka a l:êê dîy:o adî vuywo, daa yi tpémi ka u mo adî vuywo, ngmêné a ka amyeda a vuywo, amyedî chââchââ nê. *

Pi ngê Yesu kîngî kéé, u danêmbum

Mak 9:42-48; Luukî 17:1-2

⁶ Yesu ngê yepê, Tpémi dmââdîni yoo a ka wunê kêlîmî té, pi ngmê ngê yi kêlîmî l:âmo kîdangmê ngee. Yepê, Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê yi pini dnyinté daawa kpada. Yepê, Pi knî y:oo yi pini mwiyé wo mgîmî ngópu, chêêpî pââ ndîi nódo ngmêwo kudu ngópu, mbéli u kwo wumê kalê ngópu, ye yi dono ndîi daapî d:uu ngê, Chóó Lémi ngê dpodombiy:e daapaa kpada.

⁷ Yepê, Kópuni knî yi l:êê dîy:o pi knî y:oo maa mb:aa wa kn:aadi ngmê, yi kópu dyuu maa nkîgh:ê

* **18:1:** Luukî 22:24 * **18:3:** Mát 19:14 * **18:4:** Mak 10:43-44

* **18:5:** Njon 13:20

adnyi kwo, ngmênê n:ii ngê yinté kópu a maa u nkîgh:ê ngmada a ñeñe, yi pini d:ud:umbiy:e choo nkîngê.

⁸ Yepê, Máádini p:uu anmyi ghê dmi, ó kópuni anmyi d:uud:uu, yi kópu u l:êê dîy:o wanmyi mb:ii nê, mu dini ghi ngê ndiya anmy:uu ghêpê dmi, yi ndyuw:e daawa pw:onu. Yepê, Yi kópu u kwee mwiyé anmyinê châpwo ngmê, yed:oo daanmyi mb:ii nê, mu dini ghi ngê ghê kamî anmyimo pyw:ee ngmê, a kêê k:oo anmyin:aa kwo. Yepê, K:omo tpile maa woni knî nmti lama daadnyi ya, kópu woni knî daanmyi d:uu t:oo, ngmênê ghê kamî wanmyimo pyw:ee ngmê, a kêê k:oo anmyin:aa kwo.

⁹ Yepê, Tpileni nmyi ngwolo knî y:oo wa m:uu ngmê, yi p:uu anmyi nuw:odono, yed:oo wanmyi mb:ii nê, mu dini ghi ngê ndiya anmy:uu ghêpê dmi. Yepê, Yi nuw:odono u kwee límîlímî ngê anmyi châpwo ngmê, yed:oo daanmyi mb:ii nê, mu dini ghi ngê mb:aamb:aa ngê anmyin:aa ya, Chóó Lémi mb:aamb:aa ngê nmye adîn:aa a vyuwo.

Sipi tp:oo lâmo ngêêpî u mgongo danêmbum

Luukî 15:3-7

¹⁰ Yesu ngê yepê, Yélini yi pi dmi daa ndîi, ye mb:aamb:aa ngê dmyina a vyuwo. Yepê, K:omo tpile ngê nmye wa pyaa knomomê, ye Chóó Lémi ngê u nkwo wa kpada nmyo. Yepê, Yi yéli yi enjel yoo yi l:êê dîy:o dye ghi yintómu Chóó Lémi ka a ngêpê nyédi.

¹¹ (-)

¹² Yepê, Dyimê pywuu nmye ngmênîné kuwo, p:uu dmyinê nuw:o. Yepê, Pi ngmê, u sipi yonoy:a

adî kwo. Yepê, W:amî mbêmê wa núw:o té, yi adnyin:aa kmaapî. Yepê, Ntumokwodo dini ghi ngê, awo, P:o m:aa núw:o té. Yepê, Dini ghi n:ii ngê wa a kp:aa té, yonoy:a daawa m:uu knomomê, tonoy:a mé chu ayi m:uu knomomê, lukwe, ye ala kópu wa vyi, awo, Yonoy:ani mwo a p:aa, monyi pw:oo we? Yepê, Doo u ntââ, yi kópu daawa vyi. Yepê, Tonoy:a mé chu kmaapî tédê wa a kuwo té, yonoy:ani adîn:aa nmy:uu.

¹³ Yepê, Ayimênê pyw:ee knomomê, u gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê wa pyódu, woni knî yi p:uu daadî nuw:o.

¹⁴ Yepê, Myenté, nmyi Mî ngê u yi daa kwo, Yélini yi pi dmi tédê yi l:âmo ngmênê ngee.

Kópu l:âmol:âmo u danêmbum

Luukî 17:3

¹⁵ Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Nmyi mbwó ngmê ngê dono kópu nmyi vy:o pini ngmê ngê angmê d:uu knomomê, ye yi pini u mbwó ka tumu dpî lee we, yi kópu u kwo dp:uu vyi ngê, yi pini dé y:oo yi kópu yi mo moo chedê y:e. Yepê, U mbwó u kwo wa ng:aa mbê knomomê, ye nipi modo kâadî y:e. *

¹⁶ Yepê, U kwo daawa ng:aa mbê knomomê, ye yi pini ngê u mbwó ngmîdi ó miyó dpî nya ngê, yi mbwó ka dpî lee dniye, yi kópu dp:uu l:âmo y:e. Yepê, Yi pini ye myedaawa ng:aa mbê knomomê, ye yi pini pyile knî y:oo kópu mu ngmîdi pi knî ye dp:uu vyi y:e. *

* **18:15:** Luukî 17:3; Nkal 6:1 * **18:16:** Njon 8:17

17 Yepê, Yélini yi p:aani a yoo vy:o adnyi kwo, dpo danê teñe, yi ngópu nmyi mbwó dpî kóté kalê yó. Yepê, Yi pini a yoo yintómu knî ye daawa ng:aa mbê knomomê, ye yi pini a yoo kuwa dpî kaa y:e, pi tupwótupwó ngê ye dpî pyaa we, tákisi ngêêpî pyu ntee pini ngê ye myoo pyaa we.

Chóó Lémi u pono vyápê

Mátiyu 16:19

18 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, M:aa u pono mb:aamb:aa ngê anmyin:aa vyápê. Yepê, M:aa ngê kópuni a yoo knî yi l:êê díy:o mbóó p:uu wa a kwódu, yi kópu wanmyinê w:ee ngmê, a yoo knî ye dyámê mbêmê anmy:uu kwódu ngmê. Yepê, Kópuni M:aa ngê yi l:êê díy:o mbóó p:uu daawa a kwódu, dyámê mbêmê ye daanmy:uu kwódu ngmê.
*

19 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpaépê. Yepê, Kópuni u l:êê díy:o nmyi vy:o pini miyó dê y:oo yi nuw:o ngmidi ngê wa pyódu ngmê, dyámê mbêmê u l:êê díy:o adpo a ngêpê, M:aa ngê yi kópu ndêndê ngê yi l:êê díy:o wa a d:uu, mbóó p:uu, *

20 mu kópu u díy:o a yoo vy:o pi miyó pyile nipi adnya a ngêpê, daa yi mo adnyi ya, yi vy:o amy:aa kwo.

Nódo kelekele u mgongo danêmbum

21 Yi ngwo dini ghi ngê Pita Yesu ka póó wo, kwo, A Lémi, a mbwó ngê dono kópu a nga ngmêwa d:uu knomomê, ye a kuwó wanî kéé, mēdaanê ngî. Kwo, Ngmênê yi pini ngê yi dono kópu a nga amêdê

* **18:18:** Mát 16:19; Njon 20:23 * **18:19:** Mak 11:24; Njon 15:7

d:uud:uu, kwo, mumdoo pyud:o yi kópu a nga amê d:uu, ntââ myedaanê vy:u?

²² Yesu ngê kwo, Pyud:o doo u ntââ. Kwo, Ye têdê. Kwo, Pyud:oy:a mye têdê. Kwo, Dye ghi yintómu yi dono nguwo chi kéké, ntââ nangê vy:u, yi dono nõdo myekîngê kaalí.

²³ Kwo, M:aa ngê u yoo ntee wunê y:enê, yi kópu p:uu dyimê pywuu nga ngmênîné kuwo. Kwo, Ala danêmbum p:uu chi nuw:o. Kwo, King ngmê, u dpodo pyu yilí doo ya. Kwo, Woni knî y:oo ndapî knî u kwo ngmê dmy:ee ngópu, ghêlí k:ii u kwo daa wumo tumo. Kwo, Wo ngmê ngê yi king ngê u yi doo kwo, A dpodo pyu knî y:oo yi tp:uu dmi a piy:e yi chóo wumo teñe.

²⁴ Kwo, Woni knî y:oo yi tp:uu yilí chedê tumo, ngmênê pi ngmê doo u ntââ ngê doo ya, u tp:uu mo daa mo tp:oo komo.

²⁵ Kwo, Doo u ntââ yi pini ngê u tp:uu daapêdê kêlí ngê, wod:oo yi king ngê u dpodo pyu knî ye yepê, Kí pini mgîmî yó, u tpile yilí yintómu dpî nya tóó, a ka dpî nuw:o tóó. Yepê, Kn:aa yélí y:oo a ka wa pwila t:oo. Yepê, Kn:aa pini ngmê ngê kî pini mupwoknî a ka wa pwila té, wop p:uu adnyin:aa dpodo.

²⁶ Kwo, Yi pini yu mbodo dê y:e king ka k:ame ghê wo, kwo, Ye kópu a nga kidingê d:uu, mwiyé chi t:ââ, a tp:uu yilí dîyo wanê wumo.

²⁷ Yesu ngê kwo, Yi pini king ka ch:anê wo, wod:oo yi king ngê yi pini u tp:uu yilí chóo mêdê kêlí ngê, yi pini mê kwólu.

²⁸ Kwo, Dini ghi n:ii ngê yi pini kuwa pwii wo, dpodo pyu ngmê módu, pini n:ii u tp:uu têdê. Kwo,

Dpodombiy:e u kwo mbwolo, kwo, A piy:e chi wumwe.

²⁹ Yi pini yu mbodo dê y:e k:ame u kwo ghê wo, kwo, Mwiyé chi t:ââ, a tp:uu dîyo wanî wumo.

³⁰ Yesu ngê kwo, Ngmênê yi pini u kwo daa ch:anê wo, ngîmî ngê, mbwa k:oo kmungo, kwo, Dini ghi n:ii ngê a ndapî any:uu wumo, kuwa u ngwo any:uu pwii.

³¹ Yesu ngê kwo, Dini ghi n:ii ngê king u dpodo pyu knî y:oo yi kópu ny:ee ngópu, nod:e dniye, king ka yuu mîné y:ee ngópu.

³² Kwo, Wod:oo king ngê yi pini ka u lede yoo dy:ââ too, yepê, Yi pini a ka a núw:o yó. Kwo, Dini ghi n:ii ngê u kwo núw:o ngópu, kwo, D:ii gha pi. Kwo, A piy:e ñm:uu pââ ndîi ngmêdoo kwo, a chóó m:aa chedê ngê.

³³ Kwo, Wu pini u tp:uu mîy:e daa ndîi ye kwo, lukwe dîy:o nga doo ch:anê wo. Kwo, Kópuni nga dî d:uu, lukwe dîy:o wu pini ngê choo d:uu ngê.

³⁴ Yesu ngê kwo, Yi king yi pini ka d:ud:umbiy:e nod:e wo, mbwa k:oo kmungo, kwo, Ñm:uu yilî a piy:e any:uu wumo, mbwa u mênê u ngwo any:uu pwii.

³⁵ Yesu ngê yepê, Dono kópuni nmyi mbwó knî y:oo nmye wa d:uu t:oo, nmyi kuwó daanmyi kée t:oo, ye M:aa ngê yinté kópu nmye ayimî d:uu, nmyi dono u kuwó daawa kée té. Yepê, Myenté, yepê, yoo yi dono kópu nmyi nódo kîngmê ya. *

19

* **18:35:** Mát 6:15; Mak 11:25; Epeso 4:32; Kílosa 3:13

*Kpîpî te u danêmbum**Mak 10:1-12*

¹ Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê yi danêmbum a kêlí ngê, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii Nkálili Wee a kuwo ngópu, Njuda Wee u kwo mî lee dniye, Njódan mbwááni mê ngmêê ngópu, Pédiya Wee u kwo mî taa dniye.

² Pi yilí tp:oo témi tap knî y:oo dnye yâmuyâmu dé. Pwopwokopwe yoo n:ii u kwo núw:o tumo, Yesu ngê pyi too.

³ Pádisi yoo u kwo ngmê loo, u yi y:e doo kwo, Yesu danêmbum tédê nmî dóó, kwo, Nmî dêêpî kópu dyuu lónté a kwo, kwo, u ntââ mââ ngê kópu yilí yintómu yi l:êê dîy:o u kpâm wa kpîpî?

⁴ Yesu ngê yepê, Kópuni puku yedê a tóó dmy-ongê kp:aa ngópu? Yepê, Mwiyémwiyé dini ghi ngê, Chóó Lémi ngê pyââ mââ l:âmo doo, yepê, Noko mb:aamb:aa ngê choo ya. *

⁵ Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o mââ u pye mî yi kêlê dpo pwii, u kpâm k:ii ngmidi ngê dpî pyaa knî. *

⁶ Yepê, Wod:oo yéé yepe daa miyó a tóó, ngmêné mu ngmidi. Yepê, Cha cha n:ii Chóó Lémi ngê dpo kâádî dê, pi ngê d:uudpî chámê dê.

⁷ Pádisi knî y:oo Yesu ka kwo, Lukwe dîy:o Mósisi ngê ala dêêpî kópu dyuu nmo a kpo, apê, Mââ ngê u kpâm dí kpîpî knomomê, u kópu dyuu dpî d:êê ngê, u kwo dpî y:ee ngê, u ngwo dpî dy:ââ ngê.

⁸ Yesu ngê yepê, Mósisi ngê yi kópu nmye mu d:êê ngê, mu kópu u dîy:o nmyi kpâm knî ye vwuwo dny-inté nmyi lama a tóó, Chóó Lémi u dnye dnyinté my:ee nyêmi ngópu. Yepê, Ngmêné mwiyékmîntoo

* 19:4: Gen 1:27 * 19:5: Gen 2:24; Epeso 5:31

Chóó Lémi ngê u yi u ngwo dêpwo kwo, Mââ ngê u kpâm choo kpîpîkpîpî.

⁹ Yepê, Ala kópu nmye n:aa tpaê, pini n:ii u kpâm u tumu mââ daadî ya, yi pini ngê u kpâm kîngî kpîpî, kn:aa pyópu kîmungê nya. Yepê, Wa kpîpî knomomê, kn:aa pyópu muwa nya knomomê, ye daa yéyéé u kópu ayi d:uu, ngmênê pyââ ti u kópu ayi d:uu.

¹⁰ Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo Yesu ka kwo, Mumdoosha cha yi kópu dyuu yinté a kwo knomomê, ye pi ngê pyââ kîmungê nya. *

¹¹ Yesu ngê yepê, M:aa u kópu wunê nmye kîdí vyi, nmyedê, Mââ u pye mî yi kêlê dpo pwii, u kpâm k:ii ngmîdi ngê dpî pyaa knî.

¹² Yepê, Ngmênê pi woni knî y:e yi kópu doo u ntââ, d:uudpî yéé dmi. Yepê, Knî ngmê yinté a taa dniye, knî ngmê pi knî y:oo doo u ntââ ngê dpî pyódu t:oo, knî ngmê a p:uu dpodo u l:êê dîy:o d:uudpî yéé dmi. Yepê, N:ii ka yi kópu u ntââ, yi pini ngê choo d:uud:uu.

Pi knî y:oo yi tp:ee dmââdîma Yesu ka u ngwo ñuw:o tumo

Mak 10:13-16; Luukî 18:15-17

¹³ Pi knî y:oo Yesu ka yi tp:ee dmââdîma ñuw:o tumo, apê, Kóó yi mbêmê nyi yé ngê, yi l:êê dîy:o myechoo ngêpê. Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo yi kópu ye kwódu ngópu,

¹⁴ ngmênê Yesu ngê yepê, A ka a ñuw:o teñe, ye namê kwódu yé, mu kópu u dîy:o tp:ee dmââdîma ntee yéli Chóó Lémi ngê chóó adî y:enê dé.

* **19:10:** 1 Kódin 7:1-2,7-9

15 Wod:oo Yesu ngê kêê yi mbêmê doo yiyé, yi l:êê dîy:o myedoo ngêpê. U kuwó dini ghi ngê p:uu ndiye pyu yoo yi k:i kada a y:ee ngópu.

Ndáápi ngmê u danêmbum

Mak 10:17-31; Luukî 18:18-30

16 Pi ngmê Yesu ka loo, u kwo póó wo, kwo, Mâawe. Kwo, Ló kópu mb:aa ngmanî d:uu, ghé kamî u ngwo anê pyw:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu?

17 Yesu ngê kwo, Lukwe dîy:o kópu mb:aa p:uu a ka chi póó. Kwo, Pi chóó mb:aamb:aa ngê daawa pyódu, Chóó Lémi mu ngmîdi yi mb:aamb:aa. Kwo, Ghé kamî u pyw:êmî u yi nga choo kwo knomomê, ye Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu chi châachâa.

18 Yi pini ngê kwo, Ló dêêpî kópu knî yi p:uu a ka nye mbumu? Yesu ngê kwo, Pi nangmê vy:a, pi u kuwó nangmê pwiyé, pi u tpile nangmê t:âmo, pi nangmê yipe, pi nangmê dóó, *

19 m̄ye m̄i chi châachâa dê. Kwo, Nyóó nuu ghi n̄odo ntee a tóó, yoo yi nuu ghi dmi n̄odo yinté myechoo ya.

20 Yi pini ngê kwo, Yi kópu dyuu n:aa châachâa too, ló kópu ngmê ngê doo u ntâa ngê n:aa tóó?

21 Yesu ngê kwo, U yi nga a kwo, nyimo, D:ud:umbiy:e u ntâa mbêmê nî yâa, kwo, ye chi lêpî, kwo, tpile yilîni ngópu a tóó, ngópuch:anê knî ye nyi yéepi, yed:oo dpo ngm:êê nédi, cha a yâmuyâmu nê, kwo, ya mb:aa mbóó p:uu u ngwo anyimo pyw:oo.

* **19:18:** Ex 20:12-16; Deut 5:16-20; Lev 19:18; Lóma 13:9

22 Dini ghi n:ii ngê yi pini ngê yi kópu nyongo, u gha dono ngê pyodo, apê, A tpile yilí angênté aní yêê, wod:oo Yesu a kuwo ngê, mu kópu u díy:o ndáápi ndîi, u tpile yilí.

23 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, N:ii ndáápi ndîi, a maa p:uu paa dpodo ndîi ngê u kwo wa pyódu, Chóó Lémi kóó k:oo angênté amî ghê.

24 Yepê, Ala kópu mye ny:ee yó. Yepê, Mbwêmê ndîi, tee kn:ââ puu u mênê daawa kee, yepê, myenté Chóó Lémi kóó k:oo ndáápi d:uudpî ghê.

25 P:uu ndiye pyu knî y:oo dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, ghê yi mênê ghipé wo, noko yepê, Wu lónté kópu? Noko yepê, Ndáápi yoo Chóó Lémi kóó k:oo daangmêwa ghê knomomê, ye n:uu ngmê u ntââ y:i amî ghê?

26 Yesu ngê doo y:enê dé, yepê, Doo u ntââ Chóó Lémi kóó k:oo pi chóó daangmêmî ghê, ngmênê Chóó Lémi chóó u ntââ, pi chóó kóó k:oo wa kââ. Yepê, Kópu yilí yintómu Chóó Lémi u ntââ.

27 Pita ngê Yesu ka kwo, Mââwe. Kwo, Tpile yilí yintómu nmo kuwo ngê, anmînê yâmuyâmu ngi. Kwo, Yi kópu u l:êê díy:o ló kópu ngmanmo pyw:oo?

28 Yesu ngê yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpaépê. Yepê, Dini ghi n:ii ngê tpile yilí yintómu kamî ngê aní pyódu té, yi ngwo a pi ndîi ngê wa pyódu, pi yintómu yi kada pini ngê anê pyódu, mu kópu u díy:o nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê. Yepê, Yi ngwo Yisîléli tpémi yi yoo dyêêdí y:a mê miyó wanmyi y:enê dé, mu kópu u díy:o nmyinê yâmuyâmu nê. *

* 19:28: Tpyuu 4:4

²⁹ Yepê, Pini n:ii ngê a l:êê dîy:o u p:aa dpo kuwo, u tîdê mbwó yoo dpo kuwo té, u pye mî dpo kuwo dê, u tp:ee dmââdîma dpo kuwo té, u yâpwo têdê dmi myedo kuwo té, yepê, yi pini ngê yinté tpile mê yilî amêdê pyw:oo. Yepê, Pini n:ii ngê a kópu dyuu u l:êê dîy:o tpile ngmidi wa a kuwo, yepê, yi pini ngê yinté tpile mê yono y:a amêdê pyw:oo. Yepê, Mu dini ghi ngê yi pini ngê ghê kamî amînê pyw:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.

³⁰ Yepê, Kada yéli mê kuwó, kuwó yéli mê kada. Yepê, Ala ngwo ndáápi yoo kada a wee, ngmênê dîyo kuwó amêdê ghê dmi.

20

Kuwó pini pini dê kada pini yi mgongo danêbum

¹ Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye mgongo ngmê kwólu, yepê, M:aa ngê u yoo ndêndê alanté adí y:enê. Yepê, Wain kpê chóó ngmê ngê u yi u ngwo doo kwo, Pi knî ngmê a wain kpê u mênê dny:oon:aa dpodo. Yepê, Mw:aandiye pi knî ngma a pyw:ângo,

² yepê, A wain kpê u mênê dmyinên:aa dpodo, awêde nmye mîni pywupwi, pi ngmê ndapî ngmê.

³ Yesu ngê yepê, U kuwó dini ghi ngê kââdí liy:aa pyile mî loo, pi knî m:uu a pyw:ângo, apê, Módó mu wee, daa dpodo té.

⁴ Yepê, A wain kpê u mênê dmyinên:aa dpodo, yi dpodo ntênê nmye n:aa pywupwi, daanî dóo nmyó.

⁵ Yesu ngê yepê, Wod:oo lee dniye. Yepê, Kââdí mââ kêlî pi knî m:uu a pyw:ângo, yi kópu yinté ye mye vyyu, dpodo têdê dy:ââ too. Yepê, Dini ghi n:ii

ngê kââdí t:ono mí ghê wo, pi knî m:uu a pyw:ângo, yi kópu yinté ye mye vyu, dpodo tédê dy:ââ too.

⁶ Yepê, Dini ghi n:ii ngê apê, Kââdí liy:aa mu ngmidi ngee tóó, apê, kââdí u ngwo a wupwo, yepê, yi ngwo pi knî m:uu a pyw:ângo, yepê, Lukwe dîy:o wo módó dmyi chedê ngmê?

⁷ Kwo, Pi ngê doo dpodo kalê nmoo. Yepê, A wain kpê u mênê dmyinê lêpî, y:i dmyinên:aa dpodo.

⁸ Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê ntumokwodo dini ghi yi yó, wain kpê chóó ngê dpodo u y:enê pyu ka kwo, Dpodo pyu yoo a pwiyé dniye. Kwo, Yi dpodo u pywuu ye yéni. Kwo, Yélini dpodo tédê kuwó dê lee dmi, yi pywuu ye mwiyé yéni. Kwo, Yélini mwiyé dê lee dmi, yi pywuu kuwó ye dpî yéni.

⁹ Yesu ngê yepê, Yélini dpodo tédê kuwó lee dniye, wo d:umu u dpodo u pywuu ngmêngmênté a ngee ngópu, pi ngmê ndapî ngmê.

¹⁰ Yepê, Yélini mw:aandiye dpodo tédê mwiyé lee dniye, alanté dnye nuw:o, apê ngmênê, Ndapî ndîi yinmînê ngêêpî, ngmênê vyîlo yintoo ndapî myeyedê ngee ngópu, pi ngmê ndapî ngmê.

¹¹ Yepê, Dini ghi n:ii ngê yi ndapî a ngee ngópu, wain kpê chóó ka nod:e dniye,

¹² kwo, Kí yéli kââdí liy:aa mu ngmidi chi dpodo kalê té, ngmênê mw:aandiye dpo yaa dmi, kââdí ndîi vy:o nmî dpodo té. Kwo, Lukwe dîy:o ngmidi mbêmê chi pwîla nmo.

¹³ Yepê, Wain kpê chóó ngê ngmê ka kwo, Kí pini. Kwo, D:oo dóó nyoo. Kwo, Kópuni nga dí vyi, ntênê kídí d:uu, ndapî nga ngmêkîd:a kê.

14 Kwo, Nápî ngêê yedê choo ya, p:o chi lêpî. Kwo, U ya a nga a kwo, Kuwó pini kada pini mu ngmidi mbêmê nî pwila dê.

15 Kwo, A chóó a ndapî ngê dî pwila nmyo. Kwo, Njyóó nuw:o u pono daanî vyápê mb:anê. Kwo, D:aa mtíkó pyu, módó dî yeede té. Kwo, Lukwe dîy:o n:ee ye chi kââ?

16 Wod:oo Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Kada yéli mê kuwó, kuwó yéli mê kada. Yepê, A yoo vy:o mwiyé nmyi ghê dniye, kuwó yéli ye n:ee nangê kââ.

Yesu pyolombó u pwopwo p:uu u ngwo ye doo danê

Mak 10:32-34; Luukí 18:31-34

17 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu Njedusalem dneye lêpî, Yesu ngê p:uu ndiye pyu y:a mê miyó yoo vy:o a pw:ii too, maa p:uu yepê,

18 Ala kópu ny:ee yó. Yepê, K:omo tpile nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, ngmênê dini ghi n:ii ngê Njedusalem anm:uu taa dmi, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo, dêêpî pyu yoo yi k:ii, a vye u dy:oo wa a chápwo ngmê, wa ngîmî nê, wa kóté kalê nê, wamye ch:ee nê, Lóma tpémi yi kêê k:oo wa kaa nê.

19 Yepê, Yi tpóknî y:oo wadnyi nkwitinkwiti nê, wadnyi kpakakpaka nê, kídosi ínedê wa t:ee nê, yinté wa vya nê, yepê, ngmênê wo pyoloni ngê wamênî pyidu.

Njems mbwémi Njon yi pye ngê Yesu ka kópuni doo dmyiné

Mak 10:35-45

20 U kuwó dini ghi ngê Sepédi kpâm ghee knî Yesu ka lee dniye, yi pye yu mbodo dê y:e kame u

kwo ghê wo, yi pye ngê kópu ngmê u pyinê u kwo ngwódu.

²¹ Yesu ngê kwo, Lukwe u yi nga ngma a kwo? Yi pyópu ngê kwo, Dini ghi n:ii ngê m̄i ndîi ngê wa pyódu, Chóó Lémi u yoo anyi y:enê, kwo, a tp:ee dê nyoo yi kada pini ngê dp̄i pyódu dé.

²² Yesu ngê kwo, Kópuni a ka chi dmyinê, daa lama chi mbwólu. Tp:oo dê ye yepê, Dp̄i u ntââ dê, pi kn̄i y:oo kópuni a nga wa d:uu ngmê, u ntââ dpo amye d:uu ngmê? Kwo, Nyo u ntââ dê.

²³ Yesu ngê yepê, Kópuni pi kn̄i y:oo a nga wa d:uu ngmê, ndêndê ngê dpo amye d:uu ngmê, ngmênê doo u ntââ a che p:ââ pee a chóó daaní ngmidi. Yepê, M:aa ngê yi kópu yinê wa a vyi. Yepê, Pini n:ii kada ad̄i kwo, yi pini wunê ka a ngmidi ngê.

²⁴ Yesu p:uu ndiye pyu yoo wo y:a kn̄i y:oo dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, Njems mbwémi Njon ye nod:e dniye.

²⁵ Wod:oo Yesu ngê p:uu ndiye pyu yoo nipi a danê ngê, yepê, Nmyi lama a tóó, Yélini daa Nju tpémi, yi vy:o pini n:ii kada pini ngê dp̄i pyódu, a lémilémi yédi, yoo yinê a y:enê ngê, yinê a dpodo k̄igha too. *

²⁶⁻²⁷ Yepê, Ngmênê nmyi vy:o yinté daad̄i ya. Yepê, Nmyi vy:o pini n:ii ngê u yi ad̄i kwo, Kada pini ngê n̄i pyódu, yi pini ngê choo ngêêp̄i nmyo, nmyi p:uu choo dpodo.

²⁸ Yepê, K:omo tpile Chóó Lémi ngê a ngmidi noo, nê u Pi Ndêndê, ngmênê daa lémilémi u l:êê d̄iy:o nê loo, yoo p:ee n:aa ngêêp̄i too, yi l:êê d̄iy:o wan̄i pw:onu, pi yil̄i yi pywuu ngê amy:aa pyódu. *

* **20:25:** Luukí 22:25-26 * **20:28:** Luukí 22:27; Pilipay 2:7

Yesu ngê ngwolo kopwe miyó u ngwo pyi doo, Njédikó

Mak 10:46-52; Luukî 18:35-43

²⁹ Dini ghi n:ii ngê Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, Njédikó kada dnya a yém, pi yilî knî y:oo dnye yâmuyâmu dé.

³⁰ Ngwolo kopwe miyó maa nkîgh:ê dpîmo ya. Dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, apê, Yesu kiyedê pwiyé knî, wod:oo u kwo dpîmo kââ, kópu, N:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, Dépidi ntee pini, u ntââ nga wanyi ch:anê knî?

³¹ K:omo tpile pi yilî yintómu ye a tpêpwo dniye, yepê, Tumu choo ya, ngmênê yi dnye dmi daa ny:ee ngópu, dpodombiy:e mêdpîmo kââ, kópu, Nmî Lémi, Dépidi ntee pini. Kópu, U ntââ nga wanyi ch:anê knî?

³² Wod:oo Yesu ngê paa u dî puwâ, yepê, Yi tpódu a ka a pwiyé dniye. Pi knî y:oo u kwo yi núw:o dumo, wod:oo Yesu ye póó wo, yepê, Lukwe dpo ngmanî mdo?

³³ Kwo, Nyi Lémi. Kwo, U yi nye a kwo, Yélî m:ii m:uu.

³⁴ Yesu ka ch:anê knopwo, wod:oo yi ngwolo páádi knî yi p:uu kêê yó. Yi ngwo yélî mē m:uu ngópu, Yesu u kuwó mye ghê knopwo.

21

Njedusalem u ngwo vy:êê ngópu

Mak 11:1-11; Luukî 19:28-40; Njon 12:12-19

¹ Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, Njedusalem ghêlî daa nî dniye, yi kada p:aa ngmê doo ya, u pi Petepake, mbu y:i ngma a kwo, u pi Olipi, mu kópu u dîy:o nté kn:ââ kpê yi mbwini mbêmê ngmêdoo

ya, yi yini yi pi dmi mye olipi. Dini ghi n:iî ngê yi mbwini mbêmê kee dniye, Yesu ngê p:uu ndiye pyu kada miyó kââ,

² yepê, Mu p:aani nmî kada choo kwo. Yepê, Dini ghi n:iî ngê y:i dpo taataa mo, ndonki ghee dpo mumu d:oo, yedê nedê a t:a mo. Yepê, Dpo pywâlî dóó, a ka dpo núw:o dóó.

³ Yepê, Pini n:iî ngê kópu dpo ngmêdê vyi knomomê, ye ala kópu u kwo dpî vyi nyoo, kwipi, Nmî lémi ngê yi yi dé u ngwo wunê kwo mo. Yepê, Yi ngwo dpo wunê kuwo dê.

⁴ Chóó Lémi u kópu n:iî pi ngmê ngê wunê a d:êê ngê, Yesu ngê yi ngwo ntiye ngê. Yi kópu ala,

⁵ Njedusalem tpémi,
nmyi king wunê pwiyé knî,
ndonki pyipwo wunê tóó.

Daa l:êê pyu ndîi, daa hósi pyipwo wunê tóó,
ndonki tp:oo pyipwo wunê tóó. *

⁶ Yesu ngê yi tpódu ye kópuni vyu, yinté mî d:uu ngópu,

⁷ ndonki ghee Yesu ka a núw:o dumo, yi nkuwo kpídî dê yi mbwo a ngee dumo, ndonki ghee yi pyipwo talê dumo, Yesu ndonki pyipwo u nkwo yaa wo. Kada a y:ee ngópu, Njedusalem dnye lêpî, maa p:uu ndonki ngê Yesu doo dnyinêdnyinê.

⁸ King ntee dnyimo cháâchââ, Yesu yinté mye châpu ngópu, woni knî y:oo yi nkuwo kpídî a ngee tumo, Yesu u kada maa p:uu talê tumo, woni knî y:oo yi knî ngmê vy:êê ngópu, nkoo vyi u kadakada yidi ngópu, ndonki ghee yi mbêmê dpumo paa, Yesu ndonki pyipwo doo ya. *

* 21:5: Zech 9:9 * 21:8: 2 Kings 9:13; Psalm 118:25-26

⁹ Yoo u kada ngmêdoo kwo, yoo u kuwó mudoo kwo, Yesu yi kêle ghê doo paa, Njedusalem nipi dnye lêpî, u nkwo dnye kââkââ, kópu, Munmîkó Nmî Lémi, Dépidi ntee pini. Kópu, Chóó Lémi ngê a ngee nyine. Kópu, U pi ngê nyinê loo. Kópu, Chóó Lémi chaa kîgha koo.

¹⁰ Dini ghi n:ii ngê Njedusalem taa dniye, yélini y:i doo kwo yintómu ngwéti dniye, noko dnye póó, yipu, Pi knî y:oo ló king yi châpu ngmê?

¹¹ Yoo woni knî y:oo yepê, Yesu, pini n:ii ngê Chóó Lémi u komo a kapî ngê. Yepê, Nasalet pi, p:aani n:ii Nkálili Wee u kwo a tóó.

Yesu ngê Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo yoo u ngwo a pw:oo ngê

Mak 11:15-19; Luukî 19:45-48; Njon 2:13-22

¹² Yesu p:uu Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo mî kee dniye, apê, Pi knî y:oo tpile tp:oo mu pywupwi t:oo, kpêê yiyé u l:êê dîy:o. Apê, Kn:aa dyámê ndapî nmî ndapî ngê mu ngmêêpî t:oo. Apê, Yélini al:ii a dpodo nyédi, yoo mu dódó t:oo, yi ndapî mu chedêchedê t:oo. Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu ngê yi yéli a pw:oo ngê, kuwa pw:ii too, ndapî ngmêêpî tédê yi tépîl ye a pii too, ndapî tpîi yi kpópu, ímê tp:oo pywupwi tédê yi p:o a ngî too, yi ya tédê dnyi mye dý:ee too.

¹³ Chóó Lémi u kópu Yisaya ngê n:ii a d:êê ngê, yi kópu ye vyyu, yepê, Puku yedê ala kópu mu tóó,

A ngomo kwéli a kwo,
ngêpê tédê ngê choo ya,

yepê, ngmênê kpaa tédê ngê dmye pyódu ngmê.

¹⁴ Yélini yi yi dmi kwolo ngmê dé, yi ngwolo kopwe dé, Yesu ka y:i núw:o tumo, yintómu pyi too.

15 Ngmênê yi kópu u l:êê dîy:o dêêpî pyu yoo Yesu ka nod:e dniye, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo u kwo mye nod:e dniye. Noko yepê, Tp:ee dmââdîma y:oo Chóó Lémi u ngomo chedê lukwe dîy:o a chaa kîgha ngmê. Noko yepê, Lukwe dîy:o dpodombiy:e a kââ té, apu, Dépidi ntee pini chaa kîgha koo.

16 Wod:oo Yesu ka póó dniye, kwo, Kí kópu ka tpapê ngmê, nyi nyêmî? Kwo, Lukwe dîy:o a chaa kîgha ngi. Yesu ngê yepê, Nyââ, anî nyêmî. Yepê, Kópuni tp:ee dmââdîma y:oo a d:uud:uu ngmê, mumdoo yi kópu puku yedê dmyongê kp:aa ngópu? Yepê, Yi kópu alanté a tóó, Dépidi ngê Chóó Lémi ka kwo,

U yi nga a kwo,

Tp:ee dmââdîma y:oo dny:oo chaa kîgha ngi.

17 Wod:oo Yesu ngê a kuwo too, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii Petani lee dniye, Njedusalem u nkîgh:ê p:aani n:ii tp:oo a tóó. Yi mî dpî dniye.

Yesu ngê yi ngmê nt:ââ ngê, Yisîléli tpémi yi p:uu mgongo u ngwo ngmê kwólu

Mak 11:12-14,20-24

18 Womumo mw:aandiye Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, Njedusalem mê diyé dniye. Maa p:uu Yesu ngê dómu kele.

19 Maa nkîgh:ê kuwe kn:ââ ngmê módu, apê ngmênê, Kîgha p:uu ngma a kwo. Yesu yi yini km:ee yi loo, apê, K:omo tpile yââ yilî nkwo do mu kwo, ngmênê kîgha p:uu daangma a kwo. Wod:oo Yesu ngê p:uu ndiye pyu yoo yi ngópu mgongo ntee kópu ngmê d:uu ngê, yi yini ka kwo, Nté kîgha m:uu daamuwa ghê. Yi ngwo yi yini pwene.

20 Dini ghi n:ii ngê p:uu ndiye pyu knî y:oo yi kópu m:uu ngópu, ngwéti dniye. Noko yepê, Kî yini lukwe díy:o límílimî ngê da yââ? Yi mgongo dnyinté a w:ee ngópu.

21 Yesu ngê yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpa-pê. Yepê, A ka dpodombiy:e anmya a kélímî knomomê, nmyi nuw:o dmi ngmidi ngê adnyi ya knomomê, ye kópuni wanmyi vyi t:oo, wa pyaa dmi. Yepê, Mgongo ntee kópu n:ii wu yini ngê nmyi ngópu dí d:uu, u nt:u kópu ntênê wanmyi d:uu ngmê. Yepê, Myenté, kî mbwini ka wanmyi vyi ngmê, kwonye, A yumwe, nt:ee nyi ghé, yepê, yi kópu wa d:uu.*

22 Yepê, A ka ntênê anmya a kélímî knomomê, ye kópuni M:aa ka anmyinê dmy:ee ngmê, yi kópu nmyi l:êê díy:o ntênê wa a d:uu.*

Yesu pini n:ii u pi mbêmê doo dpodo

Mak 11:27-33; Luukî 20:1-8

23 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo kee dniye, Yesu ngê yoo y:i doo ndiye kîgha dé. Kada pini yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo yi k:ii, Yesu ka a lee dniye, kwo, Chóó Lémi u ngomo nmî chóó nmo y:enê. Kwo, Kópuni nye d:uud:uu too, n:uu ngê nga vyu, u ngwo nye d:uud:uu too? Kwo, N:uu u pi mbêmê ye kópu yilî nye d:uud:uu ngê?

24 Yesu ngê yepê, Kópu nmye mwiyé ngmên:aa poopoo. Yepê, Yi kópu nmyinê vyee ngmê, ye pini n:ii ngê a dy:ââ noo, u pi nmye u ngwo n:aa tpa-pê.

* 21:21: Luukî 17:6; 1 Kódin 13:2; Njon 14:12 * 21:22: Mát 7:7-11; 18:19; Njon 14:13-14

25 Yepê, N:uu u pi mbêmê Njon ngê pi mbwaa lêê u mênê dpîmo kmênêkmênê dé? Yepê, Chóó Lémi u pi mbêmê ó chóó u pi mbêmê? Noko yepê, Ló kópu u kwo ngmanmí vyí? Noko yepê, Ala kópu u kwo nmo tpapê, Chóó Lémi u pi mbêmê, noko yepê, ala kópu nmo a tpapê, Lukwe dîy:o Njon ka dpîp:e kêlîmî mbê dniye.

26 Noko yepê, Ala kópu u kwo nmo tpapê, Chóó u pi mbêmê, noko yepê, pi knî y:oo ló kópu nmo angmê d:uu ngmê, mu kópu u dîy:o yinê ye Njon Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê.

27 Yi kópu u l:êê dîy:o kede dniye, Yesu ka kwo, Nmî lama daa tóó. Myenté, Yesu ngê yepê, pini n:iu u pi mbêmê kópu yilî n:aa d:uud:uu ngê, nmye myedaanî vyí.

Pi mbwémi miyó yi mgongo danêmbum

28 Yesu ngê kada pini knî ye yepê, Danêmbum ngmê ngî ny:ee yó, p:uu dmyinê nuw:o. Yepê, Pi ngmê, tp:oo miyó doo ya. Yepê, Yi pini ngê tp:oo kaa ka kwo, A tp:ee, wain kpê u mênê chin:aa dpodo.

29 Yepê, Tp:oo ngê u mí ka kwo, U p:o, ngmênê daa n:ee.

30 Yepê, U kuwó dini ghi ngê yi pini tp:oo tpuu ka u nkwo adî lê, kópu mu ngmídi u kwo mye vyu. Yepê, Yi tpémi ngê kwo, Daanî nî, ngmênê u kuwó dini ghi ngê yi tpémi ngê u nuw:o mê ngmópu, dpodo tédê mé loo.

31 Yesu ye póó wo, yepê, Yi tpémi dê yi mí ka n:uu ngmê ng:aa mbê wo? Kada pini knî y:oo kwo, Tp:ee tpuu ni. Yesu ngê yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, Tákisi ngêêpî pyu

yoo, téli pyââ yoo, pi dono yilî mye yi k:ii, yi nuw:o dmi ka ngmêêpî t:oo, Chóó Lémi kóó k:oo ka wowo té. Yepê, Vyîlo yi yéli u kwo ye ng:aa té. Yepê, K:omo tpile nmyi komo knî y:oo Chóó Lémi nmye chââchââ ngópu, ngmênê u nuu u kópu dp:ee d:uud:uu tumo. Yepê, Doo u ntââ, kóó k:oo daangmanmyi ghê.

³² Yepê, Njon Baptist ngê maa mb:aa nmye mênê kêma ngê, ngmênê u kwo dpîp:e kêlîmî mbê dniye, u wépi nmyi pwaa ngópu. Yepê, Tákisi ngêêpî pyu yoo, téli pyââ yoo, yoo dono mye yi k:ii, vyîlo dé u kwo yi kêlîmî mbê dniye. Yepê, K:omo tpile Chóó Lémi u wépi mwiyé a pwaa ngópu, ngmênê kuwó yi nuw:o dmi mê ngmêê ngópu, u kwo ntênê ng:aa mbê dniye. Yepê, K:omo tpile yi kópu nmyi m:uu ngópu, ngmênê lukwe dîy:o nmyi nuw:o dmi dpîp:e ngmêê ngópu, Njon ka myedpîp:e kêlîmî mbê dniye.

Yesu Nju tpémi yi kada pini knî yi p:uu u ngwo doo mgongo

Mak 12:1-12; Luukî 20:9-19

³³ Yesu ngê kada pini knî ye yepê, Danêmbum m:uu ala, mye ny:ee yó. Yepê, Pi ngmê ngê wain kpê ngmê yó, mbwa ngê a yina ngê, wain kîgha u vyilêvyilê tédê ngmê l:âmo ngê. Yepê, Ghi my:oo l:âmo ngê, yi wain kpê y:enê pyu u ya tédê. Yepê, Wain kpê chóó ngê pi ngmê knî ye yepê, A wain kpê ka dmyinê vuywo, dini ghi n:ii ngê nt:u dé kaa knomomê, kîgha dmyina a ngêêpî dé, dmyinê vyilêvyilê dé, wain u ngwo dmyinê l:âmol:âmo, knî a ka ngmêdmyina a dyede, woni nmyi nêni. Yepê,

U kuwó dini ghi ngê yi pini ngê wain kpê a kuwo ngê, kn:aa p:aani loo, dye ghi daadî y:i doon:aa ya.

³⁴ Yepê, Wain kpê dini ghi n:ii ngê kyopwo wo, wain kpê chóó ngê pi knî ngmê dy:ââ ngê, yepê, A wain kpê u mênê dmyinê lêpî, u y:enê pyu knî y:oo a wain knî nmye ngmêdo kê y:e, a ka dpo núw:o yó.

³⁵ Yepê, Dini ghi n:ii ngê y:i mî taa dniye, wain kpê y:enê pyu knî y:oo mgîmî tumo, ngmê kpaka ngópu, ngmê taa ngê vya ngópu, ngmê chêêpî ngê vya ngópu.

³⁶ Yepê, Myombó wain kpê chóó ngê pi mê yilî ye dy:ââ ngê, ngmênê kópu mu ngmidî y:e myemîné d:uu ngópu.

³⁷ Yepê, U kuwó dini ghi ngê tp:oo ye u nkwo dy:ââ ngê, apê, A tp:ee amîné châpu ngmê, daawa a vya ngmê.

³⁸ Yepê, Ngmênê yi wain kpê y:enê pyu knî y:oo daa châpu ngópu. Noko yepê, Kî wain kpê chóó tp:oo. Noko yepê, Vya koo, yed:oo wain kpê nmo wa ghay.

³⁹ Yepê, Wod:oo mgîmî ngópu, vya ngópu, ntóó chii mênê mî kée ngópu. *

⁴⁰ Yesu ye póó wo, yepê, Dini ghi n:ii ngê yi wain kpê chóó wa a lê, yi tpóknî y:e ló kópu angmê d:uu?

⁴¹ Kada pini knî y:oo kwo, Wa a lê, pi dono yoo wa vya té, kn:aa yéli y:oo yi d:aa dmi u nkwo amênê kâadî ngmê. Kwo, Yi yéli y:oo mgî daadnyi pwapî, límîlímî ngê nt:u knî u kwo angmêdnyi dyede.

⁴² Wod:oo Yesu ngê yepê, Kópuni puku yedê a tóó, a w:ee yó. Yepê, Yi kópu ala, yepê,

Yi páâni ngomo wuwó pyu knî y:oo kée ngópu,

* **21:39:** Hipîlu 13:12

yi yini pââ pw:eni ngê vyîlo mêyi pyodo.
 Nmî Lémi ngê yi kópu yinté d:uu ngê,
 nyepênyepê u kópu yi d:uu ngê. *

⁴³ Yesu ngê yepê, Pw:eni ndêndê nmyi kée ngópu,
 Chóó Lémi ngê u nkwo wa kée nmyo, u wain kpê
 mēdaanmyi y:enê, kn:aa yéli y:oo nmyi d:aa dmi wa
 a kââdî ngmê. Yepê, Chóó Lémi u kópu dyuu yi yéli
 yi mênê nt:u mb:aamb:aa ngê wa kaalî.

⁴⁴ Yepê, Nê chêêpî kpiyé ntee tpile. Yepê, N:i:i yi
 chêêpî kpiyé p:uu wa a lvêêdî, mbodo wa pwââ.
 Yepê, N:i:i mbêmê yi chêêpî kpiyé wa a ghay, koo
 dyuu ngê wa pyódu.

⁴⁵ Pádisi yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo
 yi k:i:i, yi ngwo a w:ee ngópu, apê, Kî nmî p:uu a
 mgongó.

⁴⁶ U yi y:e doo kwo, Yesu nmî mgîmî, ngmênê kêê
 u ngwo dêpê t:ee ngópu, mu kópu u dîy:o pi knî ye
 nkîngê mbê dniye, yinê ye Chóó Lémi u komo kapî
 pyu ngmê.

22

Yéyéyé kmaapî ndîi u mgongo danêmbum

Luukî 14:15-24

¹ Yesu pi knî ye modoo mgongo.

² Yepê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo alanté. Yepê,
 King ngmê, tp:oo daa kêmakêma doo yéyéyé, u l:êê
 dîy:o kmaapî ndîi ngma a puwâ. Yepê, Yi kmaapî
 u wo mwiyé a ngmîdi ngê, u lémi ch:ama mîné
 dóó kwólu, yepê, A tp:ee u kmaapî têê dp:uu taa
 dmyeno.

* **21:42:** Dpodo 4:11; Lóma 9:33; 1 Pita 2:6-8

³ Yesu ngê yepê, Yi wéni dini ghi n:i:i ngê dyimê wo, u dpodo pyu knî ngmê dy:ââ ngê, yepê, Yoo a pwiyé we, ngmênê u yi y:e dêpwo kwo.

⁴ Yepê, Wod:oo dpodo pyu knî m:uu dy:ââ ngê, yepê, Yélini nê dóó kwólu, ye dp:uu vyi yó, yipi, Ala ngwo kmaapî. Yipi, Nê ngê ala kmaapî u l:êê dîy:o tpile tp:oo n:i:i kaa too, wunê kêdê vya t:oo, tpile yilí yintómu u ntââ mbêmê ka pyede. Yipi, A pwiyé dmyeno.

⁵ Yesu ngê yepê, Ngmênê yi yéli ye daa ng:aa mbê dniye, yinê ye tédê kópu, yi chóó yi dpodo tédê dpodo tédê lee dniye. Yepê, Woni yâpwo tédê lee dniye, woni tpile pywupwi tédê lee dniye.

⁶ Yepê, Yoo ngmê ngê king u dpodo pyu yoo mgîmî tumo, dnye nkwitinkwiti dé, u nkwo vya tumo.

⁷ Yepê, King yi yéli ye d:ud:umbiy:e nod:e wo, wod:oo u lede knî ngmê dy:ââ ngê, yi ntââ dmi mîné vy:ee ngópu, yi yéli u nkwo vya tumo, yi p:aa myemîné vyuwó ngópu.

⁸ Yepê, U kuwó dini ghi ngê u dpodo pyu yoo a danê ngê, yepê, Kmaapî u tpile yilí u ntââ mbêmê ka pyede, ngmênê yélini nê dóó kwólu, yoo dono, doo u ntââ ala ntini daawa ma ngmê.

⁹ Yepê, P:aani p:aani dmyinê lêpî, pi yimi nmyinê pyw:émî ngmê, dpo núw:o tóó.

¹⁰ Yesu ngê yepê, Wod:oo yi dpodo pyu yoo p:aani p:aani lee dniye, pi yilí mîné pyw:ee ngópu, dono mb:aamb:aa myedê núw:o tumo. Yepê, Ngomoni k:oo dnye kmaapî, yi ngomo pi ngê a nt:ee ngê.

¹¹ Yesu ngê yééyée kmaapî u mgongo ye m:uu kwólu, yepê, King kmaapî tédê yi yaa wo, yoo yi k:i:i

dnye yakmaapî, ngmênê pi yi vy:o ngmê módu, yi pini ngê u yééyéé kpîdí u mbwo daangmê t:ângo.

¹² Yepê, Yi king u kwo póó wo, kwo, Kî pini. Kwo, Al:ii lónté cha kee, yééyéé u kpîdí mwo daa t:a. Yepê, Yi pini ngê kópu u kwo daangmê vyyu.

¹³ Yepê, King ngê u dpodo pyu knî ye yepê, Mgîmî yó, kóó yu kudu tóó, kuwa d:ii yó. Yepê, Mgîdí vy:o choon:aa mbê, kpéngi ti dmi kelekele mudny:oon:aa paa.

¹⁴ Yesu ngê yepê, Pi yintómu knî ye n:aa tpapê ngê, yenîmo, A pwiyé dmyeno, ngmênê Chóó Lémi ngê yilí daawa a ngmidi.

Tákisi pywupwi u danêmbum

Mak 12:13-17; Luukî 20:20-26

¹⁵ U kuwó dini ghi ngê Pádisi yoo kuwa pwii dniye, kn:aa p:aani pee mê lee dniye, Yesu u dódó u l:êê díy:o nipi y:i dnyen:aa danêmbum.

¹⁶ Yi lama doo ya, Lóma tpémi ye tákisi pywupwi Nju tpémi ye daa yi nuu u kópu ngê a tóó, wod:oo yi p:uu ndiye pyu knî ngmê ngmidi ngópu, king Helodi u kwo téni pee yéli yi k:ii Yesu ka dy:ââ tumo, kwo, Mââwe, kwo, nmî lama ka tóó, Ndêndê ngê nye danêmbum. Kwo, Pi knî ye d:ee nkingê yédi, ngmênê Chóó Lémi u kópu dyuu pi knî ye ndêndê ngê nye tpapê ngê.

¹⁷ Kwo, Nmo vyi ngi, kwo, nmî dêêpî kópu dyuu lónté a kwo, kwo, u ntââ Lóma tpémi yi king ndîi ka tákisi wanmî pywupwi, ó daanmî pywupwi?

¹⁸ Yesu ngê yi kópu a w:ee ngê, apê, Ngee k:omodanê té. Yepê, Nmyo k:omodanê pyu yoo, lukwe díy:o nmye dódó nê.

19 Yepê, Tákisi ndapî a ngópu ngmê tpyé yó, ngmênî m:uu. U kwo yi núw:o ngópu,

20 ye póó wo, yepê, Ala ndapî p:uu n:uu u kââ ye tóó, n:uu u pi myeye tóó?

21 Kwo, Lóma tpémi yi king ndî u kââ u pi ye tóó mo. Wod:oo Yesu ngê yepê, Tpileni Lóma tpémi yi king ndî ngmênêni, u kwo mêmmyinê yémî. Yepê, Tpileni Chóó Lémi ngmênêni, Chóó Lémi ka mêmmyinê yémî. *

22 Yi kópu yi ny:ee ngópu, yi nuw:onuwo u kópu ngê pyodo, wod:oo Yesu a kuwo ngópu.

Pyidepyide u danêmbum

Mak 12:18-27; Luukí 20:27-40

23 Yi wéni ngê yoo ngmê Yesu ka loo, yi yéli Sadyusi yoo. Yi nuw:o dmi alanté doo ya, apê, Pi dpî pw:onu, mêt:uuwodê pyidu. U yi y:e doo kwo, Yesu u pi nmî dyênê, u l:êê díy:o Yesu alanté dnye dódó.

24 Yesu ka kwo, Mósisi ngê ala dêêpî kópu a d:êê ngê, apê, Pi angmê pw:onu, u kuknwe adî ya knomomê, yi tp:ee daadî ya knomomê, ye yi pini u mbwó ngê yi kuknwe moo ndê ngê, u mbwó u l:êê díy:o tp:ee angmê tpyé ngmê.

25 Kwo, Pi mbwémi pyudu nmî vy:o doo kwo, kaani yéé wo, tp:ee daa tpyó, u ngwo pwene.

26 Kwo, Kaapeeni ngê yi kuknwe mêt ndê ngê, yi pyópu ngê tp:ee myedépé ngêêdî, kaapeeni yinté u nkwo mye pwene. Kwo, Yi mbwémi kní yintómu yi pyópu mu ngmídi yinté dnye ny:ee, yintómu pw:oo dniye, tp:ee yi pyópu ngê dêpêngmê ngî ngópu.

* **22:21:** Lóma 13:7; 1 Pita 2:17

27 Kwo, U kuwó dini ghi ngê yi pyópu mye pwene.

28 Kwo, Lukwe dîy:o pyidepyide u pi nye tpaê. Kwo, Yoo wa a pii knomomê, ye yi pyópu ngê lukwe angmê pyódu, ló pini u kpâm ngê amî pyódu? Kwo, Doo u ntââ, mu kópu u dîy:o yi mbwémi pyudu knî yi pyópu mu ngmidi p:uu yéé dniye.

29 Yesu ngê yepê, Dmye kn:aadi ngmê, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi u kópu dyuu nmyi lama daa kwo, u wêdêwêdê nmyi lama myedaa tóó.

30 Yepê, Enjel yoo ntee d:uudpî yéé dmi, dini ghi n:ii ngê yoo wa a pii dmi, yinté adnyi ya, pyââ mââ numo p:uu mēdaawa yéé knî.

31 Yepê, Yoo yi pyidepyide p:uu nmye n:aa danê. Yepê, Yi kópu p:uu kópuni Mósisi ngê wunê a d:êê ngê, lukwe, dmyongê kp:aa ngópu? Yepê, Yi puku pee yedê alanté a tóó, Chóó Lémi ngê Mósisi ka kwo,

32 Nê, ng:ââ Epîlaham u yâpwo, myenté tp:oo Yisak u yâpwo, myenté Yisak tp:oo Njakóp u yâpwo. Yepê, Chóó Lémi yi tpóknî yi yâpwo, yi kópu u l:êê dîy:o, k:omo tpile a pw:oo dniye, ngmênê yi ghê a pyede. Yepê, Chóó Lémi daa ntóó knî yi yâpwo, ngmênê n:ii dé yi ghê a pyede, vyîlo yi yéli yi yâpwo.

33 Pi knî y:oo yi kópu yi ny:ee ngópu, yi nyepênyepê u kópu ngê ye pyodo.

Dêêpî kópu n:ii kada a tóó

Mak 12:28-34; Luukí 10:25-28

34 Dini ghi n:ii ngê Pádisi knî y:oo ny:ee ngópu, apê, Yesu ngê Sadyusi yoo kêdê châpwo té, wod:oo u kwo lee dniye.

³⁵ Yi vy:o pini ngmê ngê u yi doo kwo, Danêmbum têdê Yesu nî dóó. Yi pini ngê dêêpî kópu dyuu pi knî ye dpîmo tpiyé dé.

³⁶ Yesu ka póó wo, kwo, Mââwe. Kwo, Dêêpî kópu dyuu yi vy:o, lóni kada ngma a tóó?

³⁷⁻³⁸ Yesu ngê kwo, Ala dêêpî kópu kada a tóó, Chóó Lémi u nuu ghi nmyi nódo mb:aamb:aa ngê choo ya. Kwo, Chóó Lémi nmyi gha vy:o choo ya, dye ghi yintómu p:uu dmyinê nuw:o, u nuu u kópu yidmyinê d:uud:uu dé. *

³⁹ Kwo, Yi dêêpî kópu u kuwó alani a tóó, kwo, N̄yóó n̄uu ghi n̄ódo ntee a tóó, yoo yi nuu ghi dmi n̄ódo yinté myechoo ya. *

⁴⁰ Kwo, Yi kópu dê yi mbêmê, dêêpî kópu yilî yintómu a pyede. Kwo, Kópuni Mósisi ngê a d:êê too, kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo myedé d:êê tumo, yintómu yi kn:ââ yi kópu dê yi mbêmê a kwo.

Pini n:i Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, n:uu ntee pini ngê adî ya?

Mak 12:35-37; Luukî 20:41-44

⁴¹ Yesu Pádisi knî ye póó wo,

⁴² yepê, Pini n:i Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, nmyinê nmye n:uu u tii nêdê pini? Kwo, Dépidi u tii nêdê pini ngmê.

⁴³ Yesu ngê yepê, Lukwe dîy:o Dépidi ngê chóó u pi a ghîpî ngê, yi pini u pi kmungo? Yepê, Yi kópu p:uu dmyinê nuw:o. Yepê, Yi pini kada a tóó, Dépidi u kuwó a tóó, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi u Ghê Dmi

* **22:37-38:** Deut 6:5 * **22:39:** Lev 19:18; Lóma 13:9-10; Nkal 5:14

ngê Dépidi yinê a ngópu, ala kópu u ngwo a d:êê ngê, apê,

⁴⁴ Chóó Lémi ngê a kada pini ka kwo,

Mi ndîi ngê n:aa pyépi, a wéni pee dpî yey,
pi yintómu chi y:enê dé.

Yélini m:uu a l:êê té, díyo anî vya té,
nyi yodo u maknopwo wanî yé té.

⁴⁵ Yesu ngê yepê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, Dépidi ngê apê, Yi pini a kada pini. Yepê, Yi kópu u l:êê díy:o, yi pini daa Dépidi ntee pini, ngmênê pi knî yi pwo pini ntee pini.

⁴⁶ Yesu u kópu dyuu pi ngmê ngê daa vyâ. U kuwó dini ghi ngê Yesu ka kópu daamu poo ngópu.

23

Yesu pi knî ye dêêpî pyu yoo yi p:uu u ngwo doo danê

Mak 12:38-40; Luukí 11:37-54; 20:45-46

¹ Yesu p:uu ndiye pyu knî ye doo danêmbum, pi knî ye myedoo danêmbum,

² yepê, Chóó Lémi ngê dêêpî pyu yoo, Pádisi yoo nmyi kada kaa too, Mósisi u dêêpî kópu dyuu nmye y:oo a tpiyé tumo.

³ Yepê, Yi dnye dmi dmyinê nyêmî dé, kópuni nmye dny:oo tpaêpê dé, dmyinê d:uud:uu dé. Yepê, Ngmênê kópuni a d:uud:uu tumo, yi kópu yi kêlê nangmê ngee, mu kópu u díy:o kópuni nmye a tpaêpê tumo, yi chóó daa d:uud:uu tumo.

⁴ Yepê, Mósisi ngê yoo u ntââ dêêpî kópu dyuu yi d:êê ngê, ngmênê dêêpî pyu knî y:oo yi chóó yilí ngê pyódu tumo, pi knî ye dpodo ndîi ngê u nkwo pyodo, ngmênê yi dpodo tédê yoo daa ngêêpî tumo.

⁵ Yepê, Kópu yilí yintómu n:ii a d:uud:uu tumo, yi chaa kîgha u l:êê dîy:o a d:uud:uu tumo, dpo, Pi knî y:oo dny:oo chaa kîgha nmo. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o dêêpî kópu dyuu pweepwee pee yedê dpî d:êê t:oo, yi kêpa dpî t:ee t:oo. Yepê, Myenté, yedê ghi tp:oo n:ii yi kpîdî kwódo knî yi p:uu dpî t:ee t:oo, daadîî ngê dpî pyódu t:oo, dpo, Pi knî y:oo ala kópu nmî p:uu pîdny:oo tpapê, Dêêpî kópu dyuu mb:aamb:aa ngê a cháâchââ t:oo.

⁶ Yepê, Ngêpê ngomo k:oo yi chóó kada dp:uu yaa dmi, naa tédê yi chóó kada myoon:aa yaa dmi.

⁷ Yepê, U yi y:e a kwo yédi, Pi knî y:oo naa tédê mb:aamb:aa ngê dny:oo cháâchââ nmo, ala kópu nmî p:uu pîdny:oo tpapê, Nmî ndiye kîgha pyu ndîî dé.

⁸ Yesu ngê yepê, Pi knî y:oo nmyi p:uu kîngî vyi ngmê, Nmî ndiye kîgha pyu yoo, mu kópu u dîy:o nmyo numo tîdê mbwó yoo, nmyi ndiye kîgha pyu mu ngmidi.

⁹ Yepê, Dyámê mbêmê pi ngmê ka nangê vyi, M:aa, mu kópu u dîy:o nmyi Mî mu ngmidi, mbóó p:uu wunê tóó.

¹⁰ Yepê, Myenté, pi knî y:oo Kada Pini u pi nmyi pyimo kîngê t:ee ngmê, mu kópu u dîy:o nmyi kada pini mu ngmidi, pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, nmyi kada kââ.

¹¹ Yepê, Pini n:ii nmyi kada pini ngê adî ya, yi pini nmyi p:uu choo dpodo.

¹² Yepê, N:ii ngê u pi chóó a kmîmî ngê, Chóó Lémi ngê yi pini u pi tédê ngê wa a pyódu, n:ii ngê chóó u pi wunê ghîpîghîpî ngê, Chóó Lémi ngê yini u pi ndîî ngê wa pyódu.

Yesu ngê Pádisi yoo dêêpî pyu yoo yi pi dmi u ngwo dyênê ngê

Mak 12:40; Luukî 11:39-42,44,52; 20:47

¹³ Yesu ngê kada pini knî ye yepê, Pádisi yoo, dêêpî pyu yoo, dmyinê nkîngê. Yepê, Nmyi too pee mbêmê nmyo mb:aamb:aa dé, ngmênê nmyi gha dmi dono dé. Yepê, Nmyi chóó nmyi dêêpî kópu yilî nmyi d:êê ngópu, pi knî ye Chóó Lémi kóó k:oo wowo dpodo ndîî ngê u ngwo nmyi pyódu ngópu. Yepê, Nmyi chóó y:i dp:ee koko nyédi, lukwe díy:o yoo yi maa nmyi nkoko ngópu.

¹⁴ (-)

¹⁵ Yepê, Pádisi yoo, dêêpî pyu yoo, dmyinê nkîngê. Yepê, Nmyi too pee mbêmê nmyo mb:aamb:aa dé, ngmênê nmyi gha dmi dono dé. Yepê, Kn:aa dyámê kn:aa dyámê nmye lêpî nyédi, nyimo, Ndiye pyu knî m:uu nmîmo pyw:oo, nmî yoo vy:o paa ghê dniye. Yepê, Yi dpodo p:uu dpodombiy:e nmye dpodo nyédi. Yepê, Pini n:ii nmyi yoo vy:o dpî ghê, nmyi nt:anê dpî yââ. Yepê, Yi pini ngê nmyi dêêpî kópu dyuu mb:aamb:aa ngê a cháâcháâ ngê, ngmênê pi ka vuywo u lama daa ya yédi. Yepê, Yinté pini ngê nmyi maa p:uu dpo kp:anê nmyo, ngmênê yi máádi u dî ndiya.

¹⁶ Yepê, Dmyinê nkîngê. Yepê, U yi nmye a kwo, Pi knî ye maa nmo kêma, ngmênê nmyi ngwolo dmi kopwe dé. Yepê, Pi knî ye ala kópu nmye tpapê ngópu, yenmyimo, Pi ngmê, kópu ngmê u l:êê díy:o Chóó Lémi u ngomo u pi ngê wa kp:aa, ye yi kópu daa ndîî kópu, ngmênê yi ngomo k:oo nkól n:ii a tóó, yi pini yi nkól ngê wa kp:aa, ye kópuni u l:êê díy:o dpî kp:aa, ntênê dpî d:uu ngê.

17 Yepê, Nmyi mbodo dmi podo dé, nmyi ngwolo dmi kopwe dé. Yepê, Nkól daa yâpwo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi u ngomo k:oo kee wo, yâpwo ngê u ngwo pyodo.

18 Yepê, Myenté, ala kópu ye my:ee tpapê ngópu, yenmyimo, Pi ngmê, kópu ngmê u l:êê díy:o kpêê yiyé tédê u pi ngê wa kp:aa, ye yi kópu daa ndîi kópu. Yenmyimo, Yi pini ngê yi kópu daawa d:uu knomomê, ye u kópu daa tóó. Yenmyimo, Ngmênê tpile tp:oo n:ii kpêê ngê dpî yé ngmê, yi pini yi tpile tp:oo u pi ngê wa kp:aa, ye ndîi kópu yu d:uu, kópuni u l:êê díy:o dpî kp:aa, ntênê dpî d:uu ngê.

19 Yepê, Nmyi ngwolo dmi kopwe dé. Yepê, Tpile tp:oo daa yâpwo. Yepê, Kpêê yiyé tédê yi yâpwo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê tpile tp:oo kpêê ngê dpî yé ngmê, yâpwo ngê u ngwo dpî pyódu.

20 Yepê, Yi kópu u l:êê díy:o n:ii kpêê yiyé tédê u pi ngê dpî kp:aa, tpile tp:oo n:ii kpêê ngê dpî yé ngmê, u ngwo myoo kp:aa.

21 Yepê, N:ii Chóó Lémi u ngomo ngê dpî kp:aa, ye Chóó Lémi ngê dpî kp:aa, mu kópu u díy:o Chóó Lémi y:i a tóó.

22 Yepê, N:ii mbóó u pi ngê dpî kp:aa, Chóó Lémi ngê dpî kp:aa, mu kópu u díy:o Chóó Lémi y:i wunê tóó, y:i wunê y:enê nmo.

23 Yepê, Pádisi yoo, dêêpî pyu yoo, dmyinê nkîngê. Yepê, Nmyi too pee mbêmê nmyo mb:aamb:aa dé, ngmênê nmyi gha dmi dono dé. Yepê, Lukwe díy:o pi knî ye dp:ee vyuwo nyédi, ngópuch:anê knî ye myedp:ee vyuwo nyédi, lukwe díy:o yoo nmye dódó tumo. Yepê, Dmyinê nkîngê. Yepê, Tédê kópu ndîi kópu ngê nmyi pyódu tumo,

ndîi kópu tédê kópu ngê nmyi pyódu tumo. Yepê, Mósisi ngê nmî kn:ââ knî ye ala kópu a vyu, yepê, Ntini n:iî pi ngê yâpwo tédê dpo núw:o, dyuu y:a dpo pyidu ngê, yononi dyuu Chóó Lémi u dpodo pyu knî ye dpî y:ee ngê. Yepê, Yi kópu dnyinté dp:ee cháâcháâ ngmê. Yepê, K:omo tpile nkêpe w:uu y:a, ó kpono w:uu y:a nmyinê pyw:êmî ngópu, ngmênê myenmyinê kpââ ngópu, Chóó Lémi u dpodo pyu knî ye yononi ntênê nmye yémî ngópu. Yepê, Yi kópu ndîi kópu ngê nmyi pyódu ngópu. Yepê, Kópuni Chóó Lémi ka ndîi kópu, lukwe dîy:o tédê kópu ngê nmyi pyódu ngópu. Yepê, Tédê kópu dmyinê d:uud:uu dé, kópuni Chóó Lémi ka ndîi kópu dé, myedmyinê d:uud:uu dé.

²⁴ Yepê, Nmyi ngwolo kopwe dé, yoo dnyinté ghîghê anmyi néne t:oo. Yepê, Kpitimw:ee ngê dpî kiye nmyo, ye límîlímî ngê nmye vyee tumo, lukwe dîy:o kulu yilî nmyi p:uu a kiye nyédi, dp:ee vyee tumo. Yepê, Tédê kópu ntênê nmye cháâcháâ tumo, lukwe dîy:o ndîi kópu dnyinté nmye cháâcháâ tumo.

²⁵ Yepê, Pádisi yoo, dêêpî pyu yoo, dmyinê nkîngê. Yepê, Nmyi too pee mbêmê nmyo mb:aamb:aa dé, ngmênê nmyi gha dmi dono dé. Yepê, Nmyi d:ââ pîléti yi kpadama yinmye ghêêghêê tumo, lukwe dîy:o yi kó dp:ee ghêêghêê t:oo. Yepê, Nmyi too pee yinmye ghêêghêê tumo, ngmênê nmyi gha dmi tupwótupwó dé. Yepê, Nmyo ndapî u mb:aami yoo, nmyi gha dmi dono dé.

²⁶ Yepê, Pádisi yoo, lukwe dîy:o my:oo nmye pyede. Yepê, Nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyódu tóó, kópu mb:aa yilî u ngwo anmyi d:uu t:oo.

27 Yepê, Pádisi yoo, dêêpî pyu yoo, dmyinë nkîngê. Yepê, Nmyi too pee mbêmê nmyo mb:aamb:aa dé, ngmênê nmyi gha dmi dono dé. Yepê, Poki n:ii u mênê pi ntóó dpî yé ngmê, nmyo yinté tpile dé. Yepê, Kuwa mb:aamb:aa, k:oo dono. Yepê, Nmyi gha dmi nkîpwi dé.

28 Yepê, Nmyi too pee mbêmê pi knî ye yinë ye nmyo mb:aamb:aa dé, ngmênê nmyi gha dmi dono dé, yoo nmye dódó tumo.

Yesu ngê Pádisi yoo dêêpî pyu yoo yi kpadakpada p:uu yi ng:aa dmi u ngwo t:ângo

Luukî 11:47-51

29 Yepê, Pádisi yoo, dêêpî pyu yoo, dmyinë nkîngê. Yepê, Nmyi too pee mbêmê nmyo mb:aamb:aa dé, ngmênê nmyi gha dmi dono dé. Yepê, Nmyi kn:ââ knî y:oo Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo wunê kwéli a kmênê tumo, ngomo mb:aa yi pwo nmyi wuwó tumo, yi mti ngê a pyede. Yepê, Chóó Lémi u nuu u pi yoo yi kpî dmi mb:aamb:aa ngê my:ee kpîlêkpîlê tumo.

30 Yepê, Ala kópu nmye tpapê ngópu, nmyimo, Nmî kn:ââ yoo yi dye ghi ngê wonmee a ya, ye yi vy:o daap:oo ghê dniye, Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo nmî k:ii daap:oo vya too.

31 Yepê, Yi kópu mbêmê nmyi chóó nmyi komo knî y:oo ala kópu nmye tpapê ngópu, nmyimo, Yélini y:oo Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo a vya tumo, nmo yi tp:ee yoo. Nmyimo, Nmî kn:ââ knî y:oo kópuni kn:ââ a chaa ngópu, nmo chedêchedê. *

32 Yepê, Nmyi kn:ââ yoo máádini p:uu a ghê dniye, yi máádi p:uu my:ee wee. Yepê, Lukwe dîy:o

* 23:31: Dpodo 7:52

u yi nmye a kwo, nmyimo, Yi máádi p:uu nmî t:ee kalê té. Yepê, Lukwe dîy:o a vye u yi nmye a kwo.

³³ Yepê, K:omodanê pyu yoo, nkwépi ntee yéli. Yepê, Chóó Lémi ngê ntââ nmye amînê vy:u, daamî kede, ndiya amî kée nmyo. *

³⁴ Yepê, Pi mb:aa knî a chóó nmye u nkwo angmanê dy:ââ, woni knî y:oo a komo adnyin:aa kapî, woni yoo nuw:o ndîi mbêmê nmye adnyin:aa danê, woni yoo a p:uu nmye adnyin:aa dêêpî. Yepê, Ngmênê yi wépi dmi wanmyi pwaa ngmê, wanmyi mgîmî t:oo, woni yoo taa ngê wanmyi vya t:oo, woni yoo kîdosi nédê wanmyi t:ee t:oo. Yepê, Woni yoo ngêpê ngomo y:enê pyu knî y:oo wa kóté kalê t:oo, wa kpaka t:oo, woni yoo p:aani p:aani wa ngm:ii kalê t:oo. *

³⁵ Yepê, Dye ghi yintómu nmyi kn:ââ knî y:oo pi mb:aa yoo yidnya a vye dé, kn:ââ Kéen ngê Epel mwo a vyâ, nkoo nmo, a vye u yi nmye mye kwo. Yepê, Kêlí ghê, king Njehu u dye ghi ngê, dini ghi n:ii ngê Mbadakaiya tp:oo Sekîdaiya Chóó Lémi u ngomo chedê vya ngópu, Chóó Lémi ngê dnyinté a kpada too, Sidiya tpémi dy:ââ too, Njedusalem tpémi yi ndapî mî t:âmo tumo, yi tpile yilí mye t:âmo tumo, ngmênê yi p:aa dêpê pw:oo ngópu. *

³⁶ Yepê, Ala ngwo Chóó Lémi ngê u komo kapî pyu ndêndê nmye da dy:ââ, dmy:oo mya ngópu. Yepê, Wanmyi vya knomomê, Chóó Lémi ngê dnyinté u nkwo daawa kpada nmyo, nmyi p:aa d:ud:umbiy:e wa a pw:ono. Yepê, Nmyi kn:ââ yoo yi yikî dmi nmyi pwo wa ghay.

* **23:33:** Mát 3:7 * **23:34:** 1 Tes 2:15 * **23:35:** Gen 4:8; Hipîlu 11:4

Yesu ngê Njedusalem tpémi yi ng:aa dmi u ngwo t:ângo

Luukî 13:34-35

³⁷ Yesu ngê Njedusalem tpémi ye yepê, Ee Njedusalem tpémi, nmye vwuwo pyu lukwe díy:o dmy-ongê mya ngópu. Yepê, N:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo nmye dnyimo a kapî, nmyimo a kpadakpada dé, woni yoo chêêpî ngê nmyi vya tumo. Yepê, Kêmkê m ngê tp:oo w:uu núupee dê yi maknopwo ntee dpî w:êê té, daa ng:êêntómu nê, Yinté nî w:êê nmyo, ngmênê a wépi nmyi pwaa ngópu.

³⁸ Yepê, Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê nmyi p:aa d:ud:umbiy:e wa a kuwo, amyinê kuwo, mēdaamunmyi m:uu nê,

³⁹ u dí wéni n:ii ngê ala kópu anmyi vyi ngmê, anye, Pini n:ii Chóó Lémi u pi mbêmê a m:ii, Chóó Lémi ngê ntênê choo a ngêêpî.

24

Yesu Chóó Lémi u ngomo pw:oopw:oo p:uu u ngwo ye doo danê

Mak 13:1-2; Luukî 21:5-6

¹ Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê Chóó Lémi u ngomo doo a kuwokuwo, p:uu ndiye pyu knî y:oo ngomo u kwo dnya a kêmakêma dé.

² Yepê, Ala ngwo mb:aamb:aa ngê yimi ngî m:uu tóó, mu dini ghi ngê chedê ngê wa pyaa dmi. Yepê, Chêêpî pywápê ngmê n:ii ngê kî ngomo a wuwó tumo, mu dini ghi ngê numo u pwo u pwo daangmadî ya. Yepê, Kn:aa lede knî y:oo kî ngomo pê d:ud:umbiy:e wa pwaa t:oo. *

* 24:2: Luukî 19:43-44

*Kópu dono yilí yi danêmbum
Mak 13:3-13; Luukî 21:7-19*

³ Yesu, p:uu ndiye pyu yoo yi k:i, Njedusalem a kuwo ngópu, mbwaa tp:oo ngmê ngmêê ngópu, mbwini n:i u pi Olipi, yi mbwini mbêmê mî kee dniye, y:i dnyen:aa ya. Yi ngwo p:uu ndiye pyu knî ngmê Yesu ka yi mo lee dniye, kwo, Chóó Lémi u ngomo ngî mwini. Kwo, Ló dini ghi ngê wa a pw:oo ngmê? Kwo, Ló kópu ngmanmî ny:oo, nmî lama u ngwo wa yââ, nê, Nyi daa kêmakêma wunê diyédiyé, dyámê pê machedê ngê a pyodopyodo?

⁴ Yesu ngê yepê, Nmye mb:aamb:aa ngê dmyina a vyyuwo, pi ngmê ngê kîngî dóo nmyo.

⁵ Yepê, Pi yilí wa a lê, u yi y:e adí kwo, Nê u d:aa nmo kââdí, nmyewo, Pini n:i Chóó Lémi ngê a ngmîdi ngê, ala nê vyílo. Yepê, Pi yilí yinté wa dóo t:oo.

⁶ Yepê, L:êê pââ ndîi u pi ngmanmyi ny:ee ngmê, nmyi nkîgh:ê amyidnyi l:êê, ngmênê nkîngê ngê kêê nangê t:oo. Yepê, Yi kópu daawa têda dmi, ngmênê nangê vyi, Ala d:o kuwókuwó dini ghi.

⁷ Yepê, Kn:aa dyámê tpémi kn:aa dyámê tpémi yi p:uu adnyi l:êê, yepê, daa ng:êêntómu m:uu wa ghîdí, yoo adnyi dómudómu, amyidnyi pwopwo, yepê, dyámê pee knî ngmê wadí ghêdê, pi yilí wa pw:oo dmi.

⁸ Yepê, K:omo tpile yinté kópu yilí yi pi dmi wanmyi ny:ee ngmê, ngmênê nangê vyi, Ala d:o dyámê pê dpî chedê. Yepê, Yi kópu yilí têdê dé, ngmênê dono kópu ndîi dé díyo kuwó wa pyaa dmi.

⁹ Yepê, Yi dini ghi ngê pi dono knî y:oo u yi y:e adí kwo, Nê u yoo nmî chedê, yepê, u l:êê díy:o nmyi p:uu adnyi d:uu. Yepê, Adnyin:aa mgîmîmgîmî

nmyo, nmyi vy:o woni yoo adnyin:aa kpadakpada dé, woni yoo wa vya t:oo. Yepê, A lêê dîy:o pi yintómu knî ye wanmy:uu diya dmi.

¹⁰ Yepê, Yi ngwo pi yilî knî y:oo wa kée nê, yoo dono knî ye a yoo wa kêma t:oo, ye anmyi diya dmi.

¹¹ Yepê, Yi ngwo pi daa ngmidi knî y:oo Chóó Lémi u komo k:omodanê mbêmê adnyin:aa kapî, pi yilî u ngwo wa dóó t:oo.

¹² Yepê, Yi ngwo yoo yi dono ndîi ngê wa pyódu, yi nuu ghi dmi numo nódo dnyinté adîn:aa ya.

¹³ Yepê, Ngmênê n:ii knî y:oo yi kópu dono adnya a vyîmî dé, myedaawa mb:ii nê, mu dini ghi ngê M:aa kóó k:oo wan:uu kaa té.

¹⁴ Yepê, Dyámê pee yintómu knî yi mbêmê Chóó Lémi kóó k:oo wowo u pi pi knî y:oo mwiyé wa ny:ee ngmê, u kuwó dini ghi ngê dyámê pé machedê ngê u ngwo wa pyódu.

Lóma lede knî y:oo Njedusalem ghêlî dêpê pw:oo ngópu, yi kópu p:uu Yesu u ngwo ye doo danêmbum

Mak 13:14-23; Luukî 21:20-24

¹⁵ Yesu ngê yepê, Njuda Wee u kwo yélini adnyi ya, tpile dyede u tpile dono yâpwo ghê angmê m:uu ngmê. Yepê, Yi tpile p:uu Dániyé ngê Chóó Lémi u komo wunê a kââ. (Pini n:ii ngê ala puku choo a kpââ, yi kópu mb:aamb:aa ngê choo a wopwe.) *

¹⁶ Yepê, Yi tpile dono dini ghi n:ii ngê wa t:aa, Njuda Wee u kwo yélini adnyi ya, dpî mbêpê dniye, mbu knî yi vwuwo dp:uu mbwolo dniye.

¹⁷ Yepê, Pini n:ii u ngomo maknopwo adî ya, límîlímî ngê dpî mbêpê we, u ngomo k:oo mêtíngî kee, u tpile kí dangmên:aa ngî.

* **24:15:** Dan 9:27; 11:31; 12:11

18 Yepê, Pini n:ii yâpwo têdê adîn:aa dpodo, u p:o mêtîngî diyé, u tpile kîngmê nya, lîmîlîmî ngê dpî mbêpê we, mbu mbêmê dp:uu mbwolo we.

19 Yepê, Dini ghi n:ii ngê yi kópu wa pyódu, mb-wili knî y:oo dpodo ndîi wa a pyw:ee ngmê, p:aa knî y:oo dpodo ndîi amyedê pyw:ee ngmê.

20 Yepê, Chóó Lémi ka dny:oo ngêpê, Tpii yópu yi dye ghi ngê daapîdny:oo mbêpê, líme wo ngê yi kópu daapaa pyaa we. Yepê, Kí p:aani u mbwa keñe kuwo ngmê ngê adî ya, ye angênté wa mbêpê dmi.

21 Yepê, Yi dini ghi ngê Nju tpémi y:oo dono ndîi wa a pyw:ee ngmê. Yepê, Dono kópuni pi knî y:oo wunê a pyw:ee tumo, yini têdê dé, kn:ââ Chóó Lémi ngê dyámê pê mwo a l:âmo ngê, u dí ala ngwo. Yepê, Yi dono ndîi u kuwó dini ghi ngê, yintoo dono daamuwa a pyw:ee ngmê.

22 Yepê, Chóó Lémi ngê yinê a vyu, apê, Yélini nê ngmidi ngê yi l:êê díy:o, yi yéli yi pw:oopw:oo u dye ghi dêêkwédi ngê wanî pyódu. Yepê, Wodaa vyu, ye pi yintómu pî pw:oo dniye.

23 Yepê, Yi dini ghi ngê, pini n:ii ngê nmye wa vyi, nmyewo, Chóó Lémi ngê n:ii a ngmidi ngê vyîlo ka kwo, yepê, yi pini ka kîdmyongê kêlîmî mbê dmi.

24 Yepê, Pi yilî knî y:oo kêêmî wa kaa t:oo, pi knî ye wadnyi k:omodanê, yewo, Chóó Lémi ngê a ngmidi noo. Yepê, Pi knî y:oo yoo wamye dóo ngmê, Chóó Lémi u komo k:omodanê ngê wa kaa ngmê. Yepê, Yi pini knî y:oo mbwudu yilî wa chaa ngmê, mu kópu u díy:o u yi y:e adî kwo, Chóó Lémi ngê yélini a ngmidi ngê, nmî dóo té. *

* 24:24: 2 Tes 2:9; Tpyuu 13:13-14

25 Yepê, Yi k:omodanê pyu knî y:oo kîngî dóo nmyo. Yepê, Kópuni wa pyaa dmi, yi kópu knî yi p:uu nmyi ng:aa dmi yidí t:oo.

26 Yepê, Pi knî y:oo nmye wa vyi ngmê, Nê chii mênê kîyedê tóó, ye y:i nangmê nî. Yepê, Nmye wa vyi ngmê, Ngomo k:oo kêê mbwolî, ye ng:aa ngê kêê nangê t:oo.

27 Yepê, Daa p:aa ngmidi tpémi y:oo Chóó Lémi u Pi Ndêndê wa m:uu ngmê, ngmênê pi yintómu knî y:oo wa m:uu ngmê. Yepê, Lîmî ntee dpî pywálî, pi yintómu knî y:oo ntee dpî m:uu ngmê, Chóó Lémi u Pi Ndêndê yinté amye m:uu ngmê.

28 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê, Chaapyu w:uu nt:ee ngmanmyi m:uu ngmê, anmyinê w:ee ngmê, anye, Mgomo k:ii a kwo. Yepê, Doo u ntâa yi kópu daanmyi kn:aadi ngmê.

*Chóó Lémi u Pi Ndêndê dini ghi n:ii ngê wa a diyê
Mak 13:24-27; Luukî 21:25-28*

29 Yesu ngê yepê, Yi dye ghi dono u kuwó dini ghi ngê, d:âa kâadî wa a mgêdê knî, mêdaadpî pil:apil:a, pudu yilî yintómu wa a ghay dmi, Chóó Lémi ngê mbóó p:uu tpile dé yi dîné dmi wa ghêê té. *

30 Yepê, U kuwó dini ghi ngê dyámê mbêmê pi dyêêdí yintómu knî y:oo ayi m:uu nê, tpéé kópu amî vyi ngmê, adnyi nkîngê, amyednyi mbê. Yi ngwo wa m:uu nê, wamye mya nê, awo, Chóó Lémi u Pi Ndêndê kîyedê pwiyé knî, u pi ndîî ngê dê pyódu, u wêdêwêdê ndîî ngê myaa pyódu, nkalî too pee dmi mbêmê ka kwo. *

* 24:29: 2 Pita 3:10; Tpyuu 6:12-13 * 24:30: Tpyuu 1:7

³¹ Yepê, Pi knî y:oo nkéli dpuwo u dnye ndîi angmê ny:ee ngmê, enjel yoo wanê dy:ââ té, dyámê mbêmê ghi yintómu y:i wa lee dmi, Chóó Lémi ngê yélini a ngmidi ngê wa a danê t:oo, y:i ye anîn:aa vyuwo. *

Yesu Njedusalem u pw:oopw:oo p:uu u ngwo doo mgongo

Mak 13:28-31; Luukî 21:29-33

³² Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye mgongo ngmê kwólu. Yepê, Dini ghi n:ii ngê kpêdê vyi dpî ghê, nmyi lama u ngwo dpî yââ, nmyimo, Daa kêmakêma nt:eemi wunê mbumu.

³³ Yepê, Kpêdê ngê ntee nmye dpî vyi, Daa kêmakêma nt:eemi wunê mbumu, yepê, kópuni p:uu nmye nî danê, dini ghi n:ii ngê yi kópu wanmyi m:uu t:oo, yinté nmyi lama u ngwo wa yââ, anye, Yi kópu daa kêmakêma a pyodopyodo.

³⁴ Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpaépê. Yepê, Yélini ala ngwo a pyede, ghêlî daawa pw:oo dmi, Njedusalem p:uu kópuni nmye dí vyi, yi kópu mwiyé wa pyódu.

³⁵ Yepê, Mbóó dyámê chedê ngê wa pyaa knî, ngmênê a kópu dyuu chedê ngê daawa pyódu.

Pi ngmê u lama daa tóó Yesu ló wéni ngê wa a diyé

Mak 13:32-37; Luukî 17:26-30,34-36

³⁶ Yesu ngê yepê, Wéni n:ii ngê dyámê mbêmê amênê diyé, yi wéni pi u lama daa tóó. Yepê, Enjel yoo yi lama myedaa tóó. Yepê, K:omo tpile nê Chóó

* **24:31:** 1 Kódin 15:52; 1 Tes 4:16

Lémi tp:oo, a lama myedaa tóó. Yepê, Ngmênê M:aa mu ngmidi u lama wunê tóó. *

³⁷ Yepê, Nówa u dye ghi ngê yoo ntee doo a kwo, wéni n:ii ngê Chóó Lémi u Pi Ndêndê amêdê diyé, yoo yinté amyaa kwo. *

³⁸ Yepê, Nówa u dye ghi ngê yoo dêdnyimo a nkîngê, dnya a kmaapî, dnya a mbwaa ndanî, dnyimo a yéyéyé, u dî wéni n:ii ngê Nówa p:uu nkéli k:oo wo dniye,

³⁹ wo yéli vyi ngê vyâ, daa yi lama pw:oo dniye. Yepê, Chóó Lémi u Pi Ndêndê wéni n:ii ngê wa a diyé, yinté wa t:aa. *

⁴⁰ Yepê, Yi dini ghi ngê pi miyó yâpwo têdê adpî dpodo, enjel knî y:oo woni wa ngî ngmê, woni wa a kuwo ngmê.

⁴¹ Yepê, Pyââ miyó adpî ghee, enjel knî y:oo woni wa ngî ngmê, woni wa a kuwo ngmê.

⁴² Yepê, Mb:aamb:aa ngê dmyinê t:ââ, mu kópu u dîy:o wéni n:ii ngê nmyi Lémi wa a diyé, nmyi lama daa tóó.

⁴³ Yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Nmyi lama daa tóó wéni n:ii ngê kpáápi ngê nmyi ngomo wa pwââ. Yepê, Yi wéni nmyi lama adî ya knomomê, wanmyi t:ââ ngmê, am:ii ngm:ii kalê ngmê. *

⁴⁴ Yepê, Yinté myedmyinê t:âât:ââ nê, mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê nmyinê nmye Chóó Lémi u Pi Ndêndê daawa t:aa, yepê, vyîlo yi dini ghi ngê wanê t:aa.

⁴⁵ Yesu ngê yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Lémi ngmê ngê pi ngmê wa ngmidi, u dpodo pyu yoo

* **24:36:** Dpodo 1:7; 1 Tes 5:1-2 * **24:37:** Gen 6:5-8 * **24:39:**

Gen 6:13-7:24; 2 Pita 3:6 * **24:43:** Tpyuu 3:3

yi kada pini ngê wa pyódu, u kwo wa vyi, kwowo, Dy:oo ye cha a chápwo, yi nté ndapî ye chi yémî dé. Yepê, Yi lémi kuughê wa lê, dye ghi daadî y:i adîn:aa ya. Yepê, Pini n:ii wa ngmidi, dpodo pyu yoo yi kada wa kââ, yepê, yi pini u nuw:o ndîi ngê adî ya knomomê, u l:êê ghi mb:aamb:aa ngê a myaa ya, ye yi pini lónté adî dpodo?

⁴⁶ Yepê, Dini ghi n:ii ngê yi lémi u p:o amêdê diyé, tpile yilî yintómu mb:aamb:aa ngê wa m:uu té, ye u gha mb:aamb:aa ngê wa pyódu,

⁴⁷ dpodo pyu yoo yi kada pini wa chaa kwolo, u tpile yilî yintómu u kwo wa y:ee té, yi kada pini ngê wa pyódu.

⁴⁸ Yepê, Ngmênê yi lémi ghêlî daawa taa knomomê, dpodo pyu knî yi kada pini alanté adî nuw:o, awo, Nmî lémi kêma amêdê diyé, yepê, yi pini pi dono ngê wa pyódu,

⁴⁹ adî núknweñuknwe, mbwaa ndanî pyu knî yi vy:o adîn:aa mbwaa ndanî, dpodo pyu dpodo módó yoo adî kpakakpaka dé,

⁵⁰ ye dpodo pyu yoo yi kada pini doo u lama, yi lémi ayi t:aa.

⁵¹ Yepê, Yi kópu dini ghi n:ii ngê wa ny:ee té, d:ud:umbiy:e yi pini ka wa nod:e, dnyinté daawa kpada, k:omodanê pyu yoo yi vy:o wa kââ, yi adnyin:aa mbê, yi kpéngi ti dmi kelekele adnyin:aa paa.

25

Kwodo y:a knî yi mgongo danêmbum

¹ Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo alanté. Yepê, Pi ngmê, daa

kêmakêma doo yééyéé. Yepê, Yééyéé u wo ngmidi ngópu, yi wéni ntumokwodo dmââdí u yoo knî y:oo yi pini dnye t:âât:ââ. Yepê, Yi dmââdí u yoo vy:o kwodo y:a doo kwo, apê, Nmî mbwó u pyipe dini ghi n:ii ngê a taataa, nmî mbwó nmo ng:uu, yééyéé kmaapî tédê nipi nmîmo taataa té. Yepê, Yi kwodo y:a knî y:oo yi lam núw:o tumo, naa chóó p:aa ngmê dnyen:aa t:âât:ââ. *

² Yepê, Dmââdí limi nuw:o mbêmê dnye paa, mê limi daa nuw:o mbêmê dnye paa.

³⁻⁴ Yepê, Dmââdíni yoo nuw:o mbêmê dnye paa, yi lam núw:o tumo, yi kedîsin pód:a mye núw:o tumo, wo limi knî y:oo yi lam núw:o tumo, ngmênê yi kedîsin pód:a daa núw:o tumo.

⁵ Yepê, Naa chóó ngê mgî a puwâ, wod:oo yi dmââdí yoo dnye dpîdpî, u kuwó dini ghi ngê dpî dniye.

⁶ Yepê, Mgîdí núknînúknî p:uu pi ngmê ngê yepê, A pii dmyeno, naa chóó maadí kîyedê kwo.

⁷ Yepê, Wod:oo yi dmââdí y:a knî a pii dniye, n:ii yoo nuw:o mbêmê dnye paa, yi lam knî yi k:oo kedîsin yé ngópu.

⁸ Yepê, N:ii yoo daa nuw:o mbêmê dnye paa, yi pyipe knî ye yepê, Nmî lam ka pwopwo té, kedîsin knî nmo ngma a kê yó.

⁹ Yepê, Yini knî y:oo yepê, Doo u ntââ, kedîsin kudu chedê. Yepê, P:o dmyinê lèpî, nmyi chóó pi knî ye knî ngmênmyi dmy:ee yó.

¹⁰ Yesu ngê yepê, Wod:oo kada a y:ee ngópu, kedîsin mgîpî tédê lee dniye. Yepê, Yi kuwó naa chóó p:uu taa dniye, dmââdíni limi knî y:oo dnye

* 25:1: Luukí 12:35

t:âât:ââ p:uu kaa dniye, yéyéyé u kmaapî têtê lee dniye. Yepê, Yi taa dniye, ngomo k:oo kee dniye, keñe a kuwo ngópu.

¹¹ Yepê, U kuwó dini ghi ngê dmââdîni limi knî kedîsin mgîpî têtê lee dniye, yedê diyé dniye, keñe p:uu dnye depedepe, naa chóó ka kwo, Keñe nmo a kpêmî ngi. *

¹² Yepê, Ngmênê yi nááli chóó ngê keñe ye daa kpêmî ngê, yepê, Dp:ee a lama yéli.

¹³ Wod:oo Yesu ngê yepê, Nuw:o mbêmê dmyinê paa, u ngwo dmyinê t:âât:ââ nê. Yepê, Wéni n:ii ngê amênê diyé, yi wéni nmyi lama daa too. *

Dpodo pyu pyile yi mgongo danêmbum

Luukî 19:11-27

¹⁴ Yesu ngê mgongo ye m:uu kwólu, yepê, A yoo vy:o ya alanté. Yepê, Lémi ngmê, kn:aa dyámê pee p:uu doo lêpî. Yepê, Ghêlî daa n:ee, u dpodo pyu pyile knî a danê too, u ndapî yi kêê yedê yó, yepê, A ndapî ka mb:aamb:aa ngê a kuwó dmyinê vuywo.

¹⁵ Yesu ngê yepê, N:ii u nuw:o ndîi, yi pini ka ndapî ndîi y:ângo, n:ii u nuw:o têtê, ndapî têtê u kwo y:ângo. Yepê, N:ii u nuw:o ndîi, yi pini ka ndapî limo yono yono y:a (5,000) y:ângo, pi m:uu ka my:oo yono yono y:a (2,000) y:ângo, pyoloni ka yono yono y:a (1,000) y:ângo. Yepê, U kuwó dini ghi ngê yi lémi ngê a kuwo too, kn:aa dyámê pee p:uu loo. *

¹⁶ Yepê, Dpodo pyu n:ii ka limo yono yono y:a y:ângo, yi pini ngê nkéli tp:oo u ngwo ngmê pwila ngê. Yepê, Yi pini ngê yi nkéli mb:aamb:aa ngê doo

* **25:11:** Luukî 13:25-27 * **25:13:** Luukî 12:40 * **25:15:** Lóma 12:6-8; 1 Kódin 12:4-11

mbêpê kîgha, ndapî mê limo yono yono y:a u ngwo kmênê ngê.

¹⁷ Yepê, Myenté, pini n:ii ka my:oo yono yono y:a y:ângo, yi pini ngê stówa ngmê pyidu ngê. Yepê, Yi stówa mb:aamb:aa ngê doo mbêpê kîgha, ndapî mê my:oo yono yono y:a u ngwo kmênê ngê.

¹⁸ Yepê, Ngmênê n:ii ka yono yono y:a y:ângo, yi pini ngê mgí ngmêmî chó, u lémi u ndapî y:i mí ngmo ngê.

¹⁹ Yesu ngê yepê, Dye ghi daadîi yi lémi kn:aa dyámê pee p:uu doon:aa ya, u kuwó dini ghi ngê mêtê diyé wo, yi dpodo pyu pyile knî a danê too, yepê, Ndapîni nmye nê kê too, mê wumo tóó.

²⁰ Yepê, N:ii ka limo yono yono y:a y:ângo, yi pini ngê u lémi ka kwo, Limo yono yono y:a n:ii a ka nyinê kpo, mê limo yono yono y:a u ngwo m:aa kmênê ngê. Kwo, Yi ndapî ala, wod:oo u kwo y:ângo.

²¹ Yepê, Yi lémi ngê kwo, Y:ay:a chi pwiyé, d:ii pi dódó pyu. Kwo, Daa ndîi dpodo nga yinî kpo, yi dpodo mb:aamb:aa ngê nyi dóó, dpodo yilí yi kada pini ngê n:aa pyépi ngi. Kwo, Ng:ii mb:aamb:aa ngê nyi yakmaapî knî. *

²² Pini n:ii ka my:oo yono yono y:a y:ângo, yi pini ngê u lémi ka kwo, My:oo yono yono y:a n:ii a ka nyinê kpo, mê my:oo yono yono y:a u ngwo m:aa kmênê ngê. Kwo, Yi ndapî ala, wod:oo u kwo y:ângo.

²³ Yepê, Yi lémi ngê kwo, Y:ay:a chi pwiyé, d:ii pi dódó pyu. Kwo, Daa ndîi dpodo nga yinî kpo, yi dpodo mb:aamb:aa ngê nyi dóó, dpodo yilí yi kada

* **25:21:** Luukí 16:10

pini ngê n:aa pyépi ngi. Kwo, Ng:ii mb:aamb:aa ngê nyi yakmaapî kmêle.

²⁴ Yepê, Pini n:ii ka yono yono y:a y:ângo, yi pini ngê u lémi ka kwo, A lémi. Kwo, A lama ka tóó, Nyi nkéli kmungo pyu. Kwo, Pi knî ye ntoo ndapî n:ii nye yémî ngê, daa yintoo ndapî mêtinyinê pwapî ngê, pââ ndîi yinyinê pwapî ngê, ntini woo n:ii d:ii kapî ngê, vyílo y:ee pîpî ngê.

²⁵ Kwo, Nga nî nkîngê mbê wo, nê, Ndapî l:âmo wanî ngee, nê, angênté a ka wa t:aa. Kwo, Yi kópu u l:êê díy:o ñapî mgî k:oo nî ngmo ngê. Kwo, Nýóó ñapî mé ala.

²⁶ Yesu ngê yepê, Yi lémi ngê kwo, D:ii dpodo pyu mb:aa, nyi pweekaa pyu. Kwo, Nýóó ngópu knî yi l:êê díy:o n:aa kpadakpada ngi. Kwo, Lama modoo ya, Pi knî ye tédê yinî yémî ngê, pââ ndîi mêtinyinê pwapî ngê, ntini woo n:ii dînî kapî ngê, vyílo yinî pîpî ngê.

²⁷ Kwo, Lukwe díy:o a ndapî, ndapî u ngomo k:oo dipi yó, ndapî knî m:uu pînê puwâ.

²⁸ Yesu ngê yepê, Yélini yoo y:i dnye kwo, yi lémi ngê yepê, A ndapî kwulo a ngee yó, pini n:ii u ngópu yono yono yono y:a a tóó, u kwo y:ee yó.

²⁹ Yepê, N:ii u ngópu tpile yilî a tóó, mu dini ghi ngê mé yilî wa a pyw:oo, n:ii u ngópu tpile pyile njini a tóó, yi tpile knî yi l:âmo wa a ngee té. *

³⁰ Yepê, Kî dpodo pyu mgee kuwa d:ii yó, mgîdí vy:o choon:aa ya. Yepê, Y:i choon:aa mbê, u kpéngi tí dmi kelekele choon:aa paa.

Pi ka vuywo mbêmêyoo chámêchámê u danêmbum

* 25:29: Mak 4:25

³¹ Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê a pi ndîi ngê wa pyódu, enjel knî yi k:ii nipi anmo diyé dmi, a yoo y:enê tédê wan:uu yââ, *

³² dyámê mbêmê pi yintómu anê danê té, a ngîma adnyin:aa kwo. Yepê, Tpile tp:oo y:eeey:ee pyu ngê sipi nunukwéti ntee dpî chámê té,

³³ yoo yintómu yinté wanî chámê té. Yepê, Yoo mb:aa, sipi ntee yéli, a wéni pee wanî kaa té, wo yéli nunukwéti ntee yéli, a t:anê pee wanî kaa té.

³⁴ Yepê, A wéni pee yéli ye ala kópu wanî vyi, yenê, M:aa ngê a ngmidi nmyoo, myedê ngee nmyoo. Yenê, Dyámê pê ghêlî dêpwo a kwo, M:aa ngê apê, A nuu u yoo a kêê k:oo wa ghê dmi. Yenê, Ala u dye ghi, kóó k:oo anyi ghê dmyeno.

³⁵ Mu kópu u dîy:o, yenê, Dómu a nga mudoo a ya, nmyi mbono noo. Yenê, Mbwaa a nga mudoo a ya, a ka nmyinê kê ngópu. Yenê, Kn:aa p:aani munê ndê wo, nmyi p:o munê ta, a ka nmyee a vyuwo.

³⁶ Yenê, Kn:ââ mbwii munoo a kwo, kpîdí a ka nmyinê kê ngópu. Yenê, Munoo a mbii, mb:aamb:aa ngê a ka nmyee a vyuwo. Yenê, Mbwa k:oo munoo a kwo, a gha nmyeen:aa wêdêwêdê kîgha.

³⁷ Yepê, Yi ngwo yoo mb:aa knî y:oo a ka wa vyi ngmê, a ka wo, Nmî Lémi. A ka wo, Ló dini ghi ngê dómudómu tédê nmî m:uu nyoo, u ngwo nmî mbono nyoo? A ka wo, Ló dini ghi ngê mbwaambwaa tédê nmî m:uu nyoo, mbwaa nga u ngwo nmo kpo?

³⁸ A ka wo, Ló dini ghi ngê nmî p:o ny:uu ta, nga u ngwo nmee a vyuwo? A ka wo, Ló dini ghi

* 25:31: Mát 16:27; Tpyuu 20:11-13

ngê kn:ââ mbwii nmî m:uu nyoo, kpîdí nga u ngwo nmo a kpo?

³⁹ A ka wo, Ló dini ghi ngê mbii tédê ó mbwa k:oo nmî m:uu nyoo, nga u ngwo nm:uu wêdêwêdê kwólu?

⁴⁰ Yi yéli ye yenê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpaê. Yenê, A yoo vy:o pini ngmê, k:omo tpile u pi daa ndî, ngmênê yi pini yinté nmyi ngee ngópu, yenê, daa yi pini vy:ii ngee ngópu, nê vy:ii ngee noo. *

⁴¹ Yepê, Yi ngwo yélini a t:anê pee adnyi kwo, yenê, Nmyo Chóó Lémi u vyîda yoo, a nkîgh:ê a y:ee dmyeno. Yenê, Ndê ngê a pîpî nmyo. Yenê, Yi ndyuw:e chedê ngê daawa pyódu. Yenê, Yi ndyuw:e M:aa ngê Setan u dpodo pyu knî yi k:ii yi l:êê dîy:o kpó, adî pîpî dé, amyaa pîpî nmyo. *

⁴² Mu kópu u dîy:o, yenê, munoo a dómudómu, dpîp:e mbono noo. Yenê, Mbwaa a nga mudoo a ya, a ka dpîp:e kê ngópu.

⁴³ Yenê, Kn:aa p:aani munê ndê wo, nmyi p:o munê ta, a ka dênmyee a vyyuwo. Yenê, Kn:ââ mbwii munoo a kwo, kpîdí a ka dpîp:e kê ngópu. Yenê, Mbwa k:oo munoo a kwo, mummyeno a mbii, ngmênê a ka dênmyee a vyyuwo.

⁴⁴ Yi ngwo yi yéli y:oo a ka wo, Nmî Lémi, ló dini ghi ngê dómudómu tédê nmî m:uu nyoo, mbwaambwaa tédê nmî m:uu nyoo, nmî p:o ny:uu ta, kn:ââ mbwii nmî m:uu nyoo, mbii tédê ó mbwa k:oo nmî m:uu nyoo, ngmênê yi ngwo y:i dpîpî ngee nyoo?

⁴⁵ Yi yéli ye yenê, Ndê kópu nmye ngmên:aa

* **25:40:** Hipîlu 6:10 * **25:41:** Mát 7:23; Tpyuu 20:10

tpapê. Yenê, Pini n:ii u pi daa ndîi yinté p:ee ngee ngópu, yenê, daa yi pini yip:ee ngee ngópu, nê yip:ee ngee noo.

⁴⁶ Yepê, Yi kpadakpada tédê wanî dy:ââ té, y:i adnyin:aa ya, chedê ngê daawa pyódu. Yepê, Yoo mb:aa knî y:oo ghê kamî wa a pyw:ee ngmê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.

26

Kada pini knî y:oo Yesu u pwele u ngwo a châpwo ngópu

Mak 14:1-2; Luukî 22:1-2; Njon 11:45-53

¹ Yesu ngê u danêmbum dini ghi n:ii ngê pi knî ye a kêlî ngê, p:uu ndiye pyu knî ye yepê,

² Nmyi lama ka tóó, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u naa m:ii wanmî kê. Yepê, Yi ngwo kada pini knî y:oo Lóma lede yoo yi kêê k:oo wa kaa nê, kîdosi nédê u nkwo wamî t:ee nê.

³ Yi ngwo kada pini yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo yi k:ii, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ndîi u ngomo k:oo mîné wó. Yi pini u pi Kayapas.

⁴ Yi kada pini knî y:oo Yesu u pwele yi ngwo a châpwo ngópu.

⁵ Noko yepê, Naa ndîi m:ii. Noko yepê, Yi kópu naa kpo nakî d:uu. Noko yepê, Pi yilí kédê t:aa, wa gheteghete mbê dmi.

Tpileni tuu mb:aamb:aa pyââ ngmê ngê Yesu u pwo u ngwo a pii ngê

Mak 14:3-9; Njon 12:1-8

⁶ Yesu Petani doon:aa ya, Saimon u ngomo k:oo doon:aa kmaapî. Yi pini p:uu too pee mbii leprîsi mwiyé doo ya.

⁷ Yi kmaapî têtê pyââ ngmê ngê pód:a ngma a úwo, tuu mb:aamb:aa, Yesu mbêmê d:ud:umbiy:e a pii ngê. Yi tpile u pywuu ndîi.

⁸ Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo yi kópu yi m:uu ngópu, yi pyópu ka nod:e dniye, noko yepê, Lukwe díy:o dé dyênê.

⁹ Noko yepê, Kî pyópu ngê nmo woda kê, ye ndapî ndîi pudu kmênê, yi ndapî ndîi pinté knî ye pudu y:oo.

¹⁰ Kópuni tumu dneye nyepênyepê, Yesu ngê a w:ee ngê, yepê, Lukwe díy:o dneye mywenemy-wene kalê ngmê. Yepê, A nuu u kópu a nga yi d:uu.

¹¹ Yepê, Dye ghi yintómu u ntââ pinté yoo anmya a pyw:êmî dé. Yepê, Dini ghi n:ii ngê u yi nmye adî kwo, Nmî ngee té, yepê, u ngwo dmyinê ngêépî dé. Yepê, Mu dini ghi ngê nmyi vy:o mēdaanî kwo.

¹² Yepê, Tpileni tuu mb:aamb:aa pi ntóó p:uu ntee anyi d:ii, u ngwo any:uu kmênê, yepê, kî pyópu ngê yinté kópu a pwopwo u l:êê díy:o myeyi d:uu.

¹³ Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, Pi knî y:oo a kópu mb:aa dyámê ghi knî yi mbêmê kwéli adnyin:aa nyêm, kî pyópu ngê kópuni a nga dê d:uu, amyimî ny:ee ngmê. Yepê, Kópuni a nga dê d:uu, u mgamê ngê adîn:aa ya.

*Njudas ngê kada pini knî ye u ngwo vuu, yepê,
Yesu kwódo ngê anî ghê*

Mak 14:10-11; Luukî 22:3-6

¹⁴ Yesu p:uu ndiye pyu y:a mê miyó knî yi vy:o pi ngmêdoo kwo, u pi Njudas, Kédiyót pi. Yi ngwo kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî ye loo,

15 yepê, Yesu u kwódo ngê anî ghê knomomê, ye lukwe a ka ngmanmyinê kê ngmê? Wod:oo ndapî pyoloy:a u kwo y:ee ngópu.

16 Yi ngwo Njudas ngê dye ghi doo y:enê, apê, Yesu kwódo ngê wu dini ghi ngê anî ghê.

*Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa u nté l:âmol:âmo
Mak 14:12-16; Luukî 22:7-13*

17 Wéni n:ii ngê Mbîdédi Pywápê Ngmê u Naa dnyimo kuwo, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa nté u ngwo myednyimo l:âmol:âmo. Yi wéni ngê Yesu p:uu ndiye pyu yoo Yesu ka póó dniye, kwo, Mââwe. Kwo, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u nté ló y:i nmîmo l:âmol:âmo?

18 Yesu ngê pi miyó pi ngmê ka dy:ââ doo, Njedusalem. Yepê, Ala kópu u kwo dp:uu vyi nyoo, kwipi, Nyi mââwe ngê nga atédê dy:ââ nyo. Kwipi, U dye ghi machedê, u p:uu ndiye pyu knî yi k:ii naa u nté ngomo k:oo nmîmo pîpî.

19 Wod:oo kada a y:ee ngópu, Njedusalem lee knopwo, kópuni Yesu ngê ye vyu, yinté mî d:uu ngópu, yi nááli u nté yi ngomo k:oo mî l:âmo ngópu.

*Yesu u k:ii kuwókuwó kmaapî u ngwo dóó ngópu
Mak 14:17-26; Luukî 22:14-23; Njon 13:21-30; 1
Kódin 11:23-25*

20 Kââdî dini ghi n:ii ngê gho, Yesu, p:uu ndiye pyu y:a mê miyó knî yi k:ii, yi kmaapî tédê yaa dniye.

21 Dini ghi n:ii ngê dnye kmaapî, Yesu ngê yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, yepê, nmyi vy:o pini ngmê a kwódo ngê a wowo.

22 P:uu ndiye pyu knî yi nuw:o dmi dono ngê pyodo, ngmêngmênté u kwo doo póó, kópu, Nê kuu, apii?

23 Yesu ngê yepê, K:omo tpile d:ââ mu ngmidi k:oo mbîdédi n:êê nmo kmênêkmênê té, ngmênê nmyi vy:o pini ngmê a kwódo ngê a wowo.

24 Yepê, Ala kópu puku yedê ló dini mwo a d:êê ngópu, apê, Chóó Lémi u Pi Ndêndê u kwódo ngê pi angmê ghê, pi knî y:oo wa mgîmî ngmê, wa kpaka ngmê, wa vya ngmê. Yepê, Pini n:ii ngê yi kópu a ntiyentiye, a kwódo ngê a wowo, yi pini d:ud:umbiy:e choo nkîngê, Chóó Lémi ngê dpodombiy:e wa kpada. Yepê, Yi pini ngê u kpadakpada tédê ala kópu wamî vyi, awo, L:omo m:aa ta, yi dono daap:aa d:uu ngê.

25 Pini n:ii Yesu u kwódo ngê doo wowo, Njudas, yi pini ngê kwo, Nê kuu, apii? Yesu ngê kwo, Nýóó kîchi vyi.

26 Dini ghi n:ii ngê dnye kmaapî, Yesu ngê mbîdédi a ngêêdí, Chóó Lémi kwuno ngê, puwâ, p:uu ndiye pyu knî ye y:ângo, yepê, Ala a chóóchóó, nê.

27 U kuwó dini ghi ngê kapî a y:ângo, wain k:oo a pii ngê, kumu mbee ngê, Chóó Lémi kwuno ngê, p:uu ndiye pyu knî ye mye y:ângo, yepê, Nmyo yintómu nda yó. *

28 Yepê, Ala a wêê. Yepê, Pi yilî yi dono chedêchedê u l:êê díy:o, wêê a p:uu wa pwii. Yepê, Yi wêê ngê Chóó Lémi ka pi yilî wa a kââdí.

29 Yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Wain daamunî nda, u dí wéni n:ii ngê a pi ndî ngê amî pyódu, pi

* 26:27: Ex 24:8; Jer 31:31-34; 1 Kódin 10:16; Hipîlu 9:20

yintómu anîn:aa y:enê, M:aa kóó k:oo kmaapî ndîi u ngwo anm:uu dóó, wain kamî u ngwo anm:uu nda.

³⁰ U kuwó dini ghi ngê wéti ngma a ngî ngópu, Njedusalem a kuwo ngópu, mbu mbêmê mí kee dniye, mbwini n:ii u pi Olipi.

*Yesu ngê Pita ka u wópuwópu u pi u ngwo vyu
Mak 14:27-31; Luukî 22:31-34; Njon 13:36-38*

³¹ Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê pi knî y:oo awêde mgîdî vy:o a mgîmîmgîmî nê, nmyinê kuwokuwo nê, nmye mbêpêmbêpê té. Yepê, Puku yedê alanté a tóó, Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê Sipi y:enê pyu wa vy:a, sipi w:uu wa mbêpê dmi.

³² Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê amênî pyidu, nmyi kada anî ghê, Nkálili anî lê.

³³ Pita ngê kwo, K:omo tpile kî tpókni y:oo wunê kuwokuwo ngi, ngmênê nê mu ngmidi daanê kuwo ngi.

³⁴ Yesu ngê Pita ka kwo, Ndê kópu nga ngmên:aa tpapê. Kwo, Mgîdî vy:o kêmkêm ghêlî k:ii daawa kââ, pyolo nyinê wópuwópu nê, pi knî ye ala kópu nye tpapê, yenye, D:aa p:uu dniye pyu ngmê.

³⁵ Pita ngê kwo, A Lémi. Kwo, Yi kópu daanî d:uu. Kwo, K:omo tpile l:êê dîy:o wamye vya nê, myedaanê wópu ngi. Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo Yesu ka yinté mye vyi ngópu.

*Yesu Nketsemane u ngwo doon:aa ngêpê
Mak 14:32-42; Luukî 22:39-46*

³⁶ U kuwó dini ghi ngê Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, ghi ngmê lee dniye, u pi Nketsemane. Yesu ngê yepê, Al:ii dmyinê ya, mwi nîmo ngêpê.

37 Yesu ngê pi pyile kyedekyede mu mwada y:i ñuw:o too, Pita Sepédi tp:oo dê. Yesu u gha dono ngê pyodo, u ghê myedê kee wo.

38 Yi pini pyile knî ye yepê, A nuw:o dono ngê ayi chedêchedê nê. Yepê, Al:iî dmyinê ya, dpî ngê kêê nangê t:oo. Yepê, Dmyinê t:âât:ââ nê, a l:êê dîy:o myedmyinê ngêpê. *

39 Yesu ngê a kuwo too, pee tp:oo mwada y:i loo, têpê mbêmê kwódokwódombiy:e mî dyimê wo, u mî ka doo ngêpê, kwo, M:aa. Kwo, Tpile yilî yintómu nga u ntââ. Kwo, U ntââ ala dono u mbwaa daanî nda? Kwo, Ngmênê ngwépi daanî puwâ. Kwo, K:omo tpile ala kópu u ya a nga daa kwo, ngmênê a nga dpî d:uu ngi, mu kópu u dîy:o a kada nye tóó. *

40 U kuwó dini ghi ngê Yesu yedê diyé wo, apê, A p:uu ndiye pyu yoo mu dpî té. Pita ka kwo, Lukwe dîy:o doo u ntââ, dye ghi dêêkwédi ntênê daanmyi ya? Kwo, Lukwe dîy:o a l:êê dîy:o dp:ee ngêpê té.

41 Yesu ngê yepê, Mb:aamb:aa ngê dmyinê vyuwo, dpodombiy:e dmyinê ngêpê, pi ngê dpodombiy:e kédangê tókó nmyo, dono nmye daapêdê nî we. Yepê, K:omo tpile kópu mb:aa nmye tpapê tumo, ngmênê nmyi tókótókó tédê wanmyi dêê dmi. *

42 Myombó Yesu ngêpê tédê mê loo, u mî ka kwo, M:aa. Kwo, Kîd:a w:ee. Kwo, Dono mbwaa daanî nda knomomê, ye yoo angênté wanî ngee. Kwo, Yi dono mbwaa u wépi daanî puwâ, ñyóó ñuw:o u pono n:aa vyápê.

* 26:38: Njon 12:27 * 26:39: Hipîlu 5:7-8 * 26:41: Hipîlu 4:15

43 U kuwó dini ghi ngê p:uu ndiye pyu pyile knî ye mê diyé wo, apê, Mu dpî té. Dpî vyílé ngê dyaa ye chedê ngê.

44 Pyolombó Yesu modoon:aa ngêpê. Mwiyémwiyé ntee doo ngêpê, yinté modoon:aa ngêpê. *

45 U kuwó dini ghi ngê p:uu ndiye pyu knî ye yedê diyé wo, yepê, Mwo anmyi dpî té? Yepê, Angênté, dmyongê nyaa dniye? Yepê, Munto. Yepê, Ala u dye ghi. Yepê, Pi dono knî y:oo ala ngwo a mgîmîmgîmî nê.

46 Yepê, A pii dmyeno. Yepê, Paa ala. Yepê, Óó! Yepê, A kwódo ngê pini n:ii dê ghê, yepê, ka pwiyé knî.

Yesu u ngwo mgîmî ngópu

Mak 14:43-50; Luukî 22:47-53; Njon 18:1-11

47 Yesu ngê danêmbum ghêlî daa chedê ngê, wod:oo lede yoo taa dniye, Njudas yi kada doo kwo, pini n:ii Yesu p:uu ndiye pyu y:a mê miyó knî yi vy:o pwii wo, Yesu yiné dóó. Yi lede knî y:oo kaa taa núw:o tumo. Yi yéli Nju tpémi yi kada pini knî y:oo dy:ââ tumo, yepê, Yesu nyiné mgîmî yó.

48 Maa p:uu Njudas ngê yepê, Pini n:ii nîné chipéchipé, yepê, yi pini yi vyílo. Yepê, Dpî mgîmî yó.

49 Dini ghi n:ii ngê taa dniye, Njudas Yesu ka loo, kwo, Mw:ââkó Máâwe. Njudas ngê Nju tpémi yi chipéchipé ngê Yesu u ngwo a chipé ngê, n:uu Yesu kpââ pee p:uu dyíngo.

* **26:44:** 2 Kódin 12:8

⁵⁰ Yesu ngê kwo, Kópuni u pyinê cha ngmêê, d:uu ngi. Wod:oo lede knî y:oo Yesu dpodombiy:e mgîmî ngópu.

⁵¹ Yesu p:uu ndiye pyu ngmê ngê u yi doo kwo, Lede yoo nî vya té, wod:oo u taa a ngêêdî, lede ngmê mbwámê pêdê châpwo, ngmênê kn:aadi ngê, ngwene ngmê ngópu. Yi lede kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini u dpodo pyu ngmê.

⁵² Wod:oo Yesu ngê kwo, Naa u dópo mênê mé kédi. Kwo, N:ii ngê taa ngê l:êê dpî dóó, yi l:êê têdê dpî pw:onu.

⁵³ Kwo, Lama daa tóó M:aa ka wodî vyi, ye enjel yilî tp:oo témi tap a ka pêdê dy:ââ, paan:aa ngee nmo.

⁵⁴ Kwo, Yi enjel yoo wodî dmy:ee té, ye ala yéli y:oo angénté paa mgîmî nê, kópuni puku yedê a tóó angénté myepaa ntiye ngmê.

⁵⁵ Yesu ngê yi lede knî ye yepê, D:aa l:êê pyu ngmê. Yepê, Lukwe dîy:o kaa taa kêlê a ka dmyinê lee dmi. Yepê, Wo yilî yi k:oo Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo nmyi vy:o kínoo a kwo, y:i nîmon:aa dêêpî. Yepê, Lukwe dîy:o y:i dpîp:e mgîmî noo.

⁵⁶ Yepê, Ngmênê alanté dmye mgîmî nê, mu kópu u dîy:o kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo wunê a d:êê tumo, doo u ntââ daapîdmye kn:aadi ngmê.

Yi ngwo Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo Yesu a kuwo ngópu, mbêpê dniye.

Nju tpémi yi kada pini knî y:oo Yesu u ngwo kóté kalê ngópu

Mak 14:53-65; Luukî 22:54-55,63-71; Njon 18:13-14,19-24

57 N:ii knî y:oo Yesu mgîmî ngópu, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ndîi Kayapas u ngomo k:oo núw:o ngópu. Yi ngomo k:oo kada pini yoo, dêêpî pyu yoo yi k:ii, mwiyé nipi a wó.

58 Pita ngê Yesu doo yâmuyâmu, tumutumu yi kuwó doo a kwo, daa chono doo a paa. Dini ghi n:ii ngê Yesu ngomo k:oo mî kee wo, Pita yi ngomo mbwa kalê ngmê k:oo myimî kee wo, lede knî yi vy:o mî yaa wo, apê, Yesu ngê kópuni a d:uud:uu ngmê, a ngópu paa d:uu y:e.

59 Yi ngomo k:oo Nju tpémi yi kada pini knî y:oo Yesu dnyen:aa kóté kîgha. U yi y:e doo kwo, Yesu kn:ââ nmî ché, u ngwo nmî vy:a. Pi yilî knî y:oo yi chóó yi yipe tee kópu Yesu p:uu yilî t:ee ngópu,

60 ngmênê pi miyó dê y:oo yi kópu ngmidi ngê daa pyódu ngópu, yi kópu u l:êê dîy:o Nju tpémi ye doo u ntââ ngê pyodo, Yesu daapî ndyîko ngópu. U kuwó dini ghi ngê pi miyó dê y:oo kópu mu ngmidi ngmê vyi ngópu,

61 kada pini knî ye yepê, Kî pini ngê ala kópu nmo a vyu, nmopê, Nê u ntââ, Chóó Lémi u ngomo anê pw:ono, wo pyile amî lê, u ngwo am:aa wó. *

62 Wod:oo kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ndîi ghêêdî wo, Yesu ka póo wo, kwo, Kópuni m:uu dê vyi ngmê, daanyiné vy:a?

63 Ngmênê Yesu tumu doo ya. Myombó Yesu ka kwo, Yâpwni ghê a t:a, yi yâpwo ngê a y:enê ngi. Kwo, Nmo kidimê k:omodanê. Kwo, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, Tp:oo n:ii nmo t:âât:ââ, kwo, mumdoó nyi vyîlo? *

64 Yesu ngê kwo, Nýóó kîchi vyi. Kwo, Mu dini

* 26:61: Njon 2:19-21 * 26:63: Mát 27:12; Is 53:7

ghi ngê wanmyi m:uu nê, wanmyi vyi ngmê, anye, Kî Chóó Lémi u Pi Ndêndê. Anye, U pi ndîi ngê dê pyódu, Chóó Lémi u che p:ââ pee ngê dê pyódu, nkalî too pee dmi mbêmê muyedê pwiyé knî. *

⁶⁵ Yesu ngê yi kópu dini ghi n:ii ngê u kwo vyu, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngê chóó u mbwo kpîdí a chópu, yi mâawe knî ye yepê, Kî pini u châpwo pyu u yi nmo daamu a kwo. Yepê, Chóochóó kêdê ndyîko. Yepê, Ala kópu nmo dê vyi, Chóó Lémi u d:aa anê kââdí.

⁶⁶ Yepê, Nmyi nuw:o dmi angênté a tóó? Kada pini yintómu knî y:oo kwo, Chóó u pye dê yé. Kwo, Vya koo, pw:oo we, daadî ya. *

⁶⁷ U kuwó dini ghi ngê kêpa dnye tpyîpwi, kîlí myednye kpakakpaka, *

⁶⁸ dnye nkwitinkwiti, kpîdí pee ngê ngwolo dê wópu dumo, u nkwo dnye vyee, kópu, N:aa dê vya ngi? Kópu, Chi dîpî. Kópu, W:ii Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê, ye pini n:ii ngê dê vya ngi, u pi nmo pîchi vyi. Kwo, Lukwe díy:o nangê Chóó Lémi ngê a ngmidi nyoo.

Pita ngê Yesu u ngwo a wópu ngê

Mak 14:66-72; Luukî 22:56-62; Njon 18:15-18,25-27

⁶⁹ Dini ghi n:ii ngê Yesu dnye kóté kîgha, yi ngwo Pita yi ngomo mbwa kalê ngmê k:oo doo ya. Dpodo módó ngmê u kwo a loo, kwo, Nyi ngmê, Yesu Nkálili pi p:uu nye ya yédi.

⁷⁰ Ngmênê Pita ngê yoo yi ngîma u kwo a wópu ngê, kwo, Ye kópu d:oo w:ee ngê.

* **26:64:** Mát 24:30; Dan 7:13

* **26:66:** Lev 24:16; Njon 19:7

* **26:67:** Is 53:5

⁷¹ Wod:oo Pita pywuwópywuwó têdê u nkîgh:ê doon:aa kwo. Dpodo módó m:uu ngê y:i mye módu, pi knî ye yepê, Kî pini Yesu Nasalet pi p:uu kîdoo ya.

⁷² Myombó Pita ngê mêtê wópu ngê, ye kpaawo, yepê, Ye pini daa a lama pini.

⁷³ Daa ndî dye ghi yimî loo, yi yéli Pita ka knî m:uu loo, kwo, Nye k:omodanê. Kwo, Nyi yi pini p:uu ndiye pyu ngmê. Kwo, Nye kînga dpî mya. Kwo, Dpî wee mu ngmidi, Nkálili Wee.

⁷⁴ Wod:oo Pita ye mêtê kpaawo, yepê, Ye pini daa a lama pini. Vyîlo yi dini ghi ngê kêmkêm ngmê ka wo,

⁷⁵ wod:oo Pita ngê Yesu u kópu mî nuw:o kwólu, apê, Yesu ngê a ka moda vyi, Kêmkêm ghêlî k:ii daawa kâa, pyolo nyinê wópuwópu nê. Wod:oo Pita u gha d:ud:umbiy:e dyênê wo, kuwa pwii wo, yi doon:aa mbê.

27

Yesu Paléti ka u ngwo núw:o ngópu

Mak 15:1; Luukî 23:1-2; Njon 18:28-32

¹ Mw:aa mgîdî vy:o Nju tpémi yi kada pini yoo nipi dnyen:aa danêmbum, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo mye yi k:ii. Yi danêmbum têtê Yesu u vyee u dy:oo a chápwo ngópu.

² U kuwó dini ghi ngê Yesu kóó dê kudu dumo, Lóma lede yoo yi mââwe ndî Paléti ka núw:o ngópu.

Njudas ngê chóochóo u ngwo a nâkâ ngê

Dpodo 1:18-19

³ Pini n:ii Yesu u kwódo ngê ghê wo, Njudas, dini ghi n:ii ngê u lama yaa wo, apê, Yesu kêtê ndyîko ngmê, daa kêmakêma mye vyee ngmê, u

nuw:o d:ud:umbiy:e dono ngê pyodo, apê, Dono kópu ngma atédî d:uu. Wod:oo Yesu kwódo ngê wowo u l:êê dîy:o ye ndapîni u kwo y:ee ngópu, yi ndapî pyolo y:a kada pini knî ye mêmî y:ângo.

⁴ Yepê, Dono ndîi ngmêdî d:uu. Yepê, Pini n:ii u dono daa tóó mo daa tóó, u kwódo ngê kîdî ghê, daa kêmakêma nmye vyee ngmê. Njudas ka kwo, Nmo mêkidimên:aa mbumu. Kwo, Ye kópu ñyóó nyi l:âmo ngi.

⁵ Wod:oo Njudas Chóó Lémi u ngomo k:oo kee wo, yi ndapî dyuu y:i mî dy:ee too, wod:oo kuwa pwii wo, chóochóó mîné nâkâ ngê, yed:oo pwene.

⁶ Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî y:oo yi ndapî mêdê ngî tumo, noko yepê, Ala ndapî Chóó Lémi u ngomo k:oo daadî ya, mu kópu u dîy:o wu pini ngê pi vyee u l:êê dîy:o kmênê ngê.

⁷ Yi ndapî p:uu noko dnye danêmbum, yed:oo têpê ghi u ngwo ngmê pwila ngópu, noko yepê, Pi my:oo n:ii Njedusalem adîn:aa pwopwo, y:i paan:aa kmênêkmênê koo. Yi têpê ghi d:ââ l:âmol:âmo pyu ka pwila ngópu.

⁸ Pi knî y:oo yi têpê ghi u pi ntaa ngópu, apê, Wêê u têpê ghi. Awêde u pi yinté mwo tóó.

⁹ Chóó Lémi u komo kapî pyu Njedîmaiya ngê kópuni wunê a d:êê ngê, yi ngwo ntiye ngópu. Yi kópu ala,

Ndapîni u pi Yisîléli tpémi y:oo yi pini u l:êê dîy:o vyi ngópu,

yi ndapî pyolo y:a a ngî ngópu,

¹⁰ d:ââ l:âmol:âmo pyu ka u têpê ghi u ngwo pwila ngópu.

Nmî Lémi ngê yinté a ka a vyu.

*Paléti ngê Yesu u ngwo doo póópóó
Mak 15:2-5; Luukî 23:3-5; Njon 18:33-38*

¹¹ Dini ghi n:ii ngê Yesu Lóma lede yoo yi kada pini Paléti ka núw:o ngópu, yi ngwo u pwopwo u nt:u kópu u kwo mye vyi ngópu. Wod:oo Paléti u kwo póó wo, kwo, Mumdoon nyi Nju tpémi yi king? Yesu ngê kwo, Nýóó kîchi vyi.

¹² Kada pini yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo mye yi k:ii, Yesu p:uu yipe tee kópu yilî t:ee ngópu, ngmênê Yesu ngê kópu daangmê vyu.

¹³ Paléti ngê kwo, Kêêmî m:uu yilî ngee kapî ngmê. Kwo, Yi kópu yilî nye nyêmî té. Kwo, Lukwe dîy:o tumu nye kwo.

¹⁴ Ngmênê Yesu tumu doo kwo, kópu daa vyu, wod:oo Paléti ngê apê, Kî lónté pini? Apê, Lukwe dîy:o kópu daa tpapê?

*Paléti ngê Yesu u vyee têdê u ngwo dy:ââ ngê
Mak 15:6-15; Luukî 23:13-25; Njon 18:39-19:16*

¹⁵ M:ââ k:oo Nju tpémi yi naa ndîi u dye ghi ngê, yélini mbwa k:oo dnyimo kwo, Paléti ngê ngmêdpîmo pw:iipw:ii, apu, Nju tpémi yi nuw:o dmi mb:aamb:aa ngê paa pyaa we. Pini n:ii u pi pi knî y:oo u kwo dnyimo tpapê, yini yidpîmo pw:iipw:ii.

¹⁶ Yi m:aani ngê mbwa u mênê pi ngmêdoo kwo, u pi Mbadapas. Pi yintómu yi lama yi pini u pi doo ya.

¹⁷ Dini ghi n:ii ngê yoo kwodonkwodo a wó, Paléti ye póó wo, yepê, Ló pini u yi nmye ngma a kwo, nî pw:ii? Yepê, Mbadapas ay:aa pw:ii ó Yesu ay:aa pw:ii, pini n:ii p:uu ala kópu a tpapê ngópu, apu, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmîdi ngê, wu vyîlo.

18 Paléti ngê yi kópu ye poo ngê, mu kópu u dîy:o u lama doo ya, Nju tpémi yi kada pini knî y:oo Yesu ka n:ee dê kaa ngmê, a kêê k:oo u l:êê dîy:o dê kaa ngmê.

19 Yi ngwo Paléti kóté têdê doo ya, u kpâm ngê pi u kwo ngmê dy:ââ ngê, Paléti ka kwo, A Lémi. Kwo, Ngmâm ngê nga até da dy:ââ nê, a ka dê, Nyi ngê ye pini ngê kópu kîngmê d:uu. A ka dê, Pi mb:aa yila. A ka dê, Mgídî vy:o a wóó k:oo kídî m:uu, u ngwo dí nkíngê mb:anê.

20 Nju tpémi yi kada pini yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo mye yi k:ii, yi tpókni y:oo yoo yi mbodo dmi vyuwo ngópu, yepê, Paléti ngê Mbadapas dpo pw:ii ngê, Yesu dpî vya ngê.

21 Wod:oo Paléti ye póó wo, yepê, Ló pini nmyi l:êê dîy:o ngmanî pw:ii? Kwo, Mbadapas yi pw:ii ngi.

22 Yepê, Yesu ngê ló kópu ngmanî md:o, pini n:ii p:uu ala kópu a tpapê ngópu, apu, Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê. Kwo, Kídosi nêdê t:ee ngi.

23 Paléti ngê yepê, Doo u ntââ. Yepê, Dono kópu ndîi daangmê d:uu ngê. Ngmênê pi yilí yintómu Paléti ka dpodombiy:e mbwolo, kwo, Vya ngi. Kwo, Kídosi nêdê t:ee ngi.

24 Wod:oo Paléti ngê a w:ee ngê, apê, Doo u ntââ yi nuw:o dmi daanî ngmêê. Apê, Ye daanî ng:aa mbê knomomê, ye wa gheteghete mbê dmi. Apê, Ala pini u vyeê têdê módó n:aa dyede, ngmênê yi dono a p:uu kîngí kaalí. Wod:oo u dpodo pyu ngmê ka kwo, Mbwaa d:ââ a ka ngma a núw:e. U kwo yedê núwo, Paléti ngê kóó dê pi yintómu yi ngópu ghêê doo, yepê, Ala pini u vyeê têdê módó nmye

dyede ngmê. Yepê, Yi dono nmyi p:uu choo ya. Yepê, Nê kuu, a pi daa t:a, a kêê dé dí ghêê dé.

²⁵ Pi yintómu knî y:oo kwo, Pi dono yila, pw:oo we. Kwo, Chóó Lémi ngê u ntââ daawa a vy:u. Kwo, Mu dini ghi ngê u ntââ wa vy:ee a knomomê, ye nmî p:uu dpo vy:ee ngê, nmî tp:ee dmââdîma yi p:uu myedo vy:ee ngê.

²⁶ Wod:oo Paléti ngê Mbadapas mbwa k:oo pw:ii ngê, lede knî ye yepê, Yesu kpaka yó. Wod:oo yedê kpê dmi ngê kpaka ngópu. U kuwó dini ghi ngê Paléti ngê yepê, Núw:o yó, kîdosi nédê nyi t:ee yó.

Lóma lede knî y:oo Yesu u ngwo dnye nkwitinkwiti

Mak 15:16-20; Njon 19:2-3

²⁷ Lóma lede knî y:oo Yesu Paléti u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo núw:o ngópu, ledeni yoo dnyen:aa lîme, nipi a danê tumo.

²⁸ Yesu u mbwo kpîdîni doo ya, a ngee ngópu, kpîdî pee king knî y:oo yi mbwo ntee dnyimo t:emî dé, yinté kpîdî u mbwo ngmê t:ee ngópu.

²⁹ Noko yepê, King knî yi mbêmê kîdon ntee a kwo nyédi, kî pini mbêmê yinté tpile my:oo kaa koo, wod:oo yi kóó diidii a ngî tumo, a kmongo tumo, kîdon ntee tpile u ngwo ngmê l:âmo ngópu, Yesu mbêmê kaa ngópu. Noko yepê, King knî y:oo kiyé ntee a tpyé tumo, kî pini ka yinté tpile my:oo y:ee koo, wod:oo yimbwi ngma a ngî ngópu, u kwo y:ee ngópu, kwo, Chi tpyé, nmî kada pini ngê chi ya. U kuwó dini ghi ngê dnye yumuyumu, k:omodané ngê dnya a chipéchipé, kópu, Munmîkó nmî Mââwe ndîi, Nju tpémi yi king.

³⁰ P:uu dnye tpyîpwi, yimbwi n:ii doo tpyé, u kuwó dini ghi ngê kwulo mêtê ngee ngópu, mbêmê dnye kpêêpî.

³¹ U nkwitinkwiti dini ghi n:ii ngê yé ngópu, kpîdí mb:aa n:ii u mbwo t:ee ngópu, mêtê ngee ngópu, chóó u kpîdí u mbwo mêt:ee ngópu, wod:oo ñuw:o ngópu, apê, Kîdosi ñedê nm:uu t:oo.

Yesu kîdosi ñedê u ngwo t:ee ngópu

Mak 15:21-32; Luukî 23:26-43; Njon 19:17-27

³² Dini ghi n:ii ngê Lóma lede knî y:oo Yesu u vyeê têtê dnye ñeñe, maa p:uu Sadéni pi ngmê m:uu ngópu, u pi Saimon. Lede knî y:oo yi pini ka dpodombiy:e kwo, Kî pini u kîdosi dnyiné ngi.

³³ Kwéli lee dniye, yi ghi u pi Mbodo Dînê, Nju tpémi yi dnye ngê, Nkolkota.

³⁴ U yi y:e doo kwo, Yesu ka wiwi ndîi ngê daapaa pyaa we, wod:oo yi komo ngmê wain d:ââ k:oo a vylê ngópu, Yesu ka y:ee ngópu, ngmênê Yesu ngê dini ghi n:ii ngê d:uu ngê, wépi ye puwâ.

³⁵ Yesu u mbwo kpîdí a ngee tumo, kîdosi ñedê u ngwo t:ee ngópu. Wod:oo u kpîdí yêê tumo, yi kpîdí knî yi l:êê díy:o dnye ng:oo, noko yepê, Alani nanê wa a ngî, woni nanê wa a ngî.

³⁶ U kuwó dini ghi ngê mbwódo yaa dniye, dnye y:enê, apê, Pi ngê wa a ngee.

³⁷ U pwopwo u nt:u kópu kîdosi ñedê u pwo t:ee ngópu, apê, Yesu, Nju tpémi yi king.

³⁸ Pi miyó yi wéni ngê Yesu u nkîgh:ê kîdosi ñedê mye t:ee dumo. Woni u wéni pee t:ee ngópu, woni u t:anê pee t:ee ngópu. Yi tpódu y:oo pi mwiyé dpîmo a vyeê dé, yi tpile myedpîmo a t:âmot:âmo dé.

³⁹ Yélini maa p:uu dnye paa, dini ghi n:i:ngê Yesu kîdosi ñedê a m:uu ngópu, dnye nkwitinkwiti,

⁴⁰ kópu, Nyi lónté pini? Kópu, U yi nga doo kwo, Chóó Lémi u ngomo nê pw:ono, wo pyile amî lê, u ngwo am:aa wó. Kópu, Mumdoos nyi Chóó Lémi Tp:oo, ye ñyóó kîdosi ñedê a ghidi, ñyóóchóó mē ngee ngi.

⁴¹ Kada pini yoo, dêêpî pyu yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo mye yi k:ii, yinté myednye nkwitinkwiti.

⁴² Noko yipu, Kn:aa pini yoo yidoo ngêêpî dé, ngmênê doo u ntââ chóóchóó daawa ngee. Noko yipu, Mumdoos Chóó Lémi ngê nmî kada pini ngê a pyódu ngê, kîdosi ñedê chóó wunê wupwo knomomê, ye u ngwo u kwo nmo kêlîmî té.

⁴³ Noko yipu, U nuw:o Chóó Lémi p:uu a kwo, apu, Nê tp:oo. Noko yipu, U nuu ghi Chóó Lémi nódo wo tóó, ye pêdê ngee.

⁴⁴ Kpaa pyu n:i:ngê Yesu u nkîgh:ê kîdosi ñedê t:ee dumo, Yesu yinté myedpîmo nkwitinkwiti.

Yesu kîdosi ñedê u ngwo pwene

Mak 15:33-41; Luukî 23:44-49; Njon 19:28-30

⁴⁵ Kââdî mââ kêlê dini ghi ngê, yi dyámê pee mbêmê mgîdî a ghay wo. Dini ghi n:i:ngê kââdî ngê liy:aa pyile a kuwo ngê, mē wa wo.

⁴⁶ Yi dini ghi ngê Yesu dpodombiy:e ka wo, apê, Ilay, Ilay, lama sapaktáni. Yi kópu u nt:u kópu, A Yâpwo éé. A Yâpwo éé. Lukwe dîy:o a mo cha kuwo nê? Lukwe dîy:o nga d:oo ch:anê wo? *

⁴⁷ Yélini y:i doo kwo, Yesu u dnye yi ny:ee ngópu. Yi yéli woni knî y:oo noko yepê, Ilacha ka ka kââ.

* **27:46:** Psalm 22:1

48 Pi mbêpêmbêpê ngmê loo, tpênê n:êê ngmê núwo, wain d:ââ k:oo kmênê ngê, yimbwi nédê kââ, Yesu komo t:âmo mbee ngê, apê, Nda ngê.

49 Ngmênê pi woni knî y:oo kwo, Ngî t:ââ kmêlé. Kwo, Ilacha wunê pwiyé knî, ó daawa nî. Kwo, Ilacha ngê kî pini kîdosi nédê yinê wunê ngêêpî?

50 Myombó Yesu dpodombiy:e mêyi ka wo, yed:oo pwene.

51 Yi dini ghi ngê Chóó Lémi u ngomo k:oo kpîdí ndîi n:ii doo ya, yi kpîdí ngê yoo yi maa dpîmo nkokonkoko, apê, Chóó Lémi u yâpwo ghi k:oo daapaa nî dniye. Yesu kîdosi nédê dini ghi n:ii ngê pwene, wod:oo yi kpîdí chóó mîné chaa wo, châpwochâpwo ngê nkwo a yaa wo, knâpwo dí. Yi ngwo yi dyámê pee mye ghêdê mbê wo, t:aanî chaa dniye,*

52 pi ntóó kpomo n:ii knî yi mênê a kmênê tumo, mye kweñe dniye. Chóó Lémi u nuu u yoo, yélini wunê a pw:oo dniye, yi ngwo a pii dniye.

53 Yesu dini ghi n:ii ngê a pii wo, yi yéli yi kpî k:oo a pwii dniye, Njedusalem lee dniye, pi yilí knî y:oo mî m:uu tumo.

54 Lede n:ii knî y:oo Yesu kîdosi nédê t:ee ngópu, yi mââwe ndîi u k:ii kîdosi u nkîgh:ê dnyen:aa kwo, Yesu dnye y:enê. Dini ghi n:ii ngê dyámê pee ghêdê mbê wo, yi kópu yilí yi ngópu mye pyaa dniye, nkîngê mbê dniye, noko yepê, Kî ndêndê ngê Yâpwo ndîi tp:oo.

55 Pyââ y:i yilí doo kwo, daa chono dnya a kwo, y:i dnya a vuywo. Yi pyópu knî y:oo Yesu Nkálili

* 27:51: Ex 26:31-33; Hipîlu 6:19; 10:19-20

Wee u kwo dnyimo a yâmuyâmu, myednyimo a ngêêpî. *

⁵⁶ Yi vy:o pyââ pyile doo kwo, Méli Makîdala pyââ ngmê, Méli myomo, Njems mbwémi Njósép yi pye, Sepédi u kpâm pyolo, Njems mbwémi Njon yi pye.

Yesu ntóó u ngwo kmênê ngópu

Mak 15:42-47; Luukî 23:50-56; Njon 19:38-42

⁵⁷ Daa kêmakêma kââdî doo wupwo, Adamátiya pi ngmê ta, u pi Njósép. Yi pini ndáápi ngmê, myenté Yesu p:uu ndiye pyu ngmê.

⁵⁸ Paléti ka loo, Yesu ntóó u kwo mîné ch:ee ngê, wod:oo Paléti ngê u lede knî ye yepê, Wu pini ntóó ala pini ka nyi y:ee yó.

⁵⁹ Wod:oo Njósép adî lê, kpîdî mb:aa ngmê pwila ngê, Yesu ntóó kîdosi íedê a ngópu, yi kpîdî ngê a kmongo ngê.

⁶⁰ Ntóó núwo, chóó u kpomo u mênê mí yó, chêêpî ndîi yi kpomo t:âmo ngmê tpiyé wupu kwólu, u ngwo nkoko ngê, wod:oo p:o loo. Yi kpomo pi knî y:oo t:aanî paa mwiyé a ché ngópu, yi Njósép mupwoknî yi ntóó kmênêkmênê u l:êê díy:o.

⁶¹ Méli Makîdala pyââ, u pénta Méli k:ii, kpomo chedê dpîmo ya, Njósép ngê Yesu ntóó yi ngópu kmênê ngê.

Kada pini knî y:oo lede knî ngmê kpomo chedê u ngwo mîné kuwo tumo

⁶² Womumo mw:aandiye, Sátîdé ngê, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo, Pádisi yoo yi k:ii, Paléti ka lee dniye,

* **27:55:** Luukî 8:2-3

⁶³ kwo, Nmî lémi, k:omodanê pyu n:i ma nmyi vya ngmê, u kópu dyuu ngma até dp:o nuw:o kwolo. Kwo, Pi knî ye ala kópu dpîmo tpaê, yipu, Wa vya nê, wo pyile amî lê, u ngwo amênê pyidu.
*

⁶⁴ Kwo, P:uu ndiye pyu knî y:oo ntóó wa tâmo knomomê, pi knî ye wa vyi ngmê, yewo, Kîmêdê pyidu, ye yi k:omodanê kópu mbêmê u pi ndîi ngê wa pyódu. Kwo, U ntââ lede knî ngmanyi dy:ââ, ntóó kwéli kmênê ngmê, awêde mââ y:i dny:oon:aa t:ââ, yed:oo p:uu ndiye pyu knî y:oo ntóó daawa t:âmo ngmê.

⁶⁵ Paléti ngê yepê, U ntââ. Yepê, Lede knî ngmê núw:o yó, yi kópu mb:aamb:aa ngê dp:uu l:âmo yó.

⁶⁶ Wod:oo Paléti ngê lede knî yi p:uu ngmê t:ângo, kpomo chedê nipi lee dniye. Chêêpîni kpomo t:âmo doo kwo, yi chââ u l:i p:uu t:ee ngópu, noko yepê, Pi ngmê ngê wa kpêmî knomomê, u ngwo anmo w:ee. Yed:oo yi lede yoo a kuwo tumo, yepê, Mb:aamb:aa ngê dmyinê vyuwo, kî kpomo u mênê pi kîngmê kee.

28

Yesu u ngwo a pii wo

Mak 16:1-10; Luukî 24:1-12; Njon 20:1-10

¹ Sandé mw:aa mgîdí vy:o, Méli Makîdala pyââ, u pénta Méli k:ii, kpomo chedê lee knopwo, Yesu kwéli kmênê ngópu.

² Yi taa knopwo, têpê dpodombiy:e doo ghêdê, nmî Lémi u enjel ngmê mbóó p:uu a ndê wo,

* **27:63:** Mát 12:40; 16:21; Njon 2:19-21

chêêpîni kpomo t:âmo doo kwo, tpiyé wupu kwólu, mbêmê yaa wo.

³ U pââ doo a wuu mbele, lîmî u wuu ntoo, mye yintoo. U kpîdî dmi d:ud:umbiy:e kpaapîkpaapî. *

⁴ Lede n:i:ii knî y:oo kpomo dnye y:enê, nkîngê ngê y:ay:a pwiyé dniye, mbwee ntóó k:i:ii pyaa dniye.

⁵ Enjel ngê yi pyópu dê ye yepê, Namê nkîngê. Yepê, A lama ka tóó, Yesu ka dpo vwuwo mo, pini n:i:ii kîdosi ñedê t:ee ngópu.

⁶ Yepê, Al:ii daa tóó. Yepê, Kêda pyidu. Yepê, A pwiyé cho, ntóó kwéli yé ngópu, yi ghi anyi m:uu nyoo.

⁷ Yi ghi yi m:uu ngópu, enjel ngê yepê, Lîmîlîmî ngê lee cho, p:uu ndiye pyu knî ye mdoo ñuw:o nyoo, yipi, Yesu kêda pyidu, nmyi kada a kwo, Nkálili. Yipi, Y:i anmy:uu m:uu ngmê. Enjel ngê yepê, Yi kópu dpo yidîn:aa vyi. *

⁸ Wod:oo yi pyópu dê y:oo lîmîlîmî ngê kpomo a kuwo ngópu. Dpîmo nkîngê, ngmênê w:aa myedê pyw:ee ngópu. Mbêpê a pwaa ngópu, apê, P:uu ndiye pyu knî ye mdoo nyi ñuw:o.

⁹ Maa p:uu Yesu a pyódu ngópu, yepê, Mw:ââkó dp:o. U kwo lee knopwo, yu km:ee dyimê knopwo, yu dê dpîmo tpyé dê.

¹⁰ Yesu ngê yepê, Namê nkîngê. Yepê, A mbwó knî ye mdoo ñuw:o nyoo, yipi, Nkálili Wee u kwo dmyinê lêpî, yipi, Nê y:i anmy:uu m:uu ngmê. *

Lede knî y:oo kada pini knî ye mdoo u ngwo ñuw:o ngópu

* 28:3: Mát 17:2 * 28:7: Mát 26:32 * 28:10: Hipîlu 2:11

11 Dini ghi n:i:ii ngê yi pyópu dê maadí dpîmon:aa kwo, lede knî ngmê Njedusalem lee dniye, kópuni yi ngópu pyaa dniye, yi kópu yilí yi yuu dmi kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî ye mínê y:ee tumo.

12 Kada pini yoo yintómu nipi a wó, yi nuw:o dmi ngmídi ngê pyódu ngópu, lede knî ye ndapí yilí y:ee ngópu,

13 yepê, Kópuni dê pyódu, pi ka nangê vyi. Yepê, Pi knî ye ala kópu dmyinê tpapê, yipi, Dini ghi n:i:ii ngê nmî dpî té, p:uu ndiye pyu knî y:oo daa nmî lama ntóó kêdê t:âmo ngmê.

14 Yepê, Paléti ngê yi kópu a nyêmí knomomê, nmyi kpadakpada u pi a tpapê knomomê, ye u nuw:o nmo l:âmol:âmo, kópu nmye daangmêwa d:uu.

15 Wod:oo yi lede knî y:oo yi ndapí yi kêlê a ngee ngópu, kópuni ye vyi ngópu, yi kópu pi knî ye ntênê dnyen:aa tpapê. Nju tpémi y:oo yi k:omodanê kópu awêde mu nyepênyepê ngmê.

Yesu ngê chóochóó p:uu ndiye pyu knî ye u ngwo a kêma ngê

Mak 16:14-18; Luukî 24:36-49; Njon 20:19-23; Dpodo 1:6-8

16 Yesu p:uu ndiye pyu y:a mê ngmê Nkálili Wee u kwo lee dniye. Yesu ngê mbwini n:i:ii u pi ye vyu, yi mbwini mbêmê lee dniye.

17 Dini ghi n:i:ii ngê m:uu ngópu, yi yi mbodo dmi ngê k:ame u kwo ghê dniye, ngmênê knî ngmê yi nuw:o miyó ngê dnye ya, yinê ye daa vyílo.

18 Yesu yi nkîgh:ê a loo, nipi dnye danêmbum, yepê, M:aa ngê mbóó p:uu kópu yilí yintómu yi

kada pini ngê dê pyódu nê, dyámê mbêmê kópu yilí yintómu yi kada pini ngê myaa pyódu nê. *

¹⁹ Yepê, Yi kópu u l:êê díy:o dyámê mbêmê ghi yintómu dpî lee dmyeno, pí yilí a p:uu ndiye pyu ngê dp:uu pyódu tóó. Yepê, Dmyinên:aa mbápitísím kígha dé. Yepê, M:aa u Ghê Dmi, myenté M:aa u k:ii, nmî kêê k:oo dmyinên:aa kapî dé. *

²⁰ Yepê, Dêêpî kópu n:ii nmye nî vyi too, yi nuwo dp:uu kalê tóó, mb:aamb:aa ngê dny:oo châachââ dé. Yepê, Nkíngê ngê kêê nangê t:oo. Yepê, Dye ghi yintómu nmyi p:uu anî ya, u dî, kuwókuwó wéni amí d:ii.

Wu u dí. *

* **28:18:** Epeso 1:20-22
14:23; 15:17; Hipîlu 13:8

* **28:19:** Dpodo 1:8

* **28:20:** Njon

NMÎ MÎ U KÓPU DYUU
The New Testament in the Rossel Language, also called
the Yele Language, of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Yele Rossel long Niugini
copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© 2011-2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yele Rossel (Yele)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2009-11-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023

f23d3065-5277-5598-adb2-6416a21ad128